

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP 1925 május 24.

139. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. : Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Alkotmány és törvény

Az SHS. királyság alkotmányának 16. §-a utolsó bekezdésében a következőket rendeli el: *A más fajta és nyelvű kisebbségekhez tartozók a saját anyanyelvükön részesülnek elemi oktatásban a törvényben előírt feltételek mellett.*

Most került nyilvánosságra az a törvénytervezet, melynek rendeltetése az, hogy az alkotmányban foglalt meghagyás teljesítéséppen az egységes iskolatörvény alapjául szolgáljon. Ennek a törvénynek kell tehát megszabni azokat a külön feltételeket, amelyek mellett az ország nyelvi kisebbségeihez tartozók saját anyanyelvükön részesülnek elemi oktatásban.

Az iskolatörvény ebben a vonatkozásában csupán az alkotmány végrehajtásáról rendelkezhetik az a feladata, hogy az alkotmányban megalapozott elveket, megadott szabadságokat és konstitúciós jogokat épségben, teljes egészükben, korlátozás és kiszélesítés nélkül vigye be az élet valóságába. Amikor tehát az alkotmány konstitúciós alapelveket, az alapvető feltételeit külön törvényre bizza, akkor a külön törvényben megállapított feltételek nem korlátozhatják, nem módosíthatják az alkotmány világosan és félreemagarázhatatlanul kijelentett akaratát.

Az előttünk fekvő törvénytervezettel szemben mi most csupán az alkotmányban s az alkotmány tiszteletében gyökerező aggodalmainknak adunk kifejezést. Az alkotmány elrendeli, hogy a nyelvi kisebbségekhez tartozóknak anyanyelvükön történő elemi oktatásnak feltételeit törvény állapítsa meg s a törvénytervezet nem tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek ennek az alkotmányos parancsnak teljesítéséként tekinthetők. Ha az alkotmány ezeknek a feltételeknek megállapítását a végrehajtó hatalomra akarta volna bízni, megtehetné volna az alkotmányban és nem kellett volna külön törvényt követelnie. Sem az alkotmány szavának, sem az alkotmány szellemének nem felel meg az a szándékolt megoldás, mely a törvény imperatív rendelkezéseit a végrehajtó hatalom diskrecionárius jogával akarja helyettesíteni. A gyakorlati élet ezer jelenségéből tudjuk már, hogy ha a törvény általánosságban jogokat ad, de azt kivételekkel megszorítja, akkor a gyakorlatban a megszorítás lesz általános és a megadott jog lesz a kivétel. A végrehajtó hatalom meg tudja semmisíteni az alkotmány rendelkezéseit s még az iskolatörvény szűkreszabott kedvezményeit is meg tudja szorítani. Ha a tervbe vett megoldásból törvény lesz,

akkor az alkotmány rendelkezéseinek végrehajtása a végrehajtó hatalom kezelőinek kényére-kedvére bízatik. Nem képzelhető el olyan alkotmányos gondolkodás, alkotmányos neveltségű politikus, aki ezt a megoldást ne a legteljesebb aggodalommal fogadja.

A másik kérdés az, hogyha az alkotmány a nyelvi kisebbségekhez tartozók részére a saját nyelvükön történő elemi oktatást rendeli el s ha a törvénytervezet nyolc évben állapítja meg az elemi oktatás időtartamát, eleget tesz-e a törvénytervezet az alkotmány rendelkezéseinek, ha csupán az elemi oktatásra szánt idő első felére nézve engedelmeskedik az alkotmány parancsának. A törvénytervezet ugyanis csupán az első négy évre teszi lehetővé azt, amit az alkotmány elrendelt: az anyanyelven történő elemi oktatást. Az alkotmány azonban

ilyen bifurkációt nem ismer, az alkotmány nem disztigvál az elemi oktatás első és második fele között, az alkotmány az egész elemi oktatásban biztosítja az anyanyelven történő tanítást. A tervbe vett rendelkezés tehát ebben a vonatkozásban is sérti az alkotmányt.

Mindenkinek komoly és elszánt akaratára, hogy a nyelvi kisebbséghez tartozók a leggyorsabban s a legtökéletesebben elsajátítsák az államnyelvet. A megnehezített életküzdelem megnehezített feltételei között a kisebbséghez tartozók egzisztenciáját veszélyezteti ez a többletterhelés. A kisebbségeknek azonban az a jogos kívánságuk, hogy a nyelv nem tudása ne zárja el őket a kulturától s hogy ne csak a végrehajthatatlan tanterv utasításai követeljék meg, hanem az iskola adja is meg ezt a nyelvtudást.

Szakadás előtt az ellenzéki blokk

A szűkebb blokk a Radics-párt ellen — Tisztázni kívánják Radicsék szerepét — Összeül az ellenzéki blokk vezetősége

Pasics miniszterelnök felgyógyult

Beogradból jelentik: *Pasics* miniszterelnök szombaton délután elhagyta betegágyát és megjelent hivatalában. A miniszterelnök körülbelül másfél óra hosszat tartózkodott a miniszterelnökségen, ahol a kormány több tagjának látogatását fogadta, aztán *este hat órakor kihallgatáson jelent meg a királynak*. Az audiencia után, amely huszonöt percig tartott, *Pasics* a lakására tért vissza. *Pasics* miniszterelnök után *este hét órakor Nincsic* külügyminiszter jelent meg az udvarban.

A királyi pár, amely szombaton visszaérkezett a szerbiai Topoláról, hír szerint pár napi beogradi tartózkodás után *hosszabb lidülésre Bledbe utazik*.

A blokk vezetői a jövő hét elején ülésre jönnek össze

Az ellenzék frontján a közeli napokban rendkívül érdekes események várhatók. A blokk pártjai, amelyek eddig passzív szemléletűek voltak a Radics-párt és a radikálisok közötti tárgyalásoknak,

elérkezettnek látják az időt arra, hogy a blokkon belül tiszta helyzetet teremtsenek.

Az ellenzéki pártok nem hajlandók továbbra is bizonytalanságban maradni és asszisztálni a paktumtárgyalásokban mélyen elmerülő horvát parasztpártnak, amely *jelenleg már csak taktikai előnyökért tartja fön a kapcsolatot a blokk-pártjaival*. Beavatott he-

lyen úgy tartják, hogy a blokkban tömörült többi pártok,

a demokraták, a klerikálisok és a muzulmánok határozottan állást akarnak foglalni a meg egyezést szorgalmazó Radics-párttal szemben.

A blokk helyzetében beálló fordulat már a közeli napokban bekövetkezik. *Korosec*, a klerikális párt vezére szombaton váratlanul beszélt Spahóval, hogy *jöjjön azonnal Beogradba*. A horvát parasztpárt vezetője Radics Pavle legkésőbb hétfőn megérkezik a fővárosba és

a blokk vezetői még a hét elején ülést tartanak, amelyen döntenek a blokk további magatartásáról.

Amennyiben a horvát parasztpárt nem lesz hajlandó a blokk által követelt politikát folytatni, *kenyértörésre kerül a dolog és*

a blokk pártjai, valamint a Radics-párt között beáll a szakadás.

Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak a blokk ülésének, amely előreláthatólag *meghozza a zavaros politikai helyzet tisztázását*.

Dolgoznak a parlamenti bizottságok

A parlamenti bizottságok közül szombaton csak a törvényhozó bizottság két albizottsága dolgozott. A bírálóról szóló törvényjavaslatot a tárgyalóbizottság általánosságban elfogadta és hétfőn

rátér a javaslat részletes tárgyalására. A sajtótörvényt tárgyaló bizottság délután tartott rövid ülést.

A földmiveshitelekről szóló törvény tárgyalása

A klerikális, muzulmán- és földmivesspártok betérjesztik a parlamenthez a földmiveshitelekről szóló törvényjavaslatra vonatkozó kisebbségi jelentésüket. A kisebbségi jelentés részletesen kritizálja a kormány törvényjavaslatát. Ezenkívül csatolni fogják a szövetségi hitelekről szóló külön törvényjavaslatukat, amely tizen-négy szakaszból áll. A javaslatot dr. *Kulovec*, *Pusenjak* és *Kokanovic* Cseda képviselők írták alá.

A földmiveshitelekről szóló törvényjavaslatot a parlament keddi ülésén fogja tárgyalni.

A parlament hétfői ülése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert ezen az ülésen fogják megválasztani az államtanács tagjait. A kormány jelölései még nem kerültek nyilvánosságra és valószínű, hogy a jelölések csak a radikális klub vasárnapi ülése után lesznek ismeretesebbek. A hétfői ülés napirendje előtt fog válaszolni Nincsic külügyminiszter Csirkovics délszerbiai képviselőnek a görög Macedoniában élő szláv kisebbségek sorsáról. Nincsic válaszában nagy jelentőséget tulajdonítanak annak is inkább, mert a most folyó jugoszláv-görög tárgyalások anyagában is szerepel a macedonai szláv kisebbségi kérdés, amelynek rendezése nagy nehézségekbe ütközik.

A Radics-párti mandátumok sorsa

Pasics szombaton délelőtt még nem jelent meg a miniszterelnökségen. A miniszterelnököt szombaton délelőtt a lakásán meglátogatták *Trifkovic* Márkó, a parlament elnöke és *Makszimovic* Bózsó belügyminiszter, akik több fontos ügyben tárgyaltak a miniszterelnökkel. Hír szerint a tárgyalások folyamán szóba került a Radics-párti képviselők mandátumainak igazolása is. A Radics-párti mandátumok felülvizsgálására kiküldött ankét-bizottság jelentését a parlament hétfői ülésén fogják felolvasni és a parlamentnek kell eldöntenie, hogy a mandátumok sorsáról előbb az igazoló bizottság határozzon-e, vagy ennek megkerülésével, a parlament. Nincs kizárva, hogy ebben a kérdésben is határozni fognak a radikális klub vasárnapi ülésén.

Jugoszláv-magyar-olasz kereskedelmi tárgyalások

Olaszország és Magyarország között már régebben tarifális meg egyezés jött létre a triesti kikötő

Szenzációs sikerrel kezdték meg a Hudozsesztveniek budapesti vendégjátékukat

A budapesti lapok ünneplik az orosz színészeket

Budapestről jelentik: A Hudozsesztveni társulat, amely nemrégiben Szuboticán játszott nagy sikerrel, pénteken megkezdte vendégszereplését Budapesten. A világhírű orosz művész-ensemble Csehov: Cseresnyéskert című darabjával debütált a Fővárosi Operettszínházban, amely ez alkalommal színültig megtelt előkelő közönséggel. Az előadásnak példátlanul nagy sikere volt és az orosz színészek egyszerre meghódították a kényes ízlésű budapesti közönséget. A sajtó a legnagyobb elragadtatás hangján emlékezik meg az orosz színészek játékaról, akik szombaton Gorkij: Éjjeli menedékhely-ét adták elő hasonló nagy sikerrel.

Az előadásról Ambrus Zoltán a Pesti Naplóban a következőket írja: „Az oroszok azok közé a színészek közé tartoznak, akik nem sok darabot játszanak, de a kiválasztottakat nagyon jól, sok-sok próba után tökéletesen összevágó előadásban, amelyben nincsenek előre lépő protagónisok, hanem minden egyes, nemcsak a legkisebb, hanem a legnagyobb is, csak az együttest és ezzel az író szolgálja.”

Hasonló nagy megbecsüléssel ír a Hudozsesztveniekről Kosztolányi Dezső a Pesti Hírlapban: „Nem is agyukkal — írja — hanem testükkel, öt érzékükkel ragadják meg a darabot. Csehov lyráját, mely a szláv szellemet ellentétekből vetíti elének. E színészek is szüntelenül az égből a sárba pottyannak. Szerelmet valának, könnyeznek, de közben feldöntenek egy széklet. Megszólal a muzsika, a lány azonban ásit. Sokkal vidékesebbek, sokkal parasztosabbak, mint ahogy képzeltük, művelt diákjaik, kecses asszonyaik is és sokkal gyermekebbek.”

Kosztolányi külön fejezetet szentel Germanova asszonynak. „Csodálatos jelenség — írja — magas, nagyon magas, vékony és ideges, mint egy versenypáripa. Sötét haj koszoruzza komoly, szép fejét. Archöre tompa-árga. Nőiesen ala-

csony, nyomott homloka, szeme szinte ázsiai. Szavát kacajának ezüst csengője kíséri és buzgó gyermekírása. Érzelmessége sohasem válik érzéltéssé.”

Az Ujság így méltatja az orosz színészek játékát: „Amit a moszkvai Művész-színház együttese kiél magából, az a valami teljes és tökéletes művészet. Már nem is színjáték. A gondolatoknak az a villámszerű megrögzítése, ahogy egy-egy szó végigfut az összes szereplők arcán s egy-egy mozdulatban kifejezést nyer, olyan eggyé forrása szónak, színnek, ritmusnak és mozgásnak, amire csak a „szinjátság“ lehetne méltó kifejezés, ha ugyanezt a szót könnyelműen már el nem koptatták volna. Minden szó jelentőséget kap és minden mozdulatnak megvan a súlya. Semmi sincs, ami nem a darabot pillérezné erősen alá és minden megvan, ami annak szépségét a legnagyobb magasságokba emeli.”

Az Ujság fölveti a kérdést: mi különbség a Hudozsesztveniek „Cseresnyéskert“-je és a Vigszínház-é között. „Az összehasonlítás — írja — nem lenne igazságos. Mégis le kell vonni néhány szembevetendő tanulságot. A moszkvai színészek játéka nem volt olyan hangsúlyozottan „orosz“, mint a budapestieké és nem volt olyan aláhúzott sem, mint ahogy Budapesten a jó előadást elképzelték. Az oroszok megjátszották, de nem játszották túl Csehov darabját s a szavak mögött nem a szerepet, de az élő embert találták meg.”

A Magyarság főleg a tökéletes összejátékukat emeli ki: „Itt — írja a legkisebb szerep „alakítója“ is annyira együtt élt társaival, hogy nem lehet kiemelni neveket, ki volt jó és ki volt jobb. Semmi az európai színészek agyonjátszásából, öntudatos jellemzéséből! Ha lehetne fokozni az élő jelzőt, akkor Germanova asszonyt kellene elsősorban vele illetni, de ugyanígy fejjegyzendő

Krizsanovszkaja, Sarov, Maszalinov Baksjev, Pavlov, Vasziljev, Kraszno polszkaja, Grecs, Levickaja neve is A Hudozsesztveniek hét estén át játszanak a Fővárosi Operettszínházban.

Márffy védője lemondott

A halálraítelt ébredővezér durva feljelentésekre készül a hatóságok ellen

Budapestről jelentik: A halálraítelt Márffy József védője, dr. Kiszely István, az Ébredő Magyarok Egyesületének ügyésze, lemondott védői tisztségéről és erről Márffy Józsefet is értesítette.

A lemondásnak érdekes előzményei vannak. Tudvalevő, hogy Márffy az ellene indított eljárás alatt különböző feljelentéseket adott be a hatóságoknak, megrágalmazta vizsgálóbíróját, a rendőrséget, főleg Schweinitzer rendőrkapitányt, hogy pártosan folytatták le a vizsgálatot és különböző visszaéléseket követtek el.

Az utóbbi időben Márffy tovább akarta folytatni ezeket a feljelentéseket. Fel akarta jelenteni többek között dr. Langer Jenő törvényszéki elnököt, aki őt halálra ítélte, dr. Sztrache Gusztávot, az ügyészség elnökét, fel akarta jelenteni a Langer-tanács szavazóbíráit és az ügyészt, aki ellene a vádat képviselte és mindezeket a feljelentéseket durva sértésekkel akarta megtömní. Amikor Márffy felkereste dr. Kiszely Istvánt, hogy készítse el és adja be ezeket a feljelentéseket, Kiszely mindenképpen le akarta beszélni erről Márffyt, aki azonban hajthatatlan maradt. Dr. Kiszely azonban a saját személyével nem akart háttérrel adni a durva feljelentéseknek és ezért szombaton lemondott védői tisztségéről.

Márffy, akinek jelenleg nincsen védője, most olyan ügyvédet keres, aki hajlandó a feljelentéseket elkészíteni és beadni.

Hír szerint dr. Uvain Ferenc nemzeti gyűlési képviselő hajlandó elvállalni a halálraítelt ébredővezér védelmét.

ügyében, de a kérdést véglegesen még nem rendezték, mert Jugoszláviának is van tranzitó forgalma Trieszt felé és ezért a jugoszláv kormányt is be kell kapcsolni a végleges megegyezésre irányuló tárgyalásokba.

Értesüléseink szerint ebben a kérdésben június elején ismét megkezdik a tárgyalásokat Fiumében és ezeken a tárgyalásokon a magyar és olasz delegáción kívül a jugoszláv delegáció is részt fog venni.

Róma felé!

A zarándokut bánáti résztvevői szombaton indultak utunk

A római zarándokut bánáti résztvevői szombaton délből 12 óra 1 perckor indultak el a begaparti állomárról. A kényelmes Pulmann-kocsikból összeállított különvonatba összesen 282 zarándok szállt fel, de utközben háromszáz tízre emelkedett a számuk.

A zarándokut résztvevői között vannak Kovács István prefektus, Engel Ferenc pápai kamarás, Erdész Jakab verseci esperes, Ambrus Artur novibecseji esperes-plébános, Fyem Péter tordai plébános, dr. Szabó Márton begaszentgyörgyi esperes-plébános, Steintzhan Sándor verscei lelkes-hittanár, Kindi Ede fehérvári mi plébános, Geszti Miklós, Bánfi apostoli adminisztrátora igazgatója, dr. Zacsok Pál torontálmegyei főjegyző, dr. Kovács Dusan kerületi egészségügyi főnök stb. Rodics Rafael beogradi érsek, bánáti apostoli adminisztrátor Zagrebban fog csatlakozni a zarándokokhoz.

A zarándokok különvonata délután fél hatkor futott be a subotica pályaudvarra, ahol két órát várakozott. A vonat utasait a suboticai apostoli adminisztrátora nevében Szekenderovics, az adminisztrátora titkára üdvözölte.

A zarándokut sentai résztvevői, összesen hatvanketten, vasárnap délelőtt indulnak el Subotica felé, ahol csatlakoznak a suboticai zarándokokhoz.

Virradat

Irta: Terescsényi György

Éjfél tájban elült a bóra és a végtelenbe táruzó ég azur orcáján kinyitak a csillagszemek. Fölül kék üresség, alul a szürkületbe burkolódzó föld, távoli hegyek, szelíd lankák, a messzeség barna kariaiba omlók, közel kemény és viaszgatalan sejtelmek, kusza drótok és jelek... kő, kő, kő...

Sóvárgó János, a firer fölállott az alacsony árokan és szíjelénegett.

— Hej... Uramiézus...
A cug elbuszmulva hevert a kőbevit csatornában. Gyöngén leltő bevágás volt zegzugos árokpántlika, amolyan hevenyészett állás. Pár nap alatt robbantott és kicsáklvázott menedék: épp-hogy a szem és a golvó elől takart.

Alig egy óraja, hogy megszállották. Valami német ezred volt benne, de sürgősen leváltották... lehetséges, hogy azért, mert...

— Hej, cudarélet... — sóhajtotta a firer és tájelkőzödni próbált.

A sötétség csak a szétzilált spanvollovak sörénvét rajzolta előbe, a kusza, elhányt drótmotollakat. Jobbra valami erdő, mert gyöngé ázsurlódást, lombzizegést szűrt ki belőle a szél... Előli mólvedés, völgy... az, bizonyosan... itt-ott fölvilágó tüzek... Igen, amazzok, az ismeretlen, az ellenség...

— Összeköttetés... — motvogta János szíve alatt a köteleesség. — Az mögvan... Firte kompani... balra a mienk... Na! alzó...

A teljesített parancs langvos nvugalma öntötte el. Zugsführer Johann Sóvárgó, der brave Karl... fölvezette a szakaszt, összeköttetést csinált... Nincs... most még nincs. De reggel, ha jön a virradat...

— Hej, Uramiézus...

Csönd ásitott köröskörül. A harcközi szünet. Éjjel, éjfél tájban, idegen földön, idegrendre torzult csillagok alatt, a teg-

napi tusakodás áitult némasága... mint a vihar előtti siketség.

Messze, az ismeretlen táieki peremén föl-fölzaladt egy-egy sárgafarku rakétakívó. Kicsi, csóvának látszott inét, mintha égő gyufaszál hullana le ivben a földre... Árvuszó... de csak tompán dobogva, mintha részeg szüretelők döngötnék valami elhagyott pincében a fejükrezárt vasaitót...

— Itt vónánk... — mélézött tovább, de tulajdonképpen semmire sem gondolt.

— Uj hely... itt... hetekig. Milyen lösz?... sebösülés tán... vagv...

— Én edős Istenem... — buggyant el belsejében a gyermeki fohász tiszta alázatossága... és lezökkent az árok fenekére. Csak úgy ülve, mindenestül, a kőbeszakadt és nyakacsuszott hátizsák pokrócpantalléjára... ölében a töltött Gewehrrel, akár a többi... Kerek, fiatal orcáján fölvilott a szája és a szöke, serkedő bajusz halvány árnyékokat mozzgatott a megvonagló ajkak szögletében.

Csönd harmatozott rájuk, mintha az elpihent iszonyvatosságokat betakarja volna a bakacsinpálástos éjszaka és elküldte volna a világra tündérét, az álmat... Végig a főturt hányások és gödrök, dolinák és dekkungok odvaiba, a vérizamos, föltépett sziklatölcsérekbe... vén, hullaszaga erdők sűrűjébe, ahol megrekkennek a szagok és az utálatosságok... völgyekbe és hegyvormokra... óh, Istenem... a feggvert szorongató szérsény emberek szíve fölé... Hogy lehajolván, végigcsokolgassa az égrefordult orcákat, a hervadt, busa koponyákat, a szemeket...

Sok-sok ezermillió lehunyt szem... amelyek alatt most az iszonyatos valóság torz képe sülvéd alá a kifordult öntudat feneketlen kútjában...

Az álom, amely im, lemosolvg a kuba és a tetszalott lélek víztükörében elvillanó emlékek habfodrait rémegetti...

És sőhajok a földön és az égen. Ezer és százezer és millió ember elborló sóhajtása... Kőszá mozdulások... vasak zörgése, szíjjak roppanása...

Elhulló szavak, végig a kőárkok fenekén... embernövösörgés... óh, iszonyatos...

...Az álmok, a gyöngvörüések, az elkergetett Isten halk lépései, ahogy jár a földön, a köveken és a vizen... ahogy lehajol és bemosolvg a lélek nyitvafeleltett kapuján, be a sötét üregek retteteteibe...

És száll és lebeg a csillagragvogásban, szellőfodrozásban, ahogy siet és lopakodik az elkergetett, az árva, az irzalommal teljes, a véghetetlen... az elüldözött és meggyalázott igazság, Jószág és Szeretet...

... Oh, ki tudja ezt, ki látta és ki hallotta ezt? A fölcukló torz sirásokat, ahogy az álmodó harcos zokog a kövek között, a lepergő könnyek drágagyöngveit, amik elivódnak és összekeverednek a sárral és a kiontatott vérral...

Vad, bömbölő zuhogással rontott rájuk az ébredés. János fölriadt. A menekülő álom iszonyodva rebhent el szívéből, eltűnt és szétpergett a fölkomorló kövek hasadékain, elhanvatlott a meredélyek peremén és meghalt a borzalmakat őrző erdő rengetegében.

— Jaj... — nvösörgött még, de aztán visszatért minden. A gégebeszáradt keserűség, az életért remegő éber öntudat, a dac és a komor, tegvelezett, harcos elszántság.

— Mi az? — fordult fektében a káplár felé.

A cug már ébren volt. A puskák lövéshez peckelve sorakoztak a kőszanc peremén.

— Sömmi... a bal kőncra erőgeti... minket nem látnak... volt a válasz.

Baloldalt vadul csattogott a gránát, buzgott a vasdarázs és légeszött a szétvágott törmelék...

— Azt hiszi ott vagyunk... — Azt...

Eltelt vagy félóra, végre az ellenség ütég abbahagyta.

Ismét csönd. Az ébredő arconalakon itt-ott kézfifgvarek pukkadoztak... távol, a párákat viadúó völgykívó torokában valami akana robbant...

— Kezdődik... — nézték össze az emberek és mindegyik a szomszédja orcáján — óh háimeresztő eleven tükör — látta meg az önnön rémületét...

Ekkor az árok fenekén, hasmánt, hogy ki ne látszhasson, négykézláb közeledett a firer felé Papiógó Vince, a snarposzt. Valami jelenteni valója volt, látszott a feje kapkodásán, a szeme tétozadásán.

— Patruj van a váléban... — lihegte fiujva... ellenségös.

— Patruj? — kérdezte vissza Sóvárgó és már maga is csuszott a helyre, ahol kilátás nvlt lefelé.

— Az ám... — hagyta helyben... — a digó!... kibujt... mer eltévesztötte a frontot...

Csakugyan. A görbülő hegygerinc, amely derékszögbe tört balfelé, megtévesztette az ellenséget és az előretolt husz-huszonöt harcos úgy bujt a kövek mögé, hogy eminnét takaratlan maradt.

Egy sortüz... és véres halomba omlott volna a csoport. Biztos, kényelmes lövések... gverekiaték.

A szakálltartós ábrázatok a firer felé fordultak... Aufracc, fertig, befél?...

Csönd.

Sóvárgó János lenézett a völgybe. Aztán föl az égre, amelyen rózsaszín felhőkészkenőt lobogtatott a hajnal...

— Lühetők?... — csikordult el a sarvsícc Göllöncsér Jóska hangja, aki szerette a virtuos dolgokat és nagy lesikuskás hirtelen állott odahaza, a gálgonvai kukoricásokban.

Sóvárgó megvetőleg mérte végig: — Hát nem szővöllöd magad, — förmedt rá — hát vóna szíved?... hiszen védtelenk...

— Dekken! — mordult a vezényszó és Göllöncsér meg a többiek engedelmesen kuporodtak vissza az árok fenekére.

... A meghasadt ég szélén ebben a pillanatban kapaszkodott föl a bitor-sugaru, győzedelmes Nap és szétmosolygott a világ fölött...

KISEBBSÉGI ÉLET

●●●●

Az erdélyi zsidóság, amelyet szintén súlyosan érint Angheliescu közoktatásügyi miniszter legújabb törvénytervezete, a napokban kongresszust tartott Nagyváradon. A kongresszus kidolgozott egy memorandumot, amely önértékes hangon mutat rá azokra a méltánytalan és tarthatatlan intézkedésekre, amelyekkel Angheliescu törvényjavaslata szinte lehetetlenné teszi a zsidó oktatás további fenntartását. A tiltakozó memorandum, amelyet már átnyújtottak Angheliescu miniszternek, a következőket mondja:

— Mélyen megalázó reánk, hogy miniszter ur a mi iskolánk létét is közelről érintő ügyben véleményünket nem kívánta meghallgatni, ami az állampolgárokkal szemben köteles egyenlő elbánás elvébe súlyosan beleütközik. Csak most szerezhettünk tudomást a törvényjavaslat tartalmáról, midőn az a szenátus előtt tárgyalás alatt áll. Megdöbbenéssel és fájdalommal látjuk, hogy a javaslat eddigi jogainkat a legsúlyosabban érinti.

1. Megfoszt bennünket a legtermészetesebb emberi jogtól, hogy gyermekeink saját anyanyelvükön tanulhassanak iskoláinkban.

2. Megfoszt bennünket minden kisebbséget megillető azon jogtól, hogy nyilvánossági jogu iskolákat tarthassunk fenn.

3. Megfoszt bennünket ama törvényes jogunk gyakorlásától, hogy iskoláinkat az állami felügyelet teljes respektálása mellett saját, már a célra meglevő szerveinkkel magunk irányíthassuk.

Különösen sérelmezzük, hogy a javaslat megfoszt bennünket azon intencióntól, hogy óriási anyagi áldozatokkal felállított és fenntartott iskoláinkat nem tudjuk vallási hitéletünk szolgálatába állítani és azt, hogy zsidóvallású tanulók zsidó felekezeti iskola hiányában nem választhatják szabadon iskoláikat.

*

A pozsonyi ügyészség elkobozta a Pozsonyban megjelenő *Hiradó* legújabb számát Flachbart Ernő dr.-nak »Az utódállamok magyar kisebbségeinek együttműködéséről« című cikke miatt. Jellemző, hogy a cikk teljes terjedelmében előzőleg megjelent a pozsonyi Magyar Ujságban, az ügyészség azonban akkor még nem látott benne »állam elleni igazat«.

*

Magyarbarát programmal a napokban hagyta el a sajtót egy *Volkstreund* című új bányási német népkisebbségi politikai sajtóorgánium, amelynek Münnich Aurél dr. a felelős szerkesztője. Bányás legújabb német lapja, amelyet Temesváron szerkesztenek, a bányási német néppárt hivatalos sajtóorgániumaként jelenik meg. A lap első számában adott program szerint a *Volkstreund* a közös kisebbségi sorsot élő magyar néppel való barátságának a hagyományos szellemben való ápolását és megerősítését tűzi ki többek között feladatául és Bányás német és magyar népének baráti együttműködése érdekében akar tevékenységet kifejteni. Az új lap programja a román bányási magyarságot annyival inkább kellemesen érinti, mert a bányási németek egyes sajtóorgániumában az impériumváltás óta elég gyakran erős magyarellenes érzés és politika jutott megnyilvánulásra.

*

A belényesi magyarság spontán őszinteséggel ünnepelte ma Popovicki Miklós nagyváradi prefektust, aki hivatalvizsgálat céljából utazott ki a magyar községbe. A nemzetiségi megértésen dolgozó népszerű prefektus tiszteletére a belényesiek bankettet adtak, amelyen több felszólalás hangzott el. A felköszöntő beszédekre *Popovicki* magyarul válaszolt és a következőket mondta:

— A felszólalók nemzeti kisebbségekről beszéltek. Ha van ilyen, akkor van nemzeti többség is. Valahogyan akkép van ez, mint ahogy akad egy családban kisebb gyerek is, nagyobb fiú is. Hogy most már a familiában béke és szeretet honoljon, kell, hogy a nagyobb közeledjen a kisebbhez, megértse, segítse, támogassa. Érezze át a nagyobb, hogy a gyengébb testvér sorsáért felelősséggel tartozik. Igen, de legyen meg

a kisebb fiuban is a jóakarát az együtt-dolgozásra, hogy jogot formálhasson az egyenlő elbánásra, hogy követelhesse a maga jogait, amelyek el nem vitathatók. A román nép toleranciája nem tesz különbséget hazája hí fia között, amint-hogy az apa is egyaránt szereti minden gyermekét. Adja Isten, hogy e románlakta vidéken bontsa ki szirmai a testvéri együttérzés virága hazánk üdvére!

A jövő héten nyújtják át Németországnak az antant lefegyverzési jegyzékét

Készül a válasz a német garanciajavaslatra
Stresemann és Mussolini fellépése megnehezíti a helyzetet

Párisból jelentik: A *Matin* közli, hogy az angol kormány szombaton lord Crewe nagykövet útján a francia külügyminisztériumban javaslatot adott át, amely még nem a válasz a német garanciajavaslatokra, hanem kérdőív, amelynek célja bizonyos pontokat tisztázni. *Briand* külügyminiszter feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az angol kormánnyal teljes egyetértésben járjon el és a válaszjegyzék, amelyet Franciaország a német birodalmi kormányhoz kíván intézni, minden tekintetben megfeleljen az angol kormány felfogásának.

A helyzetet megnehezíti *Stresemann* legutóbbi beszéde és *Mussolini* szenátusi nyilatkozata. Megütöttség keltett Párisban, hogy *Stresemann* a német-lengyel határ igazításáról beszélt és *Mussolini* hangzottatta, hogy Olaszországnak maga határait legalább is olyan gondot kell fordítani, mint Franciaországnak. Ez annyit jelent, hogy *Olaszország Angliában és a német birodalomban remél szövetségest találni Franciaország ellen.* *Mussolini* érintkezésben van a londoni

kormánnyal, hogy az olasz határokat a paktumban kellőképpen biztosítsa, Németországgal pedig olyan irányban keres megállapodást, hogy a német birodalom nem fog Ausztriával egyesülni. Erre az eshetőségre *Briand* gondolt és választerevezetést így szövegezte meg. *Chamberlain* azonban bizonyos pontokat nem látszott tisztázottnak ezért kért újabb felvilágosításokat a francia külügyminisztértől.

Londoni jelentés szerint ott úgy tudják, hogy a jövő héten fogják átnyújtani a német nagykövetnek a lefegyverzési jegyzékét. Ez a diplomáciai okmány a következő főbb pontokat fogja tartalmazni. 1. Csökkenteni kell a német vezérkart. 2. meg kell semmisíteni a német municiógyárat, 3. nem szabad önkénteseket felvenni a birodalmi védsereg kötelékébe. 4. át kell csoportosítani a biztonsági rendőrséget, amennyiben az a birodalom külföldi centrumaiban nagy tömeg-táborokban van összpontosítva és 5. a versaillesi békeszerződés 429-ik rendelkezését határozottabban kell végrehajtani.

Abszolút többséggel győzött az ellenzéki blokk Budapesten

A kurzus-pártok teljes vereséget szenvedtek a községi választásokon — A kinevezett bizottsági tagok révén a Wolff-párt marad a városházi uralom

Budapestről jelentik: A most lefolyt budapesti községi választásoknak sokkal nagyobb a jelentősége, mint egy szimpla városi választásnak. Budapest kormányzásában eddig a fehér kurzus volt az egyedüli ur, amely szinte ellenőrzés nélkül uralkodott a magyar fővárosban. A választási eredmény azt igazolja, hogy Budapest kiábrándult a kurzusból, amely bár még mindig jelentékeny számú mandátummal lesz képviselve a budapesti városházán, nem hivatkozhat arra, hogy a magyar főváros népe mögötte áll. A demokratikus blokk abszolút többséggel győzött a budapesti községi választásokon és egymaga több mandátumot szerzett, mint a másik három párt, a Wolff-párt, a Ripka-párt és az Ugron-féle szabadelvű-párt együttvéve.

A választások végleges eredményét szombaton délben állapították meg. E szerint a

demokratikus blokk	128
Wolff-párt	91
Ripka-párt	23
szabadelvű-párt	8

mandátummal lesz képviselve a budapesti városházán.

A demokratikus blokkban egyesültek: a demokraták, a szocialisták, a Kossuth-párt és Szilágyi Lajos nemzetgyűlési képviselő párt-

kívüli csoportja. Ezek között a 128 mandátumot így osztik meg: demokrata 64, szocialista 53, Kossuth-párti 8, Szilágyi-csoport 3.

Budapest törvényhatósági bizottságának összesen 316 tagja van. Ebből 250 mandátumot választás útján töltenek be; a választott képviselők között a demokratikus bloknak abszolút többsége van. A nem választás útján betöltendő városatyai helyekre huszat az érdekképviselet jelölése alapján a kormány nevez ki az érdekképviselet tagjai közül, harminchat fővárosi vezető tisztviselő Livaltból állásánál fogva tagja a törvényhatósági bizottságnak, tíz tag pedig azon a címen kerül be a városi képviselő-testületbe, hogy olyan állami hivatalt tölt be, amely az új törvény szerint városatyai mandátummal jár. Ennek a törvénynek meghozatalát a Wolff-párt eszközölte ki, hogy hatalmát a hivatalnok- és kinevezett tagok révén a választópolgárság akaratával szemben is megtarthassa. Ez annyiban sikerült is, hogy 91 Wolff-párti, 23 Ripka-párti és 66 kinevezett, tehát összesen 190 városi képviselő áll szemben 136 demokratával és szabadelvűpártival.

A magyar politika ismertebb szereplői közül mandátumot kaptak a

budapesti választáson a blokk listáján: *Fényes László, Rácz Vilmos, Benedek János, Posta Vilmos, Barczay István, Vázsonyi Vilmos, Payer Károly, Nagy Vince, Fábrián Béla, Györki Imre, Polónyi Dezső, Bródy Ernő, Pakots József, Vass János.* A Wolff-párti listán: *Wolff Károly, Piatthy György, Benárd Ágoston, Kiss Menyhért, Raffay Sándor püspök, Frühwirth Mátyás, Anka János, Csilléry András.* A Ripka-pártból: *Radocza János, Lipták Béla, Ereky Károly.*

A blokk listáján négy nő-képviselő is bekerült: *Kéthly Anna, Kuarr Pálné, Stern Szerén szocialisták és Szentirmay Imréné demokrata.* Wolfféknak két asszonyképviselőjük van: *Kirchner Béláné és özv. Dierner Gusztávné.*

A kisebbségi kérdés

a washingtoni interparlamentáris konferencián

Usteri Washingtonban elő fogja terjeszteni a kisebbségi javaslatát

Genéből jelentik: A Népszövetség kebelében érdekes és nagyfontosságú kezdeményezés történt a nemzetiségi kisebbségi kérdés megoldása tekintetében. Az illetékes bizottság kérésére ugyanis *Usteri*, az első albizottság tagja késznek mutatkozott arra, hogy a washingtoni hatodik interparlamentáris konferencián a kisebbségi kérdést előterjessze.

Usteri az 1923. évi kopenhágai konferencián azt javasolta, hogy a egyes lakosságu államokban párttalan bizottságokat alakítsanak, amelyeknek az lenne a céljuk, hogy a többség és a kisebbségek közt felmerülő ellentéteket elsimítsák, aminek az lenne az előnye, hogy a kisebbségi problémát nemzeti talajon lehetne megoldani. A terv szerint ezt a javaslatot még ez évben Washingtonban utólagos vizsgálatnak vetik alá. Tekintettel arra a nagy elismerésre, amellyel *Usteri* indítványát annak idején Kopenhágában fogadták, azt várják, hogy a washingtoni interparlamentáris konferencia egyhangulag helyeselni fogja.

Csak május végéig lehet beiratkozni

az elemi iskolák első osztályának magyar tagozatába

A szeptemberi jelentkezőket szláv osztályba sorozzák

A közoktatásügyi minisztérium legújabb rendelete szerint az elemi iskolák magyar tagozatának első osztályaiba május 31-éig bezárólag tartoznak beírni a szülőik iskolaköteles gyermekeiket. A szeptemberi beiratkozások alkalmával csak a szláv osztályokba veszik fel a magyar anyanyelvű tanköteleseket.

A rendelet azzal indokolja a korai beiratkozások szükségességét, hogy a beiratkozások számának megfelelően akarnak magyar osztályokat felállítani. A közoktatásügyi minisztérium eszerint el akarja kerülni azt, hogy a tanév megkezdésekor kevesebb, vagy több tagozat legyen, mint amennyire szükség van.

Minden érdekelt szülő igyekezzék május végéig hat éves tanköteles gyermekét beírni, mert a megkésztett iskolásgyermekek csak szláv osztályba osztják be. *Az iratkozások május hó végéig valamennyi elemi iskolában folynak.*

Kivégzés Celjében Felakasztottak egy gyilkos legényt

Zagrebból jelentik: A celjei ügyészség fogházudvarában szombaton reggel végezték ki Podlenka Ferenc huszonnégy éves munkást, aki múlt év október 17-ikén Vajska községben meggyilkolta szeretőjét, Klakovec Anna vojszka leányt. A gyilkos legényt a celjei törvényszék büntető bírósága a március másodikán megtartott főtárgyaláson kötél általi halálra ítélte és pénteken már megékézték a kamirtiroda végzése, a mely szerint a bíróság elutasítja a halálra ítéltől a helyi kérvényét.

A bíróság pénteken délelőtt hirdette ki az ítéletet a kamirtiroda végzését. Amikor közölték vele, hogy másnap reggel végrehajtják rajta a halálos ítéletet, alig hüllható hangon rebegte: — Ezt nem érdemlem meg.

Podlenka a siralomházban meglehetősen nyugodtan viselkedett, sokat evett, ivott és cigarettázott. Zeta cigarettát kért és amikor jobbminőségű cigarettával akarták megkínálni, visszautasította azzal, hogy egy előkelő politikus — akít meg is nevezett — szintén Zeta cigarettát szokott mindig szivni.

Szombaton reggel hat órakor hajtott végre a halálos ítéletet Mauser Flórián szarajevói hóhér.

CIRKUSZ

Alkotmányos jog

Budapestről jelentik: A községi választáson szépszámu halott le-szavazott.

Két halott diskurál a kerepesi temetőben:

Első: Kegyed is szavazott?

Második: Hógyné! Na hallja, nekem aztán igazán megvan a hatévi egyhelybenlakásom. Tizenkét éve nyugszom itt békében. Azért szavaztam duplán!

Első: Duplán?

Második: Persze, hogy duplán. Ezt csak megérdemlem, mint tizenkét évig egyhelyben nyugvó halott. Egyszer már életemben is leszavazhattam. Bocssáson meg, de valami különbség csak kell hogy legyen. Elvégre az csak érdem kell hogy legyen, hogy az ember meg van halva.

Első: Ezt nem értem! Hogy szavazhatott kétszer? Mert egyszer én is leszavaztam, az jár minden halottnak, éppen mint a rekviem. De kétszer? Talán két jelölő-ívet írt alá?

Második (hencegve): Minden kerületben aláírtam a jelölő-ívet. Az semmi. Két helyen szavaztam, a VIII-ban és a XII-ben. Utóbbi helyen kizárólag Vázsonyi pukasztására.

Első: Ilyszén maga életében Vázsonyi-párti volt!

Második: Most is az volnék, ha élnek. Viszont akkor törölték volna a választási névjegyzékből és nem volna szavazati jogom. Most kettő is van és mint halott természetesen a Ripka-párthoz tartozom. Ez a halottak pártja.

Első: Csak azt magyarázza meg nekem, hogyan szavazott két helyen. Egy időben.

Második: »Die Todten reiten schnell« — »a halottak gyorsan lovagolnak« — mondja a közmondás. Én pláne auton mentem a VIII. kerülethől a XII-be, tehát nem volt nehéz leszavaznom.

Első: No és nem félt attól, hogy az ellenzéki lapok megtámadják.

Második: Először is, ők jól tudják a közmondást, hogy halottról vagy jót, vagy semmit. Remélem, hogy ezt betartják. És ha mégse, akkor megindítjuk ellenük az eljárást halottgyalázás miatt. Szép kis állam volna ez, ha még az ősök hamvait se tisztelnék!

Első: Jó, viszont az ellenzék erre azt mondhatja, hogy az ősök nyugodjanak hamvaikban és ne szavazzanak.

Második: Miért ne? Először is, jól esik az embernek egy kis izgalom az örökös egyhangúságban, másodsor jól esik a hiúságunknak az a tudat, hogy az élők sorsáról mi döntünk, illetve mi rendelkezünk az élők felett, ami eddig csak egy halottnak sikerült: Szolimánnak, a szultánnak, de neki is csak három napig. Végül harmadszor, jólesik teljesíteni alkotmányos jogunkat és kötelességünket.

Első: Tudtommal csak a halál napjáig érvényesek ezek az alkotmányos jogok és kötelességek.

Második: Mily szörnyű tévedés! Nekünk csak ezután vannak igazán kötelességeink. Vigyáznunk kell, hogy a haladással és az új eszmékkel szemben érvényesüljön a mi maradiságunk. Ezért

szavaztam én kétszer!

Első: Én is szavaztam volna, de nem engedtek.

Második: Nem értem. Hát kire szavazott maga?

Első: A demokratikus ellenzékre.

Második: Megbolondult? Halott létére? Most már tudom, hogy miért nem engedték magát másodsor is szavazni. Hallatlan! Hát már a halottakban se lehet bízni? Legyen egész nyugodt, hogy a következő választáson törlik magát is a névjegyzékből.

Első: Engem? Aki 20 éve halott vagyok?

Második: Igen, magát. Hol van az megírva, hogy csak az élők lehet megfosztani a választójogtól!

Stella

A román vezérkar a nemzeti kisebbségeket szovjetforradalommal vádolja

A parasztpárt leleplezte a vezérkar titkos jelentését

Bukarestből jelentik: Napról-napra élesedik az ellenzék harca a kormány ellen. Az ellenzéki képviselők heves támadást intéztek a parlamentben a kormány ellen, amiért eddig már hat képviselőt kizártak a parlamentből, köztük Madgearut, a parasztpárt egyik vezérét. Madgearut azért zárták ki, mert felolvasta a vezérkar egyik dokumentumát, amely azzal vádolja az ellenzékot, hogy az orosz szovjetkormány szolgálatában forradalmat szit Romániában. Az okmány szerint a forradalmosítás érdekében megmozdították volna elsősorban az erdélyi, besszarábitai és dobudzsai nemzetiségi kisebbségeket. Ezt a munkát addig folytatták volna, míg a Bratianu-kormány helyébe egy gyengébb polgári kormány, még pedig a parasztpártból és a nemzeti pártból alakítandó kormány kerül, azután újabb forradalmat kezdtek volna a nemzetiségek és a

külföldi fegyveres bandák segítségével. A bandák Bulgáriából és a szovjetunióhoz tartozó Moldvából törtek volna be Romániába. Ekkor azután az orosz szovjetkormány hadat üzent volna Romániának és a bevonuló szovjet csapatok végkép megalapították volna a szovjeturalmat egész Románia területén, sőt a szomszéd államokban is.

A vezérkar részéről elismerték, hogy ez az okmány hivatalos forrásból származik, a vezérkar egyik biza'ni emberétől kapta és az eljárás lefolytatása céljából továbbította a hadosztályparancsnoksághoz.

A leleplezés rendkívüli feltűnést keltett, de politikai körökben egyértelmű az a vélemény, hogy a nyilvánosságra hozott akta sokkal inkább alkalmas a román vezérkar tájékozatlanságának, mint a kisebbségek harcmódozójának leleplezésére.

Belga kormányválság egy magyar színésznő csipkenadrágja miatt

Miért nem lett miniszterelnök a liberális-párt elnöke?

A szép Mariska háborus üzletei

A belga politika kulisszatitkaiból

Brüsszelből jelentik: A Van der Vyvere-kormány szombaton délelőtt benyújtotta lemondását a királynak, aki koncentrációs kormány alakítását kívánja a pártoktól. A koncentrációs kormány megalakításának azonban egyelőre súlyos akadályai vannak, amelyek között nem utolsó szerepet játszanak egy szép magyar nő csipkenadrágja is.

A belga parlament legerősebb pártja a szocialista-párt, amelynek 79 tagja ül a kamarában. A konzervatív-pártnak 78 mandátuma van, úgy, hogy a két egyformán hatalmas párt mellett a 22 tagból álló liberális-párt tölti be a mérleg szerepét. A liberális-párt tulajdonságos mérlegnek bizonyult, egyformán segített megbuktatni a szocialista Vandervele-kormányt és a konzervatív Theunis-kormányt, sőt Van der Vyvere-nek legutóbb megalakult hivatalnok-kormányát is. A királynak politikai tanácsadói már a hivatalnok-kormány megalakítása előtt azt ajánlották, hogy bizzon meg egy liberális politikust — mégpedig Renkin volt minisztert — koncentrációs kabinet alakításával. Albert király azonban a csipkeszoknya-ügy miatt mindeztől huzódózott ettől a megoldástól.

A csipkeszoknya-ügy története a következő:

Brassine belga liberális képviselő Belgium német megszállása idején nem emigrált, hanem szépen otthon ült Brüsszelben és jó üzletekkel szép frankokat keresett. Egyfelől a németeknek megszerzett mindent, amire szükségük volt, másfelől hozzáfördülő honfitársai-

nak — jó pénzért — a németektől mindenféle enyhítéseket, koncessziókat járt ki. Senki se sejtette Brassine nagy és titokzatos befolyásának a hátterét, csak jóval a békekötés után hullt le a lepel erről a titokról. Ekkor derült ki, hogy Brassine ur titkos üzlettársa egy Mariska keresztnéven emlegetett szép magyar színésznő volt. A szép Mariskának viszonya volt egy befolyásos német tisztvel s ez a magasrangú német tiszt intézte el német részen Brassine ur kijárási üzleteit. A háboru folyamán Brassine ur ezen az üzleten meggazdagodott. A szép Mariska sem fizetett rá az üzletre, mert a lakását és a garderoberjét nagy fényűzéssel rendezte be. Amikor azonban a németek elvonulása után a belgák újra urak lettek Brüsszelben, a szép magyar nőnek menekülnie kellett, mert a belga rendőrség a kelleltnél többet tudott a német tiszt urakkal való kapcsolatairól. Az elutazása előtt Mariska Brassinera bízta a lakása szép berendezését, sok értéktárgyat és remek garderoberjét, ebben egy tucat habos csipkenadrágot is s ezzel elutazott. Amikor azután a végleges békekötés után a szép Mariska visszatérhetett Brüsszelbe, fölkereste Brassinet és visszakérte a kincseit. Brassine időközben, mint sok más hasonló férfiú, ott-hon ügyesen tisztára mosta magát és mint szélső nacionalista hazafi itélkezett olyanok felett, akik egy tizedrészét sem követték el annak, amit ő. Sőt, mint nagy hazafi rendelt is kapott és községtanácsos lett. Emellett pedig szélső nacionalista lett, annak dacára,

hogy a liberális-párt tagja volt. A legutóbbi választásokon pedig Renkin miniszter behozta a parlamentbe is. Szóval a szép Mariska, aki Brassine urat a választások után fölkereste, kérte a neki átadott értéktárgyait, műkincseit, ruháit és — last but not least — a csipkenadrágokat. A derék hazafi rosszalón rázta fejét és kijelentette, hogy ő semmit se vett át. Miközben erről meglehetősen emelt hangnomban tárgyaltak, a szép Mariska véletlenül megpillantotta a kandalló párkányán nagyértékű empire-óráját. Erre megértette, hogy gazemberrel van dolga és dühösen elrohant. Átadta az ügyet egy politikai botrányokban utazó képviselő-ügyvédnek, de Brassine tagadásával szemben nem lehetett bizonyítékokat produkálni. Renkin volt minisztert is támadták az esettel kapcsolatban a szélsőbaloldali újságok s a miniszter olyan ügyetlenül védekezett, hogy külsőben álló miniszterelnöki kinevezését a király egyelőre kénytelen volt elhalasztani.

A szép Mariska utólag rájött arra is, hogy Brassine ur a szép Mariska fehéreműjét, közte a sokat vitatott csipkenadrágokat, a leányának adta oda a házassága alkalmával kelengyének s a szép belga urhölgy most Mariska csipkenadrágjában büszkélkedik. Ezt a szép Mariska nyilvánosságra hozta, egyben feljelentést tett lopás miatt. Egész Brüsszel módfelett felháborodott. Egy nagynevű belga politikus és a Lipótrend lovagiának lánya egy demimonde csipkenadrágjában! Az ügyész házkutatást rendelt el és a csipkenadrágot megtalálták a szép belga asszony fehéreműje közt. Brassine ur most már szívesen visszaadta volna a csipkenadrágot s egyebet is, de azóta sok ezer frankra rugó »költség« is járult a követeléshez. A vő ur válni akar, az ártatlanul kompromittált szegény fiatal asszony pedig öngyilkossággal fenyegetőzik, a liberális-párt kétségbeesetten kapkod. Albert király pedig örül, hogy a kompromittált Brassine protektorából, Renkinből nem csinált miniszterelnököt.

Igy történt, hogy amennyiben mégis liberális politikus kinevezésére kerül sor, nem Renkin lesz a miniszterelnök, hanem Max Rafael brüsszeli főpolgármester.

Ébredő bombamerénylő, aki zsidó

Szabadlára helyezték Ripka kormánybiztos merénylőjét

Budapestről jelentik: Reményi Imre kereskedősegédet, akit — mint a Bács-megyeli Napló már megírta — azzal gyanúsítanak, hogy ő küldte legutóbb Ripka Ferenc kormánybiztosnak a puszkaporral töltött bombát, kihallgatta a rendőrség.

A kihallgatás során szerfelett érdekes dolgok derültek ki. Megállapították, hogy az ébredő Reményi Imre zsidó vallású szülők gyermeke és csak két évvel ezelőtli keresztelekedett ki. Azóta azonban állandó vendége a sörházuccai székháznak, ahol az Ébredő Magyarok Egyesületének több vezetőjével élénk összeköttetést tartott fenn és nagy szolgálatakat tett az Ébredő Magyarok Egyesületének.

Reményi a kihallgatás alkalmával váltig tagadta, hogy része lett volna a kormánybiztosnak szánt doboz elküldésében, de az íráspróba során a rendőrség az a feltevés alakult ki, hogy a csomag borítékán levő címzés és Reményi Imre kezírása tökéletesen megegyeznek. Mindannak dacára, hogy a rendőrség Reményi Imrét tartja a puszkaporos doboz értelmi szerzőjének, mégis elbocsátották a főkapitányságról, mert tulajdonképpen nem forog fenn büncselekmény. A szakértők megállapítása szerint ugyanis a puszkaporos doboz még explózió esetén sem okozott volna különösebb testi sérülést. Természetesen az eljárás tovább folyik elene s alapos megfigyelés alatt fogják tartani.

TINTA

●●●

Tarka halála

Délelőtti, ingyenes rendelőóra volt az állatorvosi főiskolán.

Az orvos intett a szolgának. Az kiszólt az ajtón:

— Ki következik?

Feketekendős asszony következett, ki a páciens nem pórázon vezette, mint szokás, hanem karján hozta a a bádoggal borított asztal felé.

— Beteg? — kérdezték tőle, a kutyára mutatva.

A nő rázta fejét, valamit sugott az orvos fülébe, amit nem hallottam. Erre egy jellel beküldték a szomszédos szobába, kutyástól.

Ott az íróasztal előtt másik orvos ült, toltal kezében. A szegény asszony ide támolygott, körültekintgetve, mintha pironkodnék. Szemében ezzel a fényes nyirokkal csak egy anyához hasonlított, ki tulajdon fiát siratja. Különböző kutyáját még szívéhez ölelte, félszegül.

Itt fülébe sugott valamit a másik orvosnak is, amit ismét nem hallottam. De az orvos hangosan ismételte:

— Kiirtás.

Máris jegyzett könyvbe, adatokat, számokat, a gazda meg a kutya nevével. Tarkának hívták a kutyát s a 285-ös számot kapta. Ez tudniillik a 285-ik kutya, melyet pár rövid hónapban belül „extirpálnak”. Mégis szebb ilyesmi latinul!

— Miért? — érdeklődött az orvos hivatalosan.

A nő lesütötte szemét, nem mert föltekinteni. Sápadt hangon rebegte, zsebkezdőjét gyürkődve:

— Az adó. Nem tudom tartani.

Egy pillanat alatt elvették tőle. Ő kifelé botorkált az ajtón. Nem nézett vissza.

Tarkát két ápoló megragadta. Korcs kutya volt, a pull és pumi keveréke, nem tiszta, egyáltalán nem nemes fajta, csak amolyan jöttment, hiányosan táplált sehonnai. De szeméből annyi lélek tekintett, hogy megirigyelhette volna egy költő-fejedelem. Meg is szólítottam:

— Tarka.

Ekkor már a műtőasztalon feküdt. Egyik ápoló a négy lábát fogta, még pedig két előlő lábát a jobbjaival, két hátsó lábát a baljaival. A másik az állkapocait szorította markában, hogy ne vonitson. Oldalt az orvos állt, ki az oltóüveghengerébe vizsín folyadékot szivattyuzott, szrichnint.

— Mi történik? — hebegtem.

Ki sem mondtam ezt, a tüt az orvos a kutya combjába döfte. Tarka, míg én négy lélegzetet vettem, ki nyúlt, villámgyorsan, hihetetlen-hosszúra, egy nyulás, vagy nyüszítés nélkül, mintegy onnagya szobrává meredve. Haló ugatása számára fagyott. Szemét, melyet megirigyelt volna egy költő-fejedelem, már üveges hártya takarta.

— Egy-kettő-három — számoltak az ápolók és elengedték.

Ott maradt a bádagon. Pár másodpercig vártak. Tarkát kivitte az egyik ápoló — a másikra most már nem volt szükség — négy meredt lábánál fogva összenyalábolhatta, mint egy tárgyat.

Köröttem farkaskutyákat kopogtatnak, annak gumicsövön hallgatták szivőrejeit, azt hőmérőzték a végében, mert bronchitise volt és aszpirint, hidegborogatást rendeltek neki.

A falhoz dőltem. És ezt gondoltam — nem gondoltam — ezt ordítottam

magamban, kétségbeesetten:

— Tarka s te többi kócos, girhes, pöttyös, ordas, nyomorult kutya, te Bodri, te Sajó meg te is, Miles, nektek meg kell dögnötök, de Luxor

él, Castor él, Hector és Babette él. Tudjátok-e, miért van ez? Én nem tudom.

Kutyák, kutyák.

Kosztolányi Dezső

Radics Pavle tárgyalásai Radics Istvánnal

Küszöbön a szerb-horvát megegyezés

Zagrebból jelentik: dr. Trumbic Ante, dr. Nikics, Radics Pavle és Loncsarevics Radics-párti képviselők szombaton délelőtt a fogházban meglátogatták Radics Istvánt, akit el hosszabb ideig tanácskoztak. A képviselők látogatása hír szerint és függ a horvát-parasztpárt és a radikális párt megegyezés perfektionálására.

Zagrebban elterjedt hírek szerint Radics Pavle a radikális párttal folytatott tárgyalásai folyamán azt a kívánságát terjesztette elő, hogy Pribicevicset ejtsék el, mert csak a független demokráciával való koalíció felbontása után lehet szó végleges megegyezésről.

A Zagrebban megjelenő Vecser szerint

már a tárgyak felsztásáról folynak a tárgyalások. A Vecser egyébként a szerb-horvát megegyezéssel kapcsolatban közli, hogy Sztójadinovics pénzügyminiszter, aki az Armstrong pénzügyi csoporttal nagyobb kölcsön ügyében tárgyal, az amerikaiaknak azon aggodalmára, hogy Jugoszlávia belpolitikai krízis előtt áll, kijelentette, hogy a szerb-horvát megegyezés néhány napon belül megvalósul.

Ugyancsak a Vecser közlése szerint a Radics-párti mandátumokat május 28-áig verifikálják és ennek megtörténte után Pasic miniszterelnök nyomban benyújtja lemondását, hogy új kormány alakítására kapjon megbízást.

Jugoszláv-magyar vegyesbizottság dönt a magyar jelzálogkötvények beváltásáról

A vegyes bizottság összeült Zagrebban

Zagrebból jelentik: Zagreba megérkezett az a jugoszláv-magyar vegyesbizottság, amely a magyar pénzügyintézetek által 1918 előtt kibocsátott és az S. H. S. királyság területén forgalomban levő jelzálogkötvények beváltásáról fog tárgyalni.

A bizottság tagjai Jugoszlávia részéről dr. Grgin Dusan képviselő, dr. Radosavljevic Milan kereskedelmiügyi miniszteri inspektor, dr. Mlinarics, a Horvát-Szlavon Jelzálogbank igazgatója, dr. Vrbancic, a Horvát Eskontna Banka igazgatója, magyar részről dr. Nyulási Iván, a budapesti bankszövetség elnöke, dr. Baranyai Lajos, a pénz-

intézetek központjának igazgatója és Odnyánski pénzügyminiszteri delegátus.

A lapok értesülése szerint a négyszázezeres papírok a névérték hetven százalékaért, a négy és fél százalékos papírok a névérték hetvenöt százalékaért, az öt százalékos papírok pedig a névérték nyolcvan százalékaért kerülnek beváltásra. A korona névértéket jugoszláv korona értékben szerezhetik.

A zagrebi tárgyalások eredménye főleg a vajdaságiakat érdeklik, mert magyar jelzálogkötvények különösen a Vajdaságban vannak nagyobb mennyiségben forgalomban.

Amundsen még nem tért vissza az Északi Sarkról

A repülőgépek távolmaradása aggodalomra ad okot — A kísérő-hajó személyzete nyugtalanul várja a repülő-expedíciót

Stockholmból jelentik: Amundsen és társai, akik csütörtökön délután indultak el két repülőgépen az Északi Sarkra, szombaton délutánig még nem térték vissza a Fram hajóhoz. Bár a kedvező időjárás minden tekintetben biztató jel mellett, hogy az expedíció sikerült, a hosszú távolmaradása mégis némi aggodalmat kelt. A Fram és Hobby hajók a Dán-szigeteknél manőveroznak és időnként repülőket küldenek ki, hogy Amundsen gépeinek visszatérését figyeljék.

A Fram fedélzetéről csaknem óránként küldenek szét szikratáviró-jelentéseket az expedícióról. A legutóbbi jelentések a következőképp szólnak:

— A Fram fedélzetén, május 22-ikén este 8 órakor. Eddig még nem pillantottuk meg a repülőket, de meg vagyunk győződve, hogy a repülőgépek még nem térhetnek vissza, mert ha a körülmények megengedték, akkor Amundsen és Ellsworth leszálltak az Északi Sarkon. Így tervezték. Ha lesz sikerük, akkor a leszállás délután 2—3 óra között történhetett és azután földrajzi méréseket eszközöltek. Ugy tervezték, hogy az utolsó ut-részletet a leszállás helyétől a földrajzi Északi Sarkig skitálpakon fogják megtenni. Így hát magától értetődő, hogy azután a repülő-
nek egy kicsit ki kell pihenniük ma-

gukat, tehát úgy számítjuk, hogy összesen 10—12 órára van szükségük. A nap állásának és a nap pályájának megfigyelése után akarnak ismét a Spitzbergákhoz közeledni, még pedig délután 6 óra tájban, tehát esti 10 órakor érkehetnek ide teljes nappali világosságban. Türelmetlenségünket fekezzük, mert Amundsen és Ellsworth az induláskor megmondták, hogy a Sarkon hosszabb időt akarnak tölteni, ha az időjárás hirtelen megváltoz-nék, mert nem fogják kockáztatni, hogy a repülőgépek esetleg elveszítsék egymást a ködben. Ebben az esetben alkalmas kikötési helyen akarnak leszállani, hogy ott várják be a jobb időt, ami mindenestre napokig is tarthat. Ebből a szempontból figyeljük az időjárást folytonosan, de már nem vagyunk olyan nyugodtak, mint eddig. Expedíciánk mostanáig megőrizte higgadságát, most azonban már mindenki nagyon izgatott. Mikor a hajók indulása előtt a Kingsbayban megnéztük a jeget, észrevettük, hogy a nyomonok, amelyeket Amundsen és Ellsworth repülőgépei hátrahagytak, több mint 1400 méternyire húzódnak. A nehéz gépek 250 méter hosszúságban áttörték a legfelsőbb jégréteget. A repülőgép-
ár első mérnöke, Schulte nem tudott hová lenni örömben, hogy a repülőgépek ilyen nagyszerűen

emelkedtek a magasba és sulyos megterhelésük ellenére ilyen kitűnően manőveroztak a jég hátán.

A Fram fedélzetéről, május 22-ikén délután.

Miután meggyőződünk arról, hogy a repülő indulása szerencsésen sikerült, a Fram és a Hobby este 11 órakor északi irányban kiszállt a tengerre, a Dán-szigetek felé. Mikor nyílt tengerre értünk, megfigyeltük, hogy az atmoszféra teljesen nyugodt, az égbolt majdnem felhőtlen, csak nyugaton, nagy messzeségben hozott a szél némi felhőt, ami szerdán a startolást akadályozta.

Az irások közt, melyeket a repülő-
lök magukkal vittek, van egy térkép, amely a szárazföldi utat mutatja Cap Columbiától a grönlandi Thuley-ig. A térképnek hasznát vehetik abban az esetben, ha a repülő-
gépek az Északi Sarkon a leszálláskor megsérülnek, mert az ut-
irányt Nansen Frithjof jelelte meg Amundsen kérésére. Nansen ugyanis legutolsó útja alkalmával az említett ponton élelmiszerállomást állított fel.

Stockholmból jelentik: A sark-
kutatók szombat délig a várakozás ellenére még nem tértek vissza ut-
jukról, ezért egész Skandináviában nagy aggodalommal várják az ér-
kező híreket. Amundsen hét órát szánt az odautazásra és ugyanennyit a visszatérésre és így a késedelmet azzal magyarázzák, hogy a sarkföldön méréseket végez.

Amundsen elutazása előtt arra az esetre, ha utközben szerencsétlenség éri, felhatalmazta a 24. számú léghajó parancsnokát, hogy helyette minden fellelendő földet a norvég király nevében birtokba vegyen. Nincs kizárva, hogy az Északi Sark birtokáért még ellentétek fognak felmerülni Norvégia, Kanada és az amerikai Egyesült-Államok között.

Stockholm, május 23.
délelőtt 10 óra.

Az expedícióról még semmi hír nem érkezett, aminek az az oka, hogy Amundsen az utolsó pillanatban elállt attól a szándékától, hogy szikratávirót vigyen magával.

Stockholm, május 23.
délután 1 óra

A sarkkutatókról még nincs hír. Azt hiszik, hogy Amundsen az Északi Sark közelében leszállt és tíz-tizenkét órát pihen. Az időjárás változatlanul kedvező, csak Szibéria fölött kedvezőtlen.

Ausztria és Olaszország perszonálunióban egyesülnek?

Mussolini expozéjának előzményei

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök a szenátusban nagyszabású külpolitikai beszédet tartott.

Bécsi jelentés szerint ezt a beszédet nagyon érdekes előzmények előzték meg. Eszerint Mataja dr. osztrák külügyminiszter, amikor a husvétünnep alkalmával hosszabb ideig Olaszországban tartózkodott, Mussolinival Ausztriának Olaszországhoz való csatlakozásáról tárgyalt. Mussolini hozzájárult ehhez a tervhez. Olaszország és Ausztria a terv szerint perszonálunióban egyesülnének. Olaszország Dél-Tirolhoz csatolná a Mezzolombardói terjedő részt és Dél-Tirolnak az eddigénél jóval nagyobb szabadságot biztosítana. Graham angol nagykövet e terv mellett van. Az ő hozzájárulása folytán a terv a megvalósulás küszöbére jutott. Ez a hír óriási feltűnést keltett Bécsben, az osztrák kormány azonban megcáfolta a hírdét.

Öngyilkosság tréfából

Mulatás közben agyonlötte magát egy miskolci főhadnagy

Miskolcra jelentik: Pénteken a késő éjszakai órákban megrondító szerencsétlenség történt Miskolcon, az Avasi-tejivóban. A tejivó tulajdonosa pénteken este egy kisebb társaságot látott magánál vendégül, köztük Béressy Géza főhadnagyot is. A társaság tagjai a legjobb hangulatban mulattak, amikor Béressy eltávozott a szobából. Távol-léte alatt a társaság egyik tagja, Potenga Ferenc vendéglős a főhadnagynak a tejivóval szemben levő szobájából kihozott egy cigarettát és amikor Béressy visszatért, kedélyesen mondta neki: — Főhadnagy urnak alázatosan jelentem, elloptam egy cigarettát.

A bejelentésre a főhadnagy mosolyogva távozott, majd Frommer-pisztollyal a kezében visszatért és rászólt:

— A törvény nevében adja vissza a cigarettámat, mert különben lövök.

A vendéglős erre tréfásan válaszolt: — Nem ijedek meg egy Frommertől, különösen, ha az nincs megtöltve.

A főhadnagy erre, abban a hitben, hogy pisztolya nincs megtöltve, saját fejének tartotta a Frommert, ezzel is bizonyítani akarván, hogy nincs golyó benne. Meghuzta a ravaszt, a fegyver eldőrdült és a főhadnagy holtan esett össze a padlón.

Megjavul

a suboticei telefon

Az új postaigazgató hivatalban

A noviszadi postaigazgatóság eddigi vezetőjét Nikodijevics Dragutint, mint megirtuk, Szarajevóba helyezték át. Helyébe a noviszadi postaigazgatóság vezetésének fontos pozíciójába Savity Jovánt nevezték ki. Az új igazgató évtizedeken át fontos pozícióban volt a zagrebi postaigazgatóságnál, a postai igazgatásban elsőrendű elméleti és gyakorlati szakember, akinek az iránt is érdeke van, hogy a posta nemcsak azért van, hogy megrendszabályozza a publikumot, hanem nyújtson is valami ellenértéket. Savity igazgató multjának gazdag tapasztalatait arra akarja felhasználni, hogy megjavítsa a vajdaságban a postát.

Popov Dusan, a suboticei első számú posta főnöke bemutató látogatást tett Noviszadon az új igazgatónál s felhívta a figyelmét a suboticei közönség kívánságaira s ezek tekintetében megnyugtatót kapott arra néve, hogy ezeket soron kívül megvizsgálják és a lehetőség szerint teljesítik.

Értesülésünk szerint Savity igazgató hétfőn Szubotícára érkezik. Vele együtt jön Szubotícára Nenadovity Volja, a posta műszaki felügyelője s a postai ügyi minisztérium egyik főmérnöke, a kik felülvizsgálják az itteni telefonközpontot s a helyszínen ejtik meg az előmunkálatokat a tervezett új telefonvonalak felállítására tekintetében.

A látogatás következményeként joggal lehet várni, hogy a suboticei telefonszolgálat megjavul. A suboticei posta a minden terv nélkül végrehajtott létszámredukciónak következményeit nyögi. A tisztviselői létszám csökkentése a postai szolgálat terén már eddig is megbosszulta magát. Azt, hogy a megnagyobbodott forgalmat lecsökkentett személyzet fassa el, kívánni sem lehet s ha már személyváltozás van a postai direkciónban, a közönség joggal várhat rezsímváltozást is.

A bácskai és a bánáti közönség érdekeit kétségtelenül hathatósan szolgálja az a tervbevetett intézkedés, hogy Szarakanizsa és Novahanizsa között legrövidebb időn belül közvetlen telefonkapcsolat lesz. Eddig a két Kanizsa csak Senta közvetítésével beszélhetett egymással telefonon, ami szerfelett nehézkes és lassúvá tette az érintkezést.

Kívánatos volna azonban, ha Szubotica és Beograd, s Szubotica és Zagreb között a második telefonvonalat sürgősen megépítenék. Szubotica közönségének s az itteni állami és katonai hatóságoknak annyi dolguk van Beograddal, hogy szinte lehetetlen vonalat kapni. A reggel 9 órakor előjegyzett beszélgetésekre csak délután kerülhet sor. A suboticei központon keresztül bonyolódik le más városok telefonforgalma is, mindez parancsolóan

szükségessé teszi az új vonal megépítését.

Hasonló a helyzet Zagrebbal is. Szinte illuzóris kívánság Zagrebbal privát beszélgetésre összeköttetést kapni.

Ha a posta, vasut, bíróság jól működik, ez sokkal jobban szolgálja a konszolidációt, mint százezer rendelet s mindenkinek, akinek módja és hatalma van e téren a béke normális viszonyait visszavarázsolni, igazi hazafias munkát végez, ha ezt megközelíteni igyekszik.

Benes lapja a magyar nádorválasztás ellen

„A nádorság terve Habsburg-akció“

Prágából jelentik: A Prager Presse, Benes külügyminiszter lapja, vezércikket ír a magyar nádori méltóság fölélesztéséről. A lap nem vesz tudomást a magyar kormány cáfolatáról, hanem komolyan tartja a tervet, amely szerinte az első lépés a trianoni békeszerződés revíziójának útján.

A terv egy kissé időszerűtlen, — írja — mert Európa számára e pillanatban a vihar jele volna, ha Magyarország a király helyetteseül nádort akarna választani. A végén mindegy, hogy Magyarország miképpen akarja a maga államformáját rendezni és belügyeit szabályozni, ha egyébként békésen kíván élni szomszédaival. A kisanant a nádorság tervén sem ütköznek meg, ha nem rejtené agresszív szándékot. A nádori méltóság fölélesztése azonban kétségtelenül

annyt jelentene, hogy Magyarország a habsburgi királyság elvéhez köti le magát. Két célt kíván elérni Magyarország a nádori méltóság betöltésével, nevezetesen érvényt kíván szerezni a mélyen meggyökerezett legitimista érzelmeknek, másrészt határt akar szabni a kormányzó hivatal idejének, ami eddig gyakorlatilag nem történt meg.

Ha ez a terv megvalósul — végzi a lap — akkor a magyar királyválasztásnak semmi sem lesz útjában az egy tilalmat kivéve, amely a Habsburgok visszatérését tiltja. Bethlen István miniszterelnök, aki békés eszközökkel kívánja megváltoztatni a st. germaini és trianoni szerződéseket, elég optimista ahhoz, hogy lehetségesnek tartja a békeszerződés Habsburg-tilalmának megváltoztatását.

Kommunista-ellenes monstre-tüntetés készül Beogradban

Május 31-én nacionalista kongresszust rendez az Orjuna

Beogradból jelentik: Az Orjuna május 31-ikén nagyszabású nacionalista kongresszust rendez, amely egyben nemzetközi tüntetés lesz a kommunisták ellen. A kongresszusra egyenruhában és kétszáztizenhét zászló alatt harminc század orjunista, két csehszlovák legionárius csapat, lengyel fasisták és vend osztagok vonulnak fel. A kongresszuson részt vesznek a csetnikiek, a szokolok és az orosz ellenforradalmi szervezetek is. A kongresszus tüntetés kíván lenni a szláv összetartás mellett és erélyes állásfoglalás az egyre erősödő bolsevista propaganda ellen, amelyet a kommunisták újabban a Balkánon kifejtének. A kongresszus költségeit Petrinovics és Baburica, amerikai dollármilliomosok, az ismert „salétromkirályok“ fedezik, akik Buenos Airesből Illiria nevű saját gőzhajójukon számos amerikai jugoszlávot szállítanak Cherbourgon keresztül erre a kongresszusra Beogradba.

A kormány vasuti kedvezményt és

vizummentességet ad a kongresszus résztvevőinek. A kongresszuson Stepanovics Stepa, a népszerű vajda is részt vesz. A kongresszus résztvevői diszfelvonulást rendeznek a királyi pár előtt. Minden orjunista helyiszervezet darab rögöt visz magával, amit Petar király sírján helyeznek el. Ezenkívül megkoszorúzzák a névtelen hős sírját is. A kongresszuson végül atletikai versenyek lesznek. Az első díj briliánsokkal kirakott díszes aranyserleg: Petrinovics adománya.

A Beogradban megjelenő Radnicski Borba és a Zagrebben megjelenő Radnicski Glas szombat délutáni számukban általános sztrájkra hívják fel a beogradi munkásságot. Ezzel szemben a szociáldemokrata Glas Sloboda, amely Beogradban jelenik meg, óva inti a munkásokat, hogy a nacionalisták provokációjára munkabeszüntetéssel válaszoljanak és figyelmezteti a munkásságot, hogy őrizze meg nyugalmát.

Bejelentették a magyar parlamentben a demokratikus blokk győzelmét

Szilágyi Lajos visszaélésével vádolta a Bethlen-kormányt

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés szombati ülését Szilágyi Lajos pártokivüli képviselő beszélte végig, aki a demokratikus blokk választási győzelmével foglalkozott.

— Megállapítom, — mondotta — hogy amikor a főváros lakossága ítéletet mondott, győzött a haladás és megbukott a maradi gondolat. Győzött a demokrácia, amelyet a kormányelnök csak legutóbb nevezett Karcagon rögzítmének. Győzött az a felfogás, hogy a polgárságnak együtt kell dolgoznia a munkássággal.

Szakács Andor: Ez az igazi egységspárt.

Szilágyi Lajos: Tulnyomó erővel győzött az ellenzék és teljesen megbukott a kormány politikája. (Gulyos derűtség a jobboldalon.)

Felkiáltások a baloldalon: Megbukott Ripka!

Szabó Sándor: Már megint bolondokat beszélnek! Ez demagógia!

Szilágyi Lajos: A fővárosi törvényhatóságban a többség a demokratikus blokk tagjai közé tartozik. Érdemes visszaemlékezni a sok förtélyra és a kormánybiztos kinevezésére. Érdemes visszagondolni az ajánlásoknál előfordult visszaélésekre és a belügyminiszter ur kétségbeesett kísérletezésére, amikor a már kitűzött választásokat elhalasztatta, csak hogy Ripka megszerzhesse az aláírásokat.

Puky Endre: A főváros még nem az ország!

Szilágyi Lajos: Folytatása következik vidéken és éppen ilyen lesz az eredmény az új nemzetgyűlési választásokon is. Ez a legutolsó, leghitelesebb ítélet az önök politikájának bukása fölött. Rajt visszaéléseket követtek el a hivatalos hatalommal, számtalan eskü-

szegés történt, a honmentés ürügye alatt okirathamisításokat és csalásokat követtek el. Meg akarták hamisítani a főváros akaratát is, de megkapták rá a választ. Apponyitól kezdve megállapította az ellenzék, hogy ez a nemzetgyűlés törvénytelen. Ez a többség nem hivatkozhatik joggal a nemzet többségére, nincs joga az uralomra, de még kevésbé arra, hogy uralmát meghosszabbítsa.

Szilágyi beszéde után a nemzetgyűlés többsége elfogadta azt az elnöki indítványt, hogy a választójogi javaslatot hétfőtől kezdve nyolcórás üléseken tárgyalják.

Aki rádiót hallgat

vigalmi adót tartozik fizetni

Ahogy az illetéktörvényt magyarázzák

Az egész világon urrá lett rádió-láz, az S. H. S. királyságot úgy látszik elkerüli. A pénzügyi hatóságok, amelyek állandóan gondot viselnek az adózó polgárokra, megvédének bennünket attól, hogy a rádió-láz bennünket is hatalmába kerítsen.

A rádióhoz a financoknak ugyan sehol nem volt eddig közük, de a pénzügyi hatóságok nálunk rájöttek, hogy rádiót sem lehet illetékmentesen hallgatni. Az illetéktörvénynek van egy olyan rendelkezése, amely szerint nyilvános helyen belépődij mellett előadott zene és dalestélyek után a belépődij egy részét illeték fejében be kell fizetni a pénzügyi hatóságoknak. Ezt a rendelkezést vonatkoztatják a rádióra is.

A suboticei Kereskedelmi Egyesület beszerzett egy rádió apparátust, amelynek segítségével a tőzsdei kurzusokat akarta felvenni. A pénzügyi közegek azonban rájöttek arra, hogy ha valaki rádió kurzusokat hallgat, akkor esetleg muzsikát és dalt is hallgathat, követték tehát, hogy akár vásárpénztári jelentést, akár tőzsdei árfolyamot közvetít a Kereskedelmi Egyesületnek a rádió, fizessen mindenki vigalmi adót, aki hallgatja. A Kereskedelmi Egyesület azzal érvelt, hogy a rádiót belépődij nélkül hallgathatják az egyesület tagjai, azonban az egyszerűség kedvéért beleegyezett abba, hogy mindenki fizessen 1—2 dinár belépődiját, aki a füléhez teszi a rádiókagylót s ez után hajlandó volt illetéket is fizetni. Az elmés pénzügyi hatóság lapozgatott egy kissé az illetéktörvényben azután kijelentette:

— Ne mozzel!

Az illetéktörvénynek van egy rendelkezése, hogy ha valamely egyesület, vagy társaság belépődij nélkül rendez tagjai számára mulatságokat, köteles a tagsági díj husz százalékát illeték fejében lefizetni. Azt követelte tehát, hogy a Kereskedelmi Egyesület a befolyó tagsági díj husz százalékát fizesse be azért, mert egy-két ember kíváncsi a tőzsdei kurzusokra.

A pénzügyi hatóság nem veszi figyelembe, hogy esetleg nem is vigad az, aki a kurzust hallgatja. Rosszul vette a devizát s elszomorodik.

Az azonban minden esetre imponáló, hogy a zenét, éneket minden formájában vigalmi adóval sújtják. Szerény propozíciónk azonban az, hogy necsak annak kelljen vigalmi adót fizetni, aki nyilvános helyen rádiót, vagy gramofont hallgat. Illetéket kellene kíróni a dalos pacsirtára is. Azonban ki kellene mondani, hogy aki a primadonna éneket hallgatja, annak bizonyos esetekben illetékvisszatérítéshez van joga. Mert mi történik akkor, ha a primadonna hamisan énekel?

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

HIREK

•••

— **Ciril és Metod napja.** Ciril és Metod apostolok emlékét ünnepli vasárnap a görög-keleti egyház. A két apostol emlékének ünnepe nemcsak egyházi, hanem állami ünnep is. A görög keleti templomban délelőtt ünnepl istentiszteletet tartanak, amelyen az állami, katonai és városi hatóságok vezetői és tisztviselői testületileg vesznek részt.

— **A felsőbánati radikális párt főbizottsági ülése.** Becskerekéről jelentik: A felsőbánati kerületi radikális párt főbizottsága csütörtökön Kikindán ülést tartott, amelynek napirendjén a párt adminisztrációs ügyek szerepelnek. Dr. Nincsiás külügyminiszter, a kerületi pártszervezet elnöke fog elnökölni.

— **A lakástörvény a szuboticaai jogász-egylet előtt.** A szuboticaai jogász-egylet szombaton délután Pavlovics István törvényszéki elnök elnöklésével ülést tartott. A tárgysorozat első pontján a bírói szervezetről szóló törvényjavaslat szerepelt. A gyűlés megbizta Pavlovics Istvánt, Gyorgyevics Jovant és dr. Skalier Lovrot, hogy memorandumban tiltakozzanak a bírák áthelyezhetősége ellen. Ezután megkezdték a lakástörvény tárgyalását, azonban már az első szakasznál olyan élénk vita indult meg, hogy végül dr. Kellert Benő ügyvédet és Kunics Martin járásbíró megbízták azzal, hogy észrevételeiket foglalják írásba és ezt a Jogász Egylet legközelebbi ülésén fogják tárgyalás alá venni.

— **Lengyelország megfizette adósságát Amerikának.** Newyorkból jelentik: Lengyelország pénteken visszafizette tartozását Amerikának. Newyorkban Lengyelország követe 178 millió dollárt fizetett vissza és ennek ellenében Lengyelország visszakapta eredeti kötelezvényeit, amelyeket annakidején hadiszállítványokért, élelmi és más cikkekért Amerikának adott, ezzel a lengyel tartozás kérdése teljesen rendeződött.

— **Bácskai református lelkészek gyűlése.** Noviszadról jelentik: Május 26-ikán és 27-ikén a református lelkészek Noviszadon fontos konferenciát tartanak, amelyen Klepp Péter főesperes kivül Geöszler Károly bácskai alesperes, Keck Zsigmond eszterházi, Agoston Sándor, Weimann Péter verbászi, Hellwig Árpád rumenkaai, Kovácsy Sándor szuboticaai, Jung Keresztély feketicsi, Benedek László paicséri lelkész és mások vesznek részt. Az értekezlet május 26-ikán, kedden délután öt órakor kezdődik istentisztelettel, amelyen Kovácsy Sándor szuboticaai lelkész az ifjuság előtt fog beszélni. Szerdán, 27-ikén tartják meg a lelkészek értekezletét.

— **Házhelyet kapnak a feketicsi zselérok.** Feketicsről jelentik: Feketics község képviselőtestülete elhatározta, hogy huszonöt mellékes háznak családoként községi megköszölés házhelyet fog kiosztani. A földosztást a legközelebbi időn belül megkezdik.

— **Hivatalvizsgálat Pancsevón.** Pancsevóról jelentik: A Balkán több cikkben élesen megtámadta dr. Margan Vladimír pancsevói főispán-polgármestert és ültető szabálytalanságokkal vádoolta meg. Mindezt több kiderült a cikkek anyjának néhány pancsevói városi tisztviselő szolgálatára feljelentést is tettek dr. Margan ellen a belügyminisztériumban. Dr. Vlaskalin Milorád belügyminisztériumi inspektor, továbbá a B. B. B. ügyosztály számvevőségi főnöke Pancsevóra érkeztek, hogy hivatalvizsgálatot tartsanak.

— **Harminc esztendő a betűszekrény mellett.** Csuri István nyomdász, a Bács-megyei Napló szerkesztője, május hó 31-én tartja munkásságának harminc éves jubileumát. A jubiláló nyomdász tiszteletére a jugoszláviai grafikai munkások szövetségének szuboticaai csoportja május 31-én délelőtt tíz órakor a Munkás-Otthon nagytermében díszközgyűlést tart, a munkásdalárda közreműködésével. Ugyanaznap este nyolc órakor a nyomdász szakcsoport a Polyakovics-féle vendéglőben (Barátok temploma mellett) társasvacsora keretében jubileumi estélyt rendez.

— **Julius elején lesznek a sorozások Sentán.** Sentáról jelentik: Az 1905-ös évfolyambeltek lajstroma elkészült és az június 1-ig a katonai ügyosztályban van közszemlére kitéve. Akiüknek felnevelésre, vagy rövidebb szolgálati időre jogosultságuk van, azoknak ezt június első feléig kell a katonai ügyosztályban bejelenteni. Az ideai sorozások Sentán július hó 1-én, 7-én és 8-án lesznek.

— **Tanítógyűlés Szuboticaán.** A szuboticaai tanítók egyesülete május hó 25-én délelőtt 9 órakor tartja rendes évi gyűlését a városháza közgyűlési termében. A gyűlésen tárgyalni fognak az augusztus 28-án, 29-én és 30-án Szuboticaán rendezendő országos tanítókongresszus előkészítéséről is, amelyre bizottságot fognak kiküldeni. Ezenkívül foglalkozni fognak a tanítók nyugdíjazási kérdésével is és hír szerint memorandumot terjesztenek a közoktatásügyi miniszterhez, hogy mindaddig ne helyezzen senkit nyugdíjba, amíg a jelenleg nyugdíjazott tanítók nyugdíjügyét nem rendezték. A tanítógyűlés miatt hétfőn valamennyi elemi iskolában szünetelni fognak a tanítások.

— **Lasker és Vidmar sakk mesterek jugoszláviai versenykörútja.** A beogradói Sakkkör kezdeményezésére dr. Lasker és Vidmar sakk mesterek az öszszel tizfordulós sakkversenyt rendeznek egymás közt Jugoszláviában. A terv szerint a verseny szeptember 20-ikán veszi kezdetét és előreláthatóan 30—35 napig fog tartani. A mesterek három játszmát Beogradban, egyet Noviszadon, kettőt Zagrebben, egyet Mariborban és háromat Ljubljánban fognak lejátszani. A verseny költségei már nagyrészt biztosítva vannak, annál is inkább, mert a kormány részéről harmincezer dinárt helyeztek erre a célra kilitásba. A beogradói sakk egyesület nagy agilitással dolgozik a két világhírű mester turnéjának előkészítésén, ami miatt az augusztusra tervezett jugoszláv nemzeti mesterversenyt is valószínűleg el fogják halasztani.

— **A perzsa turkománok szövület akarnak alakítani.** Londonból jelentik: Teheránból hírek érkeznek, amelyek szerint a perzsa turkománok félkelése már odavezetett, hogy ugyszólván az egész országban a vörös zászlót tűzték ki. A forradalom Teheránban óriási terjedelmű és a turkománokat orosz ügyvédök izgatják. Teljes autonómiát követelnek, mint ahogy azt a turkománok Oroszországtól megkapták. A cél nyilvánvalóan az, hogy jogot akarnak maguknak kleroszakolni egy külön szövületkötársaság létesítésére. Ilyenformán azután az orosz és perzsa turkománok között unió létesülne. A perzsa haderő a mozgalommal szemben tehetetlen és így nagyon valószínű, hogy újabb félkelések hírei fogják ezt az első követni.

— **Meghalt a legöregebb szerb festőművész.** Beogradból jelentik: Todorovics Szteva, a szerbek legrégebb festőművésze, pénteken Beogradban kilencvenhárom éves korában meghalt. Todorovics főleg történeti és egyházi tárgyú festményeivel tűnt ki és ő alapította meg az első festőiskolát Szerbiában. Noviszadon született, gimnáziumi tanulmányait Szegeden végezte és Bécsben, Münchenben, Rómában képezte ki magát a festészetben. A régi patriarchalis Beograd érdekes egyéniségei közül az utolsók egyike távozott el Todorovics halálával.

— **Az újságírók afférje a zagrebi színházzal.** A zagrebi színház igazgatósága a „Comodia” című lapban nemrég nyilatkozatot tett, amelynek egyes kitételeit a zagrebi újságírói kar magára nézve sértőnek találta. A zagrebi újságíró szekció ezért — mint jelentették — bojkottot határozott el és felszólította az ország valamennyi újságírószekcióját, hogy csatlakozzanak a bojkotthoz. A suboticaai újságírószekció elnöksége most foglalkozott az átirattal és értesítette a zagrebi szekciót, hogy teljes szolidaritást vállal a zagrebi újságírókkal a Comodiában megjelent példátlan támadás folytán keletkezett afférben és csatlakozik a bojkotthoz mindaddig, amíg az újságírók teljes elégtételt nem kapnak.

— **Előadás a lakástörvényről.** Vasárnap délelőtt tíz órakor a Lifka-mozi udvarán a Hungaria helyiségében dr. Kellert Benő ismertető előadást tart az új lakástörvényről.

— **Preventív intézkedéseket követelnek a bányászerecsétlenségek ellen.** Berlinből jelentik: A dortsfeldi pusztító bányászerecsétlenség alkalmából a bányamunkás-szövetség újból sürgős beadványt intézett a kormányhoz és a parlamenthez, amelyben a bányászerecsétlenségek elkerülésére azonnal hatáson intézkedések életbeléptetését követeli.

— **Megnyílik a telefonösszeköttetés Jugoszlávia és Románia között.** Jelentették már, hogy Jugoszlávia és Románia között küszöbön van a telefonforgalom megnyitása. Egyelőre csak egy vonal nyílik meg, amely Beograd felől Pancsova, Becskerek, Kikinda és Orsován át kapcsolódik Temesvárral, ahol a romániai városokat: Aradot, Lugost, Karánsebest és Nagyváradot kötik össze a jugoszláviai vonallal. A temesvári postai igazgatóság a napokban próbabeszélgetést folytat Beograddal a próbabeszélgetést az összes érdekelt városok megisméltik, mert az új telefonvonalat csak elsőrendű állapotban adhatják át a forgalomnak. Egy háromperces beszélgetés díja három arany frank lesz.

— **A molgunarasi katolikus templom építése.** Molgunarasról jelentik: A molgunarasi római katolikus templom építése a tervek szerint a legszebben halad előre, amely munkálatokban a község lakossága is nagy buzgalommal segít. A helyi áldozatkészsége folytán a templom augusztus végére elkészül és szeptember elején meg fog történni annak ünnepélyes bezentelése. Az építési munkálatok vezetésében részt vesz Komáromi Péter katolikus lelkész is, akit néhány nappal ezelőtt helyeztek Petrovoszelőrlől Molgunarasra.

— **Három népszövetségi kiküldött egy autószerencsétlenségben szörnyethalt.** Berlinből jelentik: A Nemzetek Szövetségének a malária leküzdésére kiküldött bizottságának autója ma Beirut közelében egy szakadékba zuhant. Az autó utasai közül hárman, még pedig az amerikai Barling, az angol Lathian és a francia Besson kisasszony meghaltak. Két másik utas súlyosan megsebesült.

— **Lezuhant repülőgép.** Allahabadból jelentik: Pénteken este a sialkoti úton egy repülőgép lezuhant. A gép vezetője és a kísérő tiszt meghalt.

— **Tüntető sztrájk és újabb összeütközés Ausztriában.** Bécsből jelentik: A mödlingi horogkeresztes vérengzés egyik áldozata, Müller szocialista községtanácsos meghalt. Mödlingben és környékén az összes munkások nyomban beszüntették a munkát és ezerszámra tüntettek az uccákon. Hatalmas tiltakozásra készültek a munkások, amikor egyszerre csak megismertek a tömegben hat horogkeresztest. Nekiestek és kegyetlenül elverték őket. A horogkeresztesek között volt Schüller nemzeti szocialista községtanácsosnak husz éves fia, műegyetemi hallgató, aki koponyatörést szenvedett és aligha fog felépülni.

— **Újabb pusztító földrengés Japánban.** Tokióból jelentik: Osaka és Kobe városokban szombaton reggel hoves földrengés pusztított, amely súlyosan érintette a Taima-tartományt és az egész japán partvidéket is. Az eddigi jelentések szerint kétszáz ház beomlott. Toyovka városban tüzvész ütött ki. Több kisebb község is tetemes károkat szenvedett.

— **Negyven ember autószerencsétlensége.** Weillheimből jelentik: Weillheim közelében súlyos autószerencsétlenség történt. Egy pótkocsival ellátott teherautó, amelyen negyven utas igyekezett Oberammergauba, az áttétel-lánc elszakadása következtében a Weillheim melletti Kirschberg lejtőjén lezuhant. Az utasok közül egy nyolc éves fiú, továbbá egy motorkerékpáros, aki abban a pillanatban akarta megelőzni a teherautót, meghalt, tíz ember pedig súlyosan megsebesült.

— **A Neven dalegyület pünkösdi zászlószentelési ünnepéye.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Neven szerb dalegyület — mint már jelentettük — június 6—7—8-án ünnepli huszonöt éves fennállásának jubileumát és zászlószentelését. Június 16-án a püspöki templomban az elhalt tagok emlékére gyászistentisztelet lesz. Délután érkeznek a nagyszámúban jelentkező vendégdalegyületek. Este 9-kor a szerb iparoségylet helyiségéből a vendégekkel együtt dr. Dangyverszky Gedeon, az ünnepség védnökének lakásához vonulnak, ahol szerezadót adnak. Június 7-én iparosnap. Reggel katonazenével elmennek dr. Príbisevics Szvetozár miniszterért, az ünnepély védnökéért és dr. Dangyverszky Gedeonért. Ezután ünnepi ülés a városháza dísztermében, majd a püspöki templomban felszentelik a zászlót. Dében diszebed, délután a lökerten népiünnepély. Június 8-án megkoszorúzzák Zimáj Jovánovics sírját, majd hajóséta Karlócára. Délután a repülőtér és Noviszad nevezetességeinek megtekintése. Este vig estély a szerb iparos körben.

— **Scotus Viator Raguzában.** Zagreből jelentik: Scotus Viator szombaton Raguzába érkezett, ahol több napig tartózkodik Raguzából Fiumén keresztül Bécsbe fog utazni.

— **A csehszlovák vasutügyi miniszter balesete.** Prágából jelentik: Stribrny vasutügyi miniszter sétalovaglás alkalmával oly szerencsétlenül esett le a lováról, hogy orrcsonttörést szenvedett.

— **Caillaux új adókkal biztosítja a költségvetés egyensúlyát.** Párisból jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy törvényjavaslatot terjeszt elő a marokkói póthitelek tárgyában. Caillaux miniszter ismertetése után elfogadták azt a törvényjavaslatot, amelyet hétfőn fog a kamara elé terjeszteni és amely új adókkal kívánja biztosítani a költségvetés egyensúlyát.

— **A suboticaai magyar radikális párt társasvacsorája.** A suboticaai magyar radikális párt szombaton este társasvacsorát rendezett a Vass Ádám-féle vendéglőben. A vacsora, amelyen több felszólalás történt, a legjobb hangulatban ért véget.

— **Lengyel jogászok Zagrebben.** Zagreből jelentik: Pénteken este husz lengyelországi jogász Zagrebba érkezett, ahonnan több jugoszláviai városba is ellátogatnak. A vendégek szombaton délelőtt előadást tartottak a zagrebi egyetemen.

— **Tüzvész az Elba mellett.** Berlinből jelentik: Az Elba tulsó oldalán fekvő Garze hannoveri faluban hatalmas tűz pusztított, amely összesen tizenhat épületet hamvasztott el. Huszonöt család hajléktalanná vált, a hézi állatok jórészt azonban sikerült megmenteni.

— **A kishegyesi Gazdakör művelő előadása.** A kishegyesi gazdakör művelő-gárdája pünkösdkor fogja adni Zilahy Lajos Selye című színművét, amely előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Egész Amerikára kiterjed az új légi forgalom.** Chicagóból jelentik: Tízmillió dollár alaptőkével egy új légitársaság alakult. Egyelőre csak Chicago és Newyork között lesz nappal és éjjel légiszolgálat. A közlekedést azután az egész kontinensre kiterjesztik.

— **A Vrsovice Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A Vojvodina sportklub június 1-ére labdarúgó mérkőzésre leköthette a Vrsovice-t, a csehszlovák profibajnokság harmadik helyezettjét. Ez lesz az első cseh és proficsapat Noviszadon.

— **Halál a halál's ágyán.** Kishegyesről jelentik: Kishegyes meghalt Raffay Pál főbíró. A halál's ágyához átvitték a főbíró halálhíllésnéit is, aki, amikor szörnyen és meghalt. Halálát szívinfarkus okozta.

— **Tolvaj szobatárs.** Noviszadról jelentik: Schuler Hugó valpovói órásszéd Noviszadon együtt lakott Bogndr József órásszéddelel, akitől március 25-én egy ezüst cigarettatárcát lopott és megszökött. Schulert elfogták és a noviszadi törvényszék ma egy havi és huszonhárom napi fegháza ítélté, azonban a vizsgálati fogsággal a büntetését kitöltöttnek vette és szabadlábra helyezte.

— **Eltűnt magánhivatalnok.** Noviszadról jelentik: Löwenberg Jenő ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy Leon Max 32 éves magánhivatalnok, aki legutóbb a Wenier és Klauber cég alkalmazottja volt, s hó 18-a óta hazulról eltávozott anélkül, hogy életjelt adott volna magáról. Eltűnésekor sűrű kabátot és csikos fekete nadrágot viselt.

— **Eltűnt briliánskő.** Noviszadról jelentik: Löwenberg Jenő magánhivatalnok átadott egy huszonöt ezer dinár értékű briliánskővet Klein és Freygang noviszadi ékszerészeknek, hogy a követ gyűrűbe foglalják. Tekintettel arra, hogy az ékszerészek túl voltak terhelve munkával és a gyűrűnek sűrűn kellett készülnie, a követ átadták Kuman Mihály Musicki-ucca 20. alatt lakó aranyművesnek, hogy az készítse el a foglalatot. Kuman másnap kereste a követ, de már nem találta. Jelentést tett a rendőrségnek, mely a vizsgálatot megindította. Az eltűnt briliáns 218 karátos, ovális fehér színű, babnagyságu volt, belsejében ereszett, értéke 25000 dinár.

— **Letartóztatott kereskedelmi utazó.** Noviszadról jelentik: A szubotical rendőrség a noviszadi rendőrség megkeresésére letartóztatta Komlós Jenő kereskedelmi utazót, aki Vecsei Sándortól, a noviszadi Amerika-vendéglő pikkolójától 800 dinárt csalt ki, hogy annak fejében neki új ruhát, órát és aranyláncot küld. Ezenkívül Predovics zagrebi cég utazójának adta ki magát és a Kraljica Mária-szálló portásától két éjjeli szobaköltséggel megszökött. A szubotical rendőrség beszállította a noviszadi ügyészség fogságába.

— **Az amerikaiak aggodnak pénzükért.** Washingtonból jelentik: Hivatalos körökben attól félnek, hogy a franciáknak Marokkóban megindított hadjárata rossz hatással lesz Franciaország amerikai tartozásainak rendezéséhez. Azt hiszik ugyanis, hogy a hadjárat sok pénzbe kerül a francia államnak, másrészt meg fogja rendíteni Párizsban állását, akinek bukása szükségképpen az egész problémában új helyet teremthet. Feltűnést keltett Washingtonban, hogy a francia, angol, osztrák és olasz követek legutóbbi beszédükben a vámköszököttetésével foglalkoztak. Azt hiszik, hogy bár Coolidge elnök meg akarja akadályozni a kérdés megvitatását, a kongresszus a legközelebbi törvényhozási időszakban mégis foglalkozni fog vele, mivel a vámkérdés összefügg az adósságok rendezésével.

— **Nemzetközi kongresszusra gyűltek össze a világ írói.** Párisból jelentik: A Pen-Club (Prosaist, Essayist, Novelist) eddig megalakult 22 társasága nemzetközi kongresszust tartott Párisban. Németországot Heinrich Mann, Robert Curtius, Bernhard Kellermann és Federn Károly képviselik. Ausztriát Hugo von Hoffmannsthal, Raul Auernheimer és Zifferer, Csehszlovákiát Rainer Maria Rilke, Angliát Galsworthy, Spanyolországot Unamuno, Olaszországot Pirandello és Perut Gelderen. Oroszországból Kuprin és Bunin jött el. Csütörtökön délután belső ügyeket beszéltek meg, a szövetség szervezését, este pedig lakoma volt háromszáz terítéssel. A fehér asztal körül találkoztak az egész világ író- és költő nevezetességei, Valery és Duhamel Franciaország nevében köszöntötték a vendégeket, a németek nevében Heinrich Mann választott és Olaszország részéről Pirandello. Az első érdemleges tárgyalás pénteken volt. A költővendégek az ülés után kirándultak Hermonvillebe.

— **A jassy-i rendőrprefektus gyilkosa a bíróság előtt.** Turnseverinből jelentik: A bíróság megkezdte Zelea Codream bűnpörének tárgyalását, aki mint ismeretes a jassy-i rendőrprefektust meggyilkolta. A bíróság tagjai és a pörben szereplő tanúk fenyegető leveleket kaptak. A rendőrség széleskörű intézkedést tett a rend fenntartására.

— **Bern városa visszafizeti dollárkölsönét.** Newyorkból jelentik: Bern város tanácsa bejelentette a Speyer és társa banknak, hogy a jövő év május 1-én törleszti 6 millió dolláros kölcsönének utolsó részletét, amelyet 1920-ban vett föl. A törlesztés 107-es árfolyamon történik.

— **Lopás.** Beeskerekről jelentik: Peskana Miklós beeskerei gazdálkodó feljelentést tett a rendőrségen, hogy két cigarettatárcát bélopózott a lakására és ellopott leányának tizenöc aranydukátból álló nyakláncát. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Apatiniak zarándokutja.** A bácskai zarándokok apatini csoportjával május 26-ikán a következők indulnak Romába: Wirkész Anna, Horn Ferenc, Horn Anna, Horn Róza, Kranzpiler Erzsébet, Mundweil Ferencné, özv. Hermannsdorfné, idős Száll Ferencné, ifj. Száll Ferencné, Egyed Péter, Egyed Péterné, dr. Schmausz Dezső, dr. Schmausz Dezsőné, Zsiek Alfréd, Zsiek Alfrédné, Rátai Dezső, Rátai Dezsőné, Dellin Frigyes, Dellin Frigyesné, Bott Gyuláné, Belt Katarina, Bott Teréz, Beiller Anna, Mundweil Anna, Schweitzer Anna, Hettich Katarina, Kihn Katarina, Dombovics Margit, özv. Krieg Béláné, Piri Józsefné, Bencinger Katica, Eckert János, Jakovác András, Jakovác Andrásné, Dombovics Dávidné, Dombovics Lajosné, Epper Ferenc, Folbert Ádámné, Klemp Mária, Szeidl Józsefné, Holchauer Ádámné, Piri Antonia, Bencinger Péterné, Póth Erzsébet, Dombovics Antalné, Gruics Anna, Gruics Mária, Bott Dezsőné, Muser Vendelné, Száll Jakabné, özv. Fitz Barbara, özv. König Magdaléna, Mundweil Miklós, Belt Katarina, Prokesch Károly, Prokesch Károlyné, Prokesch Anna, Kiefer Mártonné, özv. Wiederkehr Ferencné, Speiser János, Speiser Mici, Zeisberger Ernő, Zeisberger Anna, Kessler Péter, Kessler Péterné, dr. Aman Ferenc. Apatiniak tehát 66-an vannak, míg Kerényről a következők jelentették be utazásukat: Jauch Katalin, Büger Magda és Rückstädter Katalin.

— **A banktisztviselők szarajevói kongresszusa.** Pünkösdi két napján tartják meg a jugoszláviai banktisztviselők és alkalmazottak negyedik kongresszusát, amelyen a banktisztviselők és alkalmazottakat érintő fontos szociális kérdéseket fognak tárgyalni. A kongresszuson megvitatnak egy kollektív szerződés-tervezetet és különböző alapszabály-módosításokat és határozni fognak a banktisztviselők jóléti intézményeinek továbbfejlesztéséről.

— **Canisius Péter szenttéaváltása.** Rómából jelentik: Áldozó-csütörtökön zajlott le Rómában hagyományos fényes, rendkívüli ünnepélyes keretek között boldog Canisius Péter szenttéaváltása, amelyen különösen a német és osztrák zarándokok vettek részt nagy számban.

— **A repülőter tolvajai.** Noviszadról jelentik: Egner Ferenc temerini és Orbán Zoltán noviszadi bádogossegdek Subasits Lázár noviszadi bádogosnál dolgoztak és annak megbízásából a repülőteren külső munkát végeztek. Ott nagyobb mennyiségű cinkbádogot lopnak és azt hazavitték. Amikor értesültek, hogy a lopásra rájöttek, visszavitték a bádoglemezeket és nyugta ellenében átadták az ügyeletes századosnak. A rendőrség letartóztatta őket és átadta az ügyészségnek.

— **Majális Staramoravicin.** A staramoravicai Jugovity Sportklub vasárnap majalist rendez a sporttelepen.

— **Halálos autószerencsétlenség.** Noviszadról jelentik: Kosztolányi Sámuel petrováci sofőr, akinek azonban nincs autótulajdonosi jogosultsága, pénteken Petrovácon elgázolt egy három éves kislányt, akinek személyazonosságát még nem állapították meg. A kislány nyomában meghalt. Skrblin Iván vizsgálóbíró szombaton a vizsgálat lefolytatásához Petrovára szállt ki.

— **Eljegyzés.** Korell Eteika (Torzsa) és Schwebler János (Feketi) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Az arab-francia háború.** Párisból jelentik: Az estilapok jelentik, hogy a franciák és a rif-kabilok között nagy csata fejlődik ki Ain-Aicha tájékán. A francia csapatok de Chambrun tábornok parancsnoksága alatt állanak. Az eddigi jelentések szerint a franciák helyzete kedvező.

— **Újabb bécsi hír legitimista tárgyalásokról.** Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt feltűnő helyen közli, hogy a bécsi monarchista körökben nagy tanácskozások voltak Zita exkirálynő legutóbbi megbetegedése alkalmával arról a kérdéssel, hogy kritika esetében mi történjen a volt királyi pár gyermekeivel. A lap szerint ezeken a tanácskozásokon arra a megállapodásra jutottak, hogy Ottót Magyarországon fogják neveltetni.

— **Az Enwald-ballet előadása.** Gyorgyevics Dragoslávné főispánné védnöksége mellett szombaton délután az orosz Vöröskereszt javára tartottak nagysikerű előadást a szubotical városi színházban Enwaldné népszerű balettiskolájának tagjai. Veszelszki Leó Azra című háromfelvonásos pantomimballetje került színre, amelynek kifejező zenéje mellett tökéletesen érvényesült a szereplők minden tudása és készsége. Igen sok tapsot kapott a rabnöt megismerésű Enwaldné, aki minden tekintetben középpontja volt az előadásnak. A magánszámokban megérdemelt sikert aratott Pátkai Sándorné török táncával, Rusova Vera cigány- és Dózsayné spanyol táncával. A közönség nagy elismeréssel jutalmazta a többi szereplőket is. Külön ünnepelték Veszelszki Leót, a pantomim szerzőjét, melynek kifejező és hangulatos zenéjét Pátkai Sándor zenekara vitte teljes sikerre. Az előadást május 24-ikén, vasárnap délután megismétlik.

— **Ügyvédi-iroda megnyitás Bács-Topolán.** Dr. Stáklcs Labud ügyvéd Bács-Topolán ügyvédi irodát nyitott.

— **Keresztény embert neveztek ki Palesztina főbiztosává.** Jeruzsálemből jelentik: Nagy feltűnést kelt, hogy sir Herbert Samuel helyébe lord Blumer tábornagyot nevezte ki az angol kormány Palesztina főbiztosává és a brit csapatok főparancsnokává. Acionista végrehajtó bizottság táviratilag üdvözölte az új főbiztosot, noha egyénisége teljesen ismeretlen. Az arabok közt nagy yaz öröm azon, hogy keresztény főbiztosot kapott Palesztina.

— **A Sinclair-tröszt elvesztette a moszkvai nagy petroleumpört.** Moszkvából jelentik: Bevégeződött a nagy pör, amelyet a Sinclair-tröszt folytatott Oroszország ellen a petroleumszerződés érvényessége ügyében. A legfőbb törvényszék végleg elutasította Sinclair keresetét s ezzel kimondotta, hogy a Sachalin szigetére szóló petroleumkoncesszió, amelyet Sinclair a japán okkupáció idején kötött a szovjetkormányval, az ez évi január 23-án létrejött orosz-japán szerződés következtében érvénytelen. A pörben a szovjetkormány azt az álláspontot foglalta el, hogy Sinclair nem teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségeket, mert nem fogott azonnal a munkához, ami ellen az amerikai petroleumtröszt azt vetette szembe, hogy a japán okkupáció vis major volt, de a főtörvényszék ezt a kifogást elutasította. Sinclairt a moszkvai pörben Worms tanár és Muravjev híres ügyvéd képviselte.

— **A szubotical zsidó Patronázs Egyesület az izr. Szentegylet házában (Zrinjski trg 23.) felépített »Gyermekotthon«-át f. é. június 1-én nagyobb ünnepségek keretében nyitja meg.** Június 1-én, hétfőn délután 3 órakor a Szentegylet termében közgyűlést tart, 4 órakor a Gyermekotthont megnyitja és gondozottjait megvendégeli, 5 órakor a templomban művészeti előadás és zenés templomünnepélyt rendez.

— **Kisiklott a bukarest-temesvári személyvonat.** Bukarestből jelentik: A bukarest-temesvári személyvonat Boldava állomás mellett kisiklott. Az eddigi jelentések szerint a szerencsétlenségnek négy emberélet esett áldozatul, ezenkívül számos sebesülés történt. A vonal erősen megrongálódott, úgyhogy egyelőre átszállással tartják fenn a forgalmat. Megállapították, hogy a szerencsétlenséget a boldavai állomás váltóóra okozta, aki éjszaka elaludt és elfelejtette a váltót átállítani. A katasztrófa után a váltóór megszökött.

— **Munkáskizárás készül az alsó-ausztriai textiliparban.** Bécsből jelentik: Az alsóausztriai textilipar körében több gyárban sztrájkmozgalom ütött ki amiatt, hogy a gyárosok megtagadták a munkások kérését és nem akarják a béreket 20 százalékkal emelni. A sztrájk jelenleg kerekaszámban 3000 munkásra terjed ki. A munkaadók szövetségének közlése szerint abban az esetben, ha hétfőig nem bocátkoznak újabb tárgyalásokba, akkor a többi textilgyárban kizárják a munkásokat, úgy, hogy a sztrájkolók és a kizárt munkások száma együttvéve 20.000 lesz.

— **A japán nők jogai.** Tokióból jelentik: A japán polgári törvénykönyvet most revideálják, hogy az idők szellemével kibékítsék a hagyományokat. Az ezzel foglalkozó bizottság javaslatot formulázott, amely szerint az asszonyok is benyúlhatnak válókereseteket férjük ellen összeférhetetlenség címén. Eddig ezen a jogcimen csak a férj indíthatott válópert. A bizottság ezenkívül a házasság közös megegyezésből való felbontását csak akkor óhajtja engedélyeztetni, ha a házastársak szülei vagy nagyszülei szintén beleegyeznek a válásba. Jelenleg csak a házasság felbontására van szükség. A revíziót és a vele kapcsolatos újításokat a konzervatív japánok szinte forradalmi cselekménynek tekintik.

VEGYEN EGY PAR

„KULCS“-jegyes harisnyát (vörös, kék vagy arany jeggyel) és meggyőződik, hogy 1 pár annyi ideig tart, mint 4 pár másik harisnya. Mindenütt kapható.

Harisnyák „KULCS“ nélkül hamisítottak. 3615-5

SZINHÁZ

Párisi színházi levél

a kései színházi szezon újdonságairól,
a reprierek fénykoráról és Zukor Adolf
terjeszkedéséről

Páris, május hó

(A B. N. kiküldött tudósítójától)

A hosszú esőzések után, május közepén, elérkezett Párisba a hóhullám, a színházak legnagyobb ellensége. Az amúgy is gyenge szezon ezzel egyszerre meghalt. Bármennyire is remélték a színházak, hogy a nagy kiállítás sok-ezernyi közönsége kárpótolja a rossz évszót, egyszóval a kiállítást is csak mérsékelten látogatják az idegenek s aki közülük mégis eljön Párisba, inkább a revüket nézi meg, mint a komoly műtárványokat.

Fel is készültek a revüszínházak alaposan. A Folies Bergère új műsort mutatott be, a Moulin Rouge új Hofman görölköt hozatott és hosszú szünet után ismét megnyitotta kapuit az Ambassadeurs is.

A színházakban már csak itt-ott jelenik meg egy-egy újdonság. A Sarah Bernhardt színház »Mon curé chez les riches« címen egy nagyon populáris, de silány irodalmi értékű regényből dramatizált szatírárt mutatott be, de ennek is az lett a sorsa, ami elődjének. Maurice Rostand darabjának: a közönség nem igen érdeklődött iránta.

Armont és Gerbidon, a »Gyémántköszörűs« szerzői már nagyobb sikerrel szerepeltek új darabjukkal, amely »Jeunes filles de Palaces« címen az előkelő Madeleine színházban került színre. A darabot talán ilyen címmel lehetne leg-hűségesebben magyarrá fordítani: »A Palace Hotelek eladó lányai«. Szól azokról a szegény szép lányokról, akikre szüleik jó pártit akarnak csináltatni és cipelik őket egyik nagy fürdőhotelből a másikba. A mulatságos helyzetekben bővelkedő vigláték nagyon tetszik a közönségnek.

Még két újdonság szerepel a párisi színházakon. Birbeau, a »Ménvasszonyi fátvöl« és egész sereg darab szerzője »Un déjeuner de soleil« (Vörösnapság) címen írt új vígjátékot. A Comédie Caumartin-ben adják jó felházakkal a »Paname« című argo-darabot, amely egy párisi apacs szerelmét tárgyalja nem tart lényet arra, hogy a benszülötteken kívül más is megnéze.

A kevés premierrel szemben annál több kipróbált repriiz tartja a párisi színházak műsorát. A Comédie Française újra műsorába iktatta az »Aimer«-t (Szeretni) Geraldine remekművét, amely dacára annak, hogy csak három szereplője van, végig feszültségben tudja tartani a nézőt.

Két Bataille-darab is van műsoron. »A szerelem gyermeke« és a »Gyenezés«. Előbbi a Theater de Parisban, utóbbi Porte-Saint-Martinban. A gyenezésnek az az érdekessége, hogy főszerepét Ivonne de Bray, az eihalt költő utolsó nagy szerelme, játssza mélyszégyes átérzéssel.

A Gymnase-ban, Bernstein színházában, az irónak híres Tolvaját tüzték repriize miután a Tükörfolyosót vérgyengülés miatt le kellett venni a műsorról. A Comédie des Ch. Elyseés viszont a »Csodaszarvas« szerzőjének, Crommelinek-nak nagyvívott bukott új darabja helyére sürgősen kitűzte Knock-ot, amelyet immár harmadszor újítanak fel és maholnap eléri az 500-ik előadást.

Három operett-repriizrel is találkozunk Párisban. Közülük két magyar szerző művét. Lehar Vig özevgyét látni viszont az Apollóban és Berényi Henry Chou-Chou-át a Montrouge-ban. A Ba-Ta-Clou a jó öreg Csikagó gyöngyét elevenítette fel és azzal próbál publikumot szerezni, hogy a második felvonás attrakciós jelenetében oroszlanokat és egyéb vadállatokat léptet fel.

Mindent összefoglalva azonban Páris lezérdekesebb eseménye a Vandeville színház eladása. A gyönyörű boulevard-színházat, amelyben nemrégben Rubinstein Ida még Dosztojevszkij »Félkegyelműjét« játszotta egy amerikai pénzcsoport kezébe került. Ez a pénzcsoport a Paramount filmgyár, elnök Zukor Adolf, a mátiszákkal származású filmkirály, Zukor Párisban járt a vétel

megkötésekor és úgy határozott, hogy mozt csinál a szép színházból. A sajtó természetesen felháborodva tiltakozik ezen »merénylet« ellen, de a protestálás mitsem ér, a Vandeville-ben már megkezdtek az átalakítási munkálatokat és Páris legfinomabb színháza mint mozi fog ősszel kaput nyitni.

(s. a.)

KÖZGAZDASÁG

A szentai állatkiállítás. Szentáról jelentik: A május 31-iki és június 1-iki szentai állatkiállításra és vásárra nagyban folynak az előkészületek. A földművelésügyi miniszter 5000 dinárt és negyven darab olajvetet utalt ki a kiállítás céljaira. A mezőgazdasági kiállítás bíráló bizottságának elnöke, Lukács János, Janó adaj földművelésügyi igazgatót választották meg. A sztaribecsei kiállítás éppen a szentai kiállítás előtt ér véget és a sztaribecsei kiállítás résztvevői a szentai kiállításra is megjelennek. A környékbeli gazdákörök és gazdák legnagyobb része már bejelentette, hogy részt vesz a kiállításon és vásáron.

A szubotícai banktisztviselők közgyűlése. A szubotícai banktisztviselők május 3-ikán tartott közgyűlésükön ismételt dr. Blaustein Ferdinándot (Prva Štedionica) választották meg elnöknek. Alelnökké Popovics Józsefet, titkárrá Magdics Mariant, pénztárossá Mrarovics Ferencet választották meg. Kurtagics főtitkár, központi kiküldött változta a hivatalnokok helyzetét, ismertette a szervezet célját és intenzív munkára hívta fel a tagokat.

SPORT

Szeptember 12-én rendezik az országos atlétikai bajnokságokat Beeskereken. Beeskerekről jelentik: A jugoszláv atlétikai szövetség legutóbbi közgyűlésén úgy határoztak, hogy Jugoszlávia 1925. évi bajnokságait a szövetség Beeskereken rendezi meg. A vajdasági atlétikai szövetség most kapta meg Zagreből a bajnoksági verseny részletes tervezetét, amely szerint a versenyt az alszövetségnek szeptember 12-én és 13-án kell megrendeznie a következő programmal: Szeptember 12-én férfiak részére: 1. 100 m. síkfutás előfutamok, 2. magasugrás, 3. 100 m. síkfutás középfutamok, 4. találapácvetés, 5. 200 m. síkfutás előfutamok, 6. 3000 m. gyaloglás, 7. súlydobás, 8. 200 m. síkfutás középfutamok, 9. hármas ugrás, 10. 400 m. síkfutás előfutamok, 11. 1500 m. futás, 12. 110 m. gátfutás előfutamok. Nők részére: 13. 60 m. síkfutás előfutamok, 14. súlydobás (5 kilogrammos súlyal), 15. 60 m. középfutamok, 16. távolugrás, 17. 200 m. síkfutás előfutamok, 18. 100 m. síkfutás előfutamok. Szeptember 13-án férfiak részére: 1. 100 m. síkfutás döntőfutam, 2. diszkoszvetés, 3. távolugrás, 4. 200 m. síkfutás döntő, 5. rudugrás, 6. 400 m. síkfutás döntő, 7. 110 m. gátfutás döntő, 8. 5000 m. futás, 9. gerelyvetés, 10. 800 m. futás, 11. 4x100 m. stafétafutás. Nők részére: 12. 200 m. futás döntőfutam, 13. diszkoszvetés (másfél kg.-os koronggal), 14. 60 m. futás döntő, 15. gerelyvetés, 16. 4x60 m. stafétafutás.

Pancserő:

Novisadai AK—Dusan Silni versenye 6:3 (3:0). Bajnoki. A szubotícai csapat erős küzdelem után nyerte meg.

Birkózóverseny Szentán. A szentai egyesületek: a SzAK és az Omladina rendezésében vasárnap zajlik le Szentán a Vajdaság bajnokságáért kiírt országos birkózóverseny, amelyre az ország minden szubotícai birkózója bevezetett. Szubotícaról a Sandi birkózói indulnak a nagyvárasi versenyen és pedig a légsúlyban Neu, Bards, pehelysúlyban: Goldstein, a könnyűsúlyban: Damjanov, a középsúlyban: Bukvics, a nagyközépsúlyban pedig Kineses, Szabó

betegsége miatt nem indul. A versenyt az Eugen-szálló nagytermében tartják meg.

Sand—Szomb. Sport. Szomborban vasárnap a Sand játsszik barátságos mérkőzést a Szombori Sporttal. A papírforma alapján erős küzdelem után eldöntetlen eredményt várunk. A szubotícai csapat kompletten veszi fel a küzdelmet.

Magyarország 1925. évi kardcsapatbajnokságát a MAC nyerte meg. Budapestről jelentik: A Magyarország 1925. évi kardcsapat bajnokságáért folyó küzdelemnek esütörtökön voltak a döntő mérkőzései, amelyek eredményei a következők: MAC—BEAC 11:5, MAC—MAFC 9:7, MAFC—BEAC 10:6. Bajnok a MAC 2 győzelemmel. 2. MAFC, 3. BEAC.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1925. május 23.

Zürich deviza 8.45.
Budapest deviza 1166—1174, valuta 1146—1168.

Berlin deviza 68,6—68,8 milliárd márka, valuta 68,2—68,6 milliárd márka.

Trieszt deviza 40,40—40,60.

London deviza 296.

Zürich, máj. 23. Zárlat: Beograd 8.45, Páris 26.40, London 25.135, Newyork 5.17, Brüsszel 25.80, Milanó 20.825, Amsterdam 207.90, Berlin 123.10, Bécs 0.007280, Szófia 3.75, Prága 15.325, Varsó 99.10, Budapest 0.007270, Bukarest 2.425.

Novisadai terménytözsde, máj. 23. A forgalom csekély, az irányzat csendes. Tengeri, bácskai 192,50 dinár, szerbiai, frankó hajó Szmederevó, 100 százalék K. D. 202 dinár. Liszt, bácskai, nullás kombin. 665 dinár. Fforgalom: Tengeri 2200 m., liszt 100 m.

Budapesti állatvásár, máj. 23. Hizottsertés üzlet: Hétfőtől péntekig bezárólag 6347 darab sertést hajtottak fel a ferencvárosi sertésvásárra és az összes sertések eladtak. A hizottsertésüzlet az egész hét folyamán szilárd volt, ezt azonban kizárólag csak arra a körülményre vezethetjük vissza, hogy a hus nagyban ára a multheti árakhoz képest 4—5000 koronával emelkedett. A hus nagyarányu drágulásával kapcsolatban elsősorban a könnyebb sertések e hét folyamán 1—2000 koronával megdrágultak, viszont az elsőrendű nehézs zsirsertések ára változatlan maradt.

Most van a sertéshusnak a legnagyobb szezonja és a ferencvárosi nagyvágók és hentések nem tudnak annyi húst kitermelni, mint amennyit el tudnának adni.

Bécsben a keddi vásáron 3324 zsir és 11.647 hussertés volt felhajtva.

Zsirsertés drak: Budapest 22.000 K, Bécs 23.000 o. K, Prága 11.60 ek., Passau 1.30 ar. M, Oderberg 1.35 ar. M, Bodenbach 1.35 ar. M.

Valamennyi elsőrendű, fiatal, nehéz zsirsertésre vonatkozik, elősúlykülönként, minden levonás nélkül.

Hussertés drak: Budapest 23.000 K, Bécs 19.000—21.000 o. K, Prága 9.75—10.50 es. K, Berlin 1.25—1.35 ar. M

Soványsertés üzlet: A soványsertés üzlet az egész hét folyamán csendes volt és míg néhány tétel nehezebb, javított süldő változatlan áron kelt el, addig a könnyebb süldőket csak árendemmel lehetett elhelyezni. A rendkívül súlyos pénzügyi viszonyok következtében ugyanis hosszú lejáratu, 8—10 hónapos hízalásba nem mernek sem a gazdák, sem a hízalók belefogni és inkább vásárolják a javított süldőket, melyeket már 2—3 hónap alatt kihízalva piacra tudnak dobni annál is inkább, mert a tengeri jelenlegi ára

melleff többbe kerül a hízalás alatt rakott súly, mint amennyiért a sovány sertéseket megvásárolni lehet.

Csikágó gabonatózsde, máj. 22. Buza májusra 169.75, buza júliusra 155.125, buza szeptemberre 147.875, Tengeri májusra 113.25, tengeri júliusra 115.125, tengeri szeptemberre 114, Zab májusra 45, zab júliusra 45, zab szeptemberre 44.25, Rozs májusra 116, rozs júliusra 112, rozs szeptemberre 105.75.

Newyorki gabonatózsde, máj. 22. Buza őszi vörös 206.75, buza őszi kemény 183.125, Tengeri 120.25. Az irányzat buzanál szilárd, tengerinél tartott.

Vizállás

Novisadáról jelentik: A novisadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 432 (+2), Bogojevó 520 (+10), Palánka 434 (+), Novisad 422 (+8), Zemun 456 (—), Pancsevó 434 (—), Smederevó 513 (—1), Orsova 421 (+4). Dráva: Maribor 340 (—2), Donji Miholjac 322 (—5), Oszijek 384 (—2). Száva: Zagreb 56 (—8), Sisak 495 (—35), Jasenovac 736 (—16), Bród 720 (+1), Samac 574 (—2), Mitrovica 582 (—2), Beograd 396 (—). Tisza: Szepta 192 (—10), Becse 244 (—2), Tittel 396 (+4). Kupa: Karlovac 166 (—50). Una: Novi 170 (—22). Vrbas: Banja Luka 138 (—8). Boszna: Doboj 92 (—16). Drina: Zvornik 108 (—2). Morava: Csuprija 222 (—24).

KINTORNA

Feltűnően elszaporodtak Szubotícán ujabban az autók s ezzel együtt a vadsofförök, akik miatt ma már valóságos gyalogszerrel közlekedni. Kutyákban és macskákban már idáig is egészen szép pusztítást vittek végbe, legutóbb azonban már ember-áldozatra is sor került: egyik vadsofför a szegedi-uton elütött egy kereskedősegédet. A bal eset után a sofför veszett sebességgel továbbogott, azonban kötelességtudóan visszaadott:

— Vigyázzon!
Az elgázolt kereskedősegéd a földön heverve tölcsezt csinált tenyeréből és utánakiabált az autónak:

— Miért? Vissza is erre jön?

Schön tata viceiből:
Egy öreg sikkasztó áll vádlottként a bíróság előtt. A törvényszéki elnök megkérde tőle:

— Hogy hívják?
— Weisz Józsefnek.
— Mi a foglalkozása?
— Éhes vagyok.
— Nem azt kérdeztem, — förmedt rá dühösen az elnök.

A vádlott nyugodtan legyint:
— Mindegy, — mondja — azért mégis éhes vagyok.

Egyik vajdasági városban a rabbi és a hitközségi elnök nem a legjobb viszonyban állanak egymással. Éppen ezért nagyon meglepte a rabbit, amikor valakitől azt hallotta, hogy a rasekol egy társaságban dícsérőleg nyilatkozott róla és állítólag a következőket mondta volna:

— A mi rabbink egyszemélyben Mózes, Petőfi és Apolló.

A rabbi elküldte erre egy bizalmi emberét a hitközségi elnökhöz, tudja ki tőle valahogyan, hogy csakugyan megfett-e ezt a kijelentést. A rasekol megerősítette a követ előtt a rabbi információját és kijelentését így magyarázta meg:

— A mi rabbink olyan, mint Mózes. Mózes sem tudott magyarul, a rabbi se tud. A mi rabbink olyan, mint Petőfi. Petőfi sem tudott héberül, a rabbi se tud. A mi rabbink olyan, mint Apolló. Apolló se volt ember, a rabbi se az..

NYILTTÉR.

„JELENA“

női szabászati tanfolyam

Havasy Ilona női és gyermek divattermében

1925. június 2-án

veszi kezdetét hatheti időtartamra. Suboticán, Aleksandrova ul. 11. (Korzó) földszinten hátul az udvarban.

Felhívás

a Sreća kibérasítói egyesületbe való belépésre.

Alulírott alapítók Suboticán „Sreća“ (Szerencse) néven kibérasítói egyesületet alapítunk.

Az egyesület tagja lehet minden állampolgár nemre és felekezetre tekintet nélkül, aki a felvételkor 50 dinárt befizet s kötelezi magát arra, hogy minden házasságkötés után befizet 50 dinárt. A belépéskor a belépési díj felül még két pótdíj fizetendő be, a felvételi díjjal együtt tehát 150 dinár.

Az egyesület a segélyeket következőképpen folyósítja:

1-25 házasság után	20.000—	dinárt,
25-50 „	25.000—	„
50-75 „	30.000—	„
75-100 „	40.000—	„
100 házasságtól kezdve minden házassulandónak	50.000—	„

Egyéb, a belépőket érdeklő kérdésekről az alapszabályok nyújtanak bővebb felvilágosítást, amely mindenkinek rendelkezésére áll.

Társaságunk a legtisztább erkölcsi alapon áll és arra törekszik, hogy a tagok érdekeit a legbiztosabbul szolgálja.

Felhívjuk a közönséget, hogy lépjen be az egyesületbe, amelynek aláírási ivateit a Kurir könyvkiadó cégnél (Subotica Wilsonova ul.) vagy az alapítókánál szerezheti meg.

Prótić Márko gör. kel. lelkész, Szántó Róbert ev. lelkész, Dr. Gerson József főrabbi, Pánity Antal starakanjiái polgármester, Fischl Pál bank-cégvezető, Kalmár Jenő nyug. biztosítási igazgató, Szávic István vasúti főmérnök, Dr. Havas Emil ügyvéd, Nozdrovicki Zoltán vasúti mérnök, Schwimmer Béla és Kosztics Sándor a Kurir tulajdonosai, Prodánovics Stevo banktisztviselő.

Vendéglő megnyitás

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a Sučićeva ul. 7. szám alatt (vörösökör iskolánál) saját házamban

vendéglőt nyitottam

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását. Jó ételekről és italokról gondoskodva.

Tisztelettel

Kuluncsics József

vendéglős.

Állami Egyedárusítási Dohányraktár Subotica NS br. 585.

Hirdetmény

Az Állami Egyedárusítási Igazgatóság 1925. május 11.-i Pr. Broj 22677. számú rendelete értelmében a subotica állami egyedárusítási dohányraktárnak szüksége van egy nagy száraz raktárhelyiségre a földolgozott dohány, cigarettapapíros és gyufa beraktározására.

Felhívjuk tehát az érdekelteket, akik ily raktár felett rendelkeznek, hogy ajánlatukat a fenti raktárhoz legkésőbb 1925. június 1-én délelőtt 10 óráig a következő címre nyújtsák be: Állami Egyedárusítási Dohányraktár Suboticán, Paje Kujundžićeva ul. 9.

Az ajánlatokat kellően felbőlyegezve kell benyújtani és azoknak a következő adatokat kell tartalmazni:

1. A raktár hosszát, szélességét és magasságát, a helyiség pontos vázrajzával.
2. Hány évre adja ki a raktárt a tulajdonos és a raktár mikor foglaltató el.
3. A havi bér összege, a fizetés módja, hogy a fizetés 3 havonként vagy félévenként előre történjék-e.
4. A raktár távolságát az itteni vasútállomástól km-ben. (utca, házszám)
5. Van-e a raktáron kívül irodának alkalmas helyisége és amennyiben van, a vázlatra ez is feltüntetendő.
6. Egyéb feltételek, melyeket a bérbeadó megszab.

Subotica, 1925. május 13.

Állami Egyedárusítási Dohányraktár Subotica

JAJ BE KELLEMESI

kiátja bárki, aki a palackalaku Elsa-szappant egyszer megpróbálja. A Feller-féle Elsa-szappanok az élelmes asszony igazi szépségzárpanai és az okos és megmondott férfi egészségi szappanai. A hazánkban rejtőzött gazdag, tehát utca órást kapható 5 minőségben (illóm el, glicerin, borax, kátrány és beretvári zappar). Próbára 5 darab 52 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, 62 dinár utánvéttel.

FELLER JENŐ gyógyszerész, STUBICA-DONJA

Központ 185 (Hrvatalka).

8196

A csurugi orth. izr. hitközség elnökségétől.

Pályázat

A csurugi orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy sochet ubodek mumche, jóhangu előlmádkozóra. Megkivántatik három elismert orth. rabbitól nyert kaboloh, kor és családi állapot megjelölése. Mohal előnyben részesül. Fizetés megegyezés szerint, természetbeni lakás és a szokásos mellékjövödelmek. Megjegyzendő, hogy a fizetésen kívül állami segély elnyerése is kilátásban van. Utiköltség csakis a meghívottnak térítetik meg.

Csurug, 1925 május hó 17-én.

Fischer Lipót hitk. elnök.

MESNI ŠKOLSKI ODBOR BAJMOK

311/25.

Javna dražba

Rešeniem Mesnog šk. Odbora Bajmok, a odobreniem nadležnih šk. vlasti održati će se dne 31. maja 1925. god. u 2 sata posle podne kod stare škole Bajmok javna dražba (ponude se primaju i ofertama) zbog gradnje šk. zgrade kod stare škole Bajmok (1 šk. dvorane i jedan učit. stan) po zastavljenem naerlu koji stoji na uvid strankama kod Uprave osn. škole Bajmok. Gradnja ima iza odobrenja dražbenog zapisnika sa strane nadležne šk. vlasti odmah započeti. Detaljna obaveštanje pismeno i usmeno daje Mesni šk. Odbor Bajmok.

Bajmok, 17. maja 1925.

1343

Mesni šk. Odbor Bajmok

Nyilatkozat

Dulić Lázár subotica földbirtokos nyilatkozatára közlöm, hogy 948/1925. sz. árvaszéki végzés alapján lettem kinevezve gondnokává, amely minőségben a közigazgatási bizottság is megerősített.

Közlöm ezt mindenkivel, hogy vagyona felett a gyámjörvény értelmében én rendelkezem, s arra a saját nevében sem kölcsönt nem vehet, sem hitelt nem igényelhet.

Subotica, 1925 május 22.

Antun Rajčić gondnok.

Hirdetmény

Hajduska Adolf ügyfelem megbízásából Darvas Fülöp sombora lakos kereskedelmi ügynök által neki szállított és általa kifogásolt 155 mm. 60 kg fűrészelt lécs árut, Hajduska Adolf báčpetrovoseloi fatelepén a keresk. törvény 347. §-a értelmében hites személy közbenjöttével nyilvános árverésen készpénzűzetés ellenében eladom.

Az árverés 1925. évi május hó 27-én délután 3 órákor veszi kezdetét.

Dr. GALAMBOS PÁL
ügyvéd, Stari-Bečej.

Tudomásomra jutott, hogy volt férjem, Csányi Károly, kitől két éve törvényesen elváltam, a piacon paplanmunkákra tvállal és arra előlegeket vesz fel. Ehhez semmi joga nincsen, mert a paplanipar az enyém, s az ő általa felvett rendelésekért felelősséget nem vállalok és tartozásait ki nem fizetem.

Csányiné Német Margit
paplankészítő és trafikos
Pašićeva 8.

Figyelmeztetés

Adler Frigyes subotica lakost, aki cégemnél alkalmazásban, mint ügynök, állásából elbocsátottam, ellene büntető feljelentést tettem, jelenleg szökésben van.

Felhívok mindenkit, hogy nevezetnél semmiféle rendelést, fizetést ne teljesítsen, mert ezért semmiféle felelősséget nem vállalok. A nála levő minta-kollekcióból, nevezetesen női fehérneműt senki ne vásároljon.

ANKA LULIĆ helyett
Földes, Zagreb
Ilica 36.

Tagfelvétel

A „Sloga“ temetkezési egyesületbe rendes tagok felvétetnek. Csak SHS királyságbeli 20—65 éves egyének vehetők fel. Jelentkezni lehet Csovic Vince Rudics-utcai divatárú üzletében, továbbá Rati Izsó urnál a „Narod“ kávéházban, végül az egyesületnek az u. n. izr. iskola épületében levő ideiglenes helyiségében naponta 4—8-ig.

Felvételi díj: 40 dinár s halálesetenként 25 dinár. Ezzel szemben kifizet az egyesület elhalálozás esetén 20.000—40.000 dinárt

4349

Az elnökség.

Értesítés

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Palics-fürdőn a kis vendéglő külön helyiségében egy a mai kornak megfelelő szikvizgyárat berendeztünk, hogy ez által egy a vendéglős urakat, valamint a nagyérdemű közönség mindenkori szükségletét kielégíthessük.

PEICS és TÁRSAI
egysült szikvizgyár.
Telefon Subotica 292.

Tudomásomra jutott, hogy Szigeti József ur cégem részére rendeléseket vesz fel. Kötelességemnek tartom mélyen tisztelt üzletfeleimet figyelmeztetni, hogy nevezetnek cégem képviselőjére semmi megbízása nincs és a neki feladott rendelésekért felelősséget nem vállalok.

Sombor, 1925 május 23.

Spitzer Hermann fakereskedő.

Önkéntes árverés

Hinkel János pezsgőgyáros kraljevbregi szőlőbirtokából kb. 21 holdnyi terület kisebb parcellákban is eladok

Önkéntes árverésen

Suboticán, 1925 június 7-ikén, vasárnap d. e. 10 órákor, a Brozova ul. 1. sz. a. lévő irodában. A feltételek nálam megtudhatók és a felosztási terv is megtekinthető.

Dr. HAVAS EMIL ügyvéd.

Értesítés

Értesítem a n. é. közönséget, hogy 1925. évi június 5-től kezdődőleg 6 heti időtartamra női szabászati tanfolyamot nyitok. Jelentkezés VII. kör Rudics ul. 4.

A. Licht

3868

technológiát végzett szabómesternél

Két jóforgalmu fűszerüzlet

közvetlen a piactéren berendezéssel és áruval más vállalkozás miatt eladható és azonnal átvehető.

Megtudható a tulajdonosnál:

MUHI MIHÁLY vegyeskereskedőnél
4347 HARTONOSI SZÁLLÁSON

Raktárunkból azonnal szállítjuk a legmodernebb típusú, duplagolyós csapágyazású

német gyártmányu famegmunkáló gépeket és szerzőszámokat.

Jellinek és Társa Subotica,
Paje Kujundžićeva ulica 4.

BEOCSINI MÉSzkő

mészégetéshez

MÉSZ, finom és durva HOMOK

nagyban és kicsinyben konkurensképes árért

MILAN NENÁDOVIC-nál SR. KARLOVCI
KÉRJEN AJÁNLATOT!

4203

MOTORHAJÓ ÖSSZEKÖTTETÉS

BÁCSKA és BÁNÁT ÖSSZES NAPPALI és ÉJELI VONATAI KÖZÖTT

STARIBEČEJ és NOVIBEČEJEN ÁT:

Staribečejről indul: 4, 6³⁰, 8³⁰, 10, 12³⁰, 15, 18, 21 óra or

Novibečejről indul: 4⁴⁵, 7, 9, 11³⁰, 13³⁰, 19³⁰, 1³⁰ óra or

Legrövidebb út Pančevo, Belackrva, Vel.-Kikinda, Novisad és Sombor között

Mindenki próbálja meg! KARLO VEČEJ I DRUG

NYÁRI SAISON ABBÁZIÁBAN

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN

SZANATÓRIUMA

Családok legkellemesebb üdülőhelye

Öröm a gyermekeknek, megnyugvás a másfelé utazó szülőknek

Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül is felvételnek.

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, urivagyonos körökben diszkreditán közvetít Faragó Irodája Budapest, Népszínház-utca 16. Cégjelzéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. 3803

Nősülne 35 éves szabómester, kinek saját üzlete van Beogradban, tisztességes családból való leánnyal, 22-30 évesig vagy gyermek, özvegyvel. Hozomány szükséges. Ajánlatokat »Komoly« jelige alatt a kiadóba kér. 4374

Harminchárom éves, zsidó, földbirtokos - bérlő vagyok. Ezer holdon gazdálkodom. Nősülnek. Hozzájáruló urhölgy teljes című levelét várom. Nősülésénél az anyagiak másodrangú szerepet játszanak. Leveleket »Nyári esküvő« jeligére kiadóhivatal továbbít. 3811

Hatszáz ezer dinárral férjhezadnám egyetlen leánnyomat. Bővebbet: Faragó, Budapest, Népszínház-utca 16. 3804

Százhusz hold földbirtokkal rendelkező csinos hajadon férjhezmenne. Bővebbet: Faragó, Budapest, Népszínház-utca tizenhat. 3805

Ki tudja a sors utjait kiszámítani? Szüleim régi gondolkodásuk, azt szeretnék, ha megvárnám míg a mesebeli királyfi értem jön. Közben pedig az idő eljár... Huszonégy éves, keresztény jólnevelt urileány vagyok. Szép?! Azt mondják! Vagyonos? Lehetséges! Ha vagyonnak mondják nevemen levő beinstruált birtokomat, akkor az is vagyok. Mindenesetre bizonyos, hogy férjhezmenetelem esetén anyagi gondok nem lesznek. Összekötöttesbe szeretnék jutni oly uriemberrel, kit nem a megérthetési gond, hanem házassági házkerget. Azután bemutatnom hozzatartozóimnak, feltéve ha a személye kifogástalan lesz. Minthogy kalandba nem szeretnék esni, megérthető ha csak teljes című levélre válaszolok, melyet »Merész-ség-bátorság« jeligére kiadóhivatalba. 3810

Egyetlen fiam miatt megpróbálkozom, hogy újra megnősüljek. Keresztény, özvegy, önálló gyógyszerész vagyok. Házas, lakásom, vagyonom, készpénzem, jóvedelmem mind megannyi, hogy nyugodt megérthetés biztosítva legyen. Mit keresek tehát? Egy oly urhölgyet szeretnék feleségül, kinek nem vagyont, hanem gyermekem iránt anyai gyöngédséget, ezenkívül háziasságot, megértést találnék. Teljes című levélre válaszolok! Levelet »Anyá és feleség« jeligére kiadóhivatalba. 3809

FOGLALKOZÁS

Kiszolgáló azonnalra felvétetik Deutsch optikusnál 4342

Gyakorlott napszabót felvesszünk. Kramer Antal és Társa. 4306

Okleveles gyógyszerész kerestetik július 1-től három havi kíségetésre. Cím a kiadóban. 4196

Olcsón elvállalok mindenféle nőruhavarrást és átalakításokat. Címem a kiadóhivatalban. 4371

NŐI FODRÁSZT
vagy fodrásznőt, elsőrangú munkaeit, 2000 dinár havi fizetéssel azonnal felvesz
Kummerkramer, Sombor

Szakképzett soffőr állandó alkalmazást keres. Cím: Butor Lajos, Stara-Moravica. 3472

Állandó soffőrtanfolyam. Gyakorlati és műszaki képzés: Rehák Gyula. — Forgalmi előadó: dr. Tikvitzki István autorefereus rendőrkapitány. — Térképés uteladó: Strass Leó mérnök. — Az oktatás nyelve: szerb és magyar. Automobilia autogarage. Subotica, I. Skadarska ulica 6. 4356

Okleveles tanítónőt keresek birtokra, ki 2 kis lánykánkat a magyar I. polgári osztályára tanítaná s a zongora tanítását is vállalná. Német nyelvet beszélők előnyben. Ajánlatokat okmánymásolatokkal, fényképpel (ezek visszaadandók) és fizetési igény megjelölésével kérem. Állás július 1-én elfogadható. — Dr. Brestyánszky, Zednik, Bačka. 4323

Józan, idősebb, ügyes soffőr, személy- és teherautó vezetéséhez azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal és fizetési igények megadásával Székely Bertalan malomtulajdonoshoz, Ada, jeltendők. 4381

Jobb házból való fiatal leány kisgyerekekhez ajánlkozik. Cím a kiadóban. 4395

Önálló kocsigyártó munkásokat (kasznicinálókat) keresünk állandó munkákra. — Prva Zanatlička Zadruga za Izradu Kola, Beograd, Sindjelicéva ulica 42. 4413

Intelligens házvezetőnőt kéttágu családnhoz keresek, ki a házi munkát egyedül végzi. Ajánlatokat »Házvezetőnő« jeligére a kiadóba kérek. 4178

Zvekan és Madarász asztalosmesterek. III. Dulicéva ulica 77. asztalos szakmába vágó épületmunkákat terv szerint jutányos áron készítenek. Ugyanott tanoncok fizetéssel felvétetnek. 3732

Pilsirozás, guvrirozás, gombbehuzás és előnyomda Aida kézimunkaüzletben. Csirkepiac, kisköz. 3747

Kereskedő utazói, esetleg ispáni vagy más hasonló állást keres. Beszél szerbül, németül és magyarul. »Beza«-hirdető, Velikibeckerek. 4313

Helybéli részvénytársaság keres mielőbbi belépésre, lehetőleg gyárüzemi gyakorlatlalt bíró könyvelőt és levelezőt. Német-szerb levelezők előnyben. Cím a kiadóban. 4333

Rövidáru-angróüzlet keres a szakmában teljesen jártas értelmes, megbízható segédet, ki már ilyen minőségben nagykereskedésben működött. Előnyben részesülnek, kik a helyi piacon vevők látogatására is alkalmasak. Ugyanitt megbízható kifizetőt is felvétetnek. Cím a kiadóban. 4428

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címozó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhelyezett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Munkásnök könnyű, tiszta és állandó munkára jó fizetéssel fölvetetnek. — V. Gajeva (volt Bethlen) ulica 63. 4450

Nős molnár mielőbbi belépésre állást keres. Cím: Török Mátvás Subotica, IV. Cudna ul. 7. 4447

Elsőrendű női vagy férfi kiszolgáló a rövidáruszakmában jó fizetéssel kerestetik. Cím a kiadóban. 4275

Mérlegképes könyvelő állást keres. Bővebbet minden nap délelőtt. Telefon 344. 4216

Fiatall vaskereskedősegéd állást keres azonnali belépésre. Cím: Tari Antal, Svilolevo. 4472

»Viktoria« gyermekkoosiggyár, Indija, Szerém-megye, vasmunkálatokhoz csiszolót keres azonnali belépésre. Jelentkezni személyesen avagy írásban lehet. 4469

DŽAVIĆ MÁRTON

TEMPLOMFESTŐ VÁLLALAT
SUBOTICA, SAVE TEKELIJE UL. 29.

Vállalja templomok átfestését, renoválását, freskók festését és restaurálását valamint szobák művészi festését. A legújabb külföldi mintáim állnak a megrendelőim rendelkezésére.

AKI

PARKETTÁZTATNI AKAR

forduljon

HERMANN RUDOLF

asztalos mesterhez PETROVAC (Bačka) aki minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbban és szakszerűen készít el

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Fűzőkülönlegességek

toilet fűzők elsőrendű drilből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve

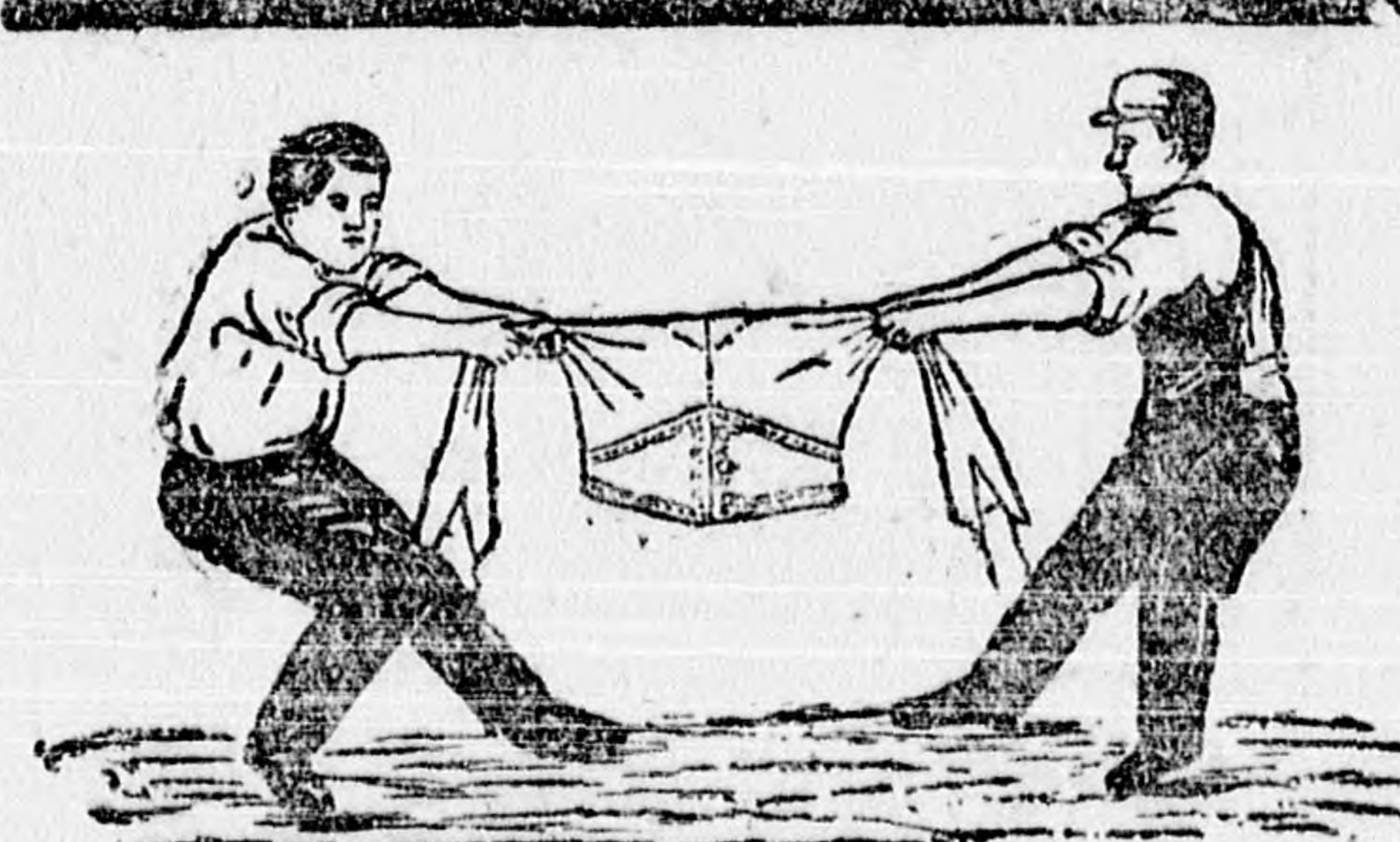
DIMITRIJEVICS JULISKA FÜZÖTERME SUBOTICA
Skotus Viator ul. 10

Mozisok figyelmébe!

Uj sláger filmjeink, melyek leköthetők.

„Franciai árva“ Jackie Coogan legutolsó monumentális filmje. „Kanibál szigetek borzalmi“ vagy Motauri, Alice Terry, és Ramon Novarróval. — „Tenger Demónja“ Paul Wegenerrel. — „Bachantín“ Olga Čehova és Brunokasterrel. — „A vihar gyermeke“ — mind biztos nagy kassza filmek. Siessen lekötni! Siessen lekötni!

Slavia-filmnél Subotica, Vilsonova ul. 11

ELSZAKITHATATLAN FEHÉRNEMŰ

9591

mindenképpen olcsóbban

KRAUSZ BÉLA I DRUG SUBOTICA

Rudicéva ulica 3.

Ügyeljen a címre.

A legolcsóbb és legjobb fűzők készítését elvállalom, kivitelű halcsont nélküli, valamint tisztítást, Haskötők orvosi rendelés után. javítást, alakítást

Gutai Ferenoné, VII. kör, Ostojicéva ul. 29
2626

Teljesen újonnan berendezett és kompresszor nélküli Dieselmotorral üzemben levő

MALOM ELADÓ

Esetleg társ kerestetik, vagy felében is eladó. Ugyanitt egy 70 HP félstabil gőzgep is olcsón eladó.

Cím: Dr. Belohorski és Szügyi Forgalmiroda Novisad, Šafarikova ulica 7. szám.

Soffőr, vizsgázott géplakatos, soffőri állást keres június 1-re. Cím a kiadóban. 4445

VÉTEL-ELADÁS

Nversolaj-traktor. 16 HP, három ekével, Avans, svéd gyártmány, cséplésre alkalmas, jutányosan eladó. Zagrebačka ul. 17. Subotica. 4456

Hofherr és Schrantz magánjáró cséplőkészlet és 5 HP benzínmotor, kocsira szerelve, eladó. P. Dimitrijević, Brod n/S. 4439

Eladó egy díszes kivitelű, alig használt amerikai Packard szalon-harmónium 15 reziszterrel. Kisebb templomba is megfelel. — Megtekinthető Lányi, Sajan, Banat. 4326

Biztosítótársaságok figyelmébe! Egy használt, jókarban levő Underwood írógép hosszú hengerral utibetükkel és karokkal jutányos áron eladó. Jelige »Underwood« novisadi fiókiadóba. 4310

Fodrászüzlet, jóforgalmu, eladó. Jávor Lajos, Kula.

Eladó egy 30-32 HP Astra szívószármotor magánjáró. MÁV gyártmány, keveset használt. Jónás István asztalos, Bač (Bačka). 4179

Balmokon cipőszegező- és puológép eladó. Oláh János, Aleksandrova 65.

Sentán, a város legforgalmasabb utcájában levő sarokház vendéglővel, újonnan épített két üzlethelyiséggel, 4 vendégszobával, berendezéssel, előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet Rákóczi-vendéglő, Senta. 4471

Ebédő, vadonutaj, eladó. Megtekinthető 12-4-ig V. Mažuranević (Biro) ul. 9. 4223

Eladó egy 8 HP láncos magánjáró gőzgarmitura teljes felszereléssel, kevés javítást igényel. Ára 35,000 dinár; kazán Schuthelort, a cséplő Marshall-féle, a gép Stari-Bečei, Generali Zifković ul. 20 alatt van. Leveleket Papp főgépész. »Patria«-malom kérek, Bačka-Topola. 4279

Használt butorok olcsó áron eladók. Madiarska ul (volt Kovács-u.) 28. 4397

Cséplőgarmitura, 20 éves, 8 HP, Umrath-gyártmány, magánjáró, eladó. Jančurić Velimir, Stapar, Bačka 4379

Jókarban levő fusharmónium, 5 váltós, eladó. Takács Ferenc, Ada. 4357

Eladó 1 drb Ganz törethenger, dupla 22-650 mm nagvság, 1 drb Ganz sima henger, szimpla, 22-350 mm nagvság, 1 drb Hagenmacher rögzítés, dupla daratisztítógép, 850 mm széles, 1750 mm hosszú, 1 drb használt szita (szilinder), 450 cm hosszú. Ugyanott egy dupla »Reform« daratisztítógép megvételre kerestetik. Első Sombori Malom, Peller és Freig Sombor. 4268

Somborban egy modern ui ház, hat szoba, fürdőszoba, az összes mellék-helviségekkel eladó. A ház azonnal elfoglalható. Bővebbet Kralja Petra ul. 49. 4264

15 éves Hofherr cséplő és egy gyári elevátort eladó. Kokai Eleknél Bácska-Topola. 4161

Sentafelsőhegyi malom eladó, nem feltétlen pénz, esetleg kellő biztosíték ellenében. — Érdeklődni Schwarz Fülöp, Senta. 4206

Eladó igen olcsón, kedvező feltételek mellett, egy 6 HP Máv. golyós-csapágyas magánjárógarmitura, cséplője 6 éves, lokomobilia mult évben láncrendszerüire átalakítva. Schumacher Rezső, Stari-Bečei 2059

VI. Praška ul. 18. számú ház eladó. Azonnal beköltözhető és átvehető. Bővebbet fenti cím alatt. 4448

Eladó ház, jó karban, lakó nélküli azonnal beköltözhető. II. Rajčićéva 4, Szentgyörgyi templomnál. 4434

Cséplőgarmitura, Nickolson 8-as Hofherr 8-as cséplővel, elevátorral, összes szijazattal, kitünő karban, gazdaság fejlesztés miatt minden elfogadható árért eladó. Hajduska, Begei-Sv.-Djuradi. 4433

Eladó olcsón malomgépek, Ganz hengerek, sikszita, daratisztító, buzatisztító, felszterverő, felvonók, tengelyek, kerekek s más egyebek és 1 db 20, 1 db 35 HP villanymotorok. Üzvnőkök díjazatnak. Kladek-malom Subotica, Frankopanska ul. 24. 4409

Ebédő-kredenc márványlappal 1600, ebédőasztal, 300 dinárért eladó. I. Jukićéva ulica 37. 4477

Félhold zöld-, vörös- és fokhagyma eladó sental vasuti trafikosnál. 4457

Konyhakertészetem bérletét, amely Subotican, a városban van, elhalalozás miatt azonnal átadnám terméssel együtt. Felvilágosítást ad Székely Ignác, Skotus Viator ulica 32. 4446

Sarokház Subotica főterén üzletekkel, előnyös feltételekkel eladó. Mühely, raktár kiadó, Dr. Blum, 4443 Üzves recemunkásnök kerestetnek. Cím a kiadóban 4440

Kulán egy ház eladó. Érdeklődni lehet Derković Lajosnál Kula. 2887

Két parádés, hintó, parasztkocsi, stráfkocsi eladó. Cara Lazara ulica 12. 4340

Sentán, forgalmas helyen levő sarokházam, amelyben 30 év óta fennálló fűszerüzlet, nagy kocsma-helyiség, köleshántoló és olaimalom van, nagy gazdasági udvarral és kerttel eladó. Sohr Mór. 4277

Eladó gyors teherautó, kiváló, üzempékes, 3 tonnás, 30 HP »Packard«, Kiss Dezső szabóüzlete, Senta.

Uj zongorák, pianinók, csakis elsőrendű világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban, Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 2942

LIFKA KERT MOZI

május 25-től—27-ig hétfőtől—szerdáig
RADIO, JAZZ-BAND, SCHIMMY
 a legújabb Gloria Swanson filmben. Az amerikai
LERBIER KISSASSZONY
 élete, hasonlít Victor Margueriti hősnőjéhez, ki
 szintén egy éjjelre szerezte el világát.
A MEGTÉVEDT LEÁNY
 nagystílű drámai színdarab 6 felvonásban.
 ELŐADÁSOK ALATT AZ I. LOVAS DIVÍZIÓ HANGVERSENYEZ.
 Az előadás kedvezőtlen idő esetén a teremben lesz megtartva.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és emezszi
 kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
 Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk
 Kérdésközlésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

NIKKELEZÉS

TÖMEGCIKKEK EGYES DARABOK
 legolcsóbban, legszebben, leggyorsabban
TENNER OPTIKUS és ORVOSI MŰSZERÉSZNÉL
 SUBOTICA, KORZÓ 11. SZÁM

Fehér vászon
 tartós, TRST* 12 dinár, erős
 „Sava” 13 din., kiváló erős „S o-
 vensko” 16 din., finom „Boograd”
 17 din., kiváló finom „Gorica”
 ingváron 19 din., rendkívül
 finom natu-sifon 92 cm széles
 22 dinár. — Szekúldi
 R. Steimeckl nagykereskedés Celje
 br. 27. (Slovenija)
 Több mint 1000 ábrát tartalmazó
 nagy képes árjegyzék bárkinek
 ingyen. Szövet, karnés egyéb
 szövetek minték 8 nappal megte-
 kintésre. Nem meg-elelő és nem
 szétvágott árut kicserélek vagy
 a pénzt visszavonom. 500 dináron
 felül rendeléseket bérmentve.
 Képviseletet felveszek. Kereskedőknek na-
 ybani árak. 1461

KÖNYVES KÁLMÁN
 KIADÁSÁB N MEGJELENT
KÉPREPRODUKCIÓK
 KÖLNI KERETEZÉSSEL
 K. T. RÖLAG
CICER, KAIĆ és TÁRSÁNÁL
 SUBOTICA, BARÁTOR TEMPLONA MELLETT

Keresek megvételre 100
 hold partiföldet. Niča Nec-
 kov. Ban. Arandjelovo. 3469
 Egy jóforgalmu vendéglő
 családi okokból eladó. Cim
 a kiadóban. 3468

Csésőgarnitúrák, magá-
 nos cséplők, lokomobílok,
 elevátorok különféle nagy-
 ságban, cséplésre készen,
 eladók. Vadócz Károly
 géplakatosnál, B.-Topola. 3896

MOLYKÁR ELLEN
 MEGŐRIZ SZŐRMÉT,
 TÉLI HOLMIT SZŐ-
 NYEGET SZAKSZERŰ
 GONDOZÁSSAL
GOLDSTEIN
 szőrmeáruháza és
 megvételintéző
SUBOTICA
 Strossmajerova ulica 5.
 A megvételre átátott hol-
 mik tűz- és betörés ellen
 biztosítva vannak.
 Kívánatra házhoz küldök
 3331

Fotocikkek

 Fényképezési gépek, Agfa-
 Hauf és minden gyártmányu
 lemez és film Mimosa gáz-
 fény, brómézüst és cello-
 idin levelezőlap és papír
 stb. Fotocikkek gyári áron.
 Fényképszeknek külön
 árkedvezmény!
 Vidéki rendelések soron-
 kívül gyors elintéztést nyer-
 nek és bérmentve szállít
DEUTSCH I.
 optikus és foto aközlete
SUBOTICA
 Kézen árjegyzéket! Telefon 2-16

Utánvos áron eladó egy
 70 HP félstabil kompond,
 kondenzációs, túlfelhevítés,
 10 atmosféras gőzgép.
 1908-ban épült Schlick-
 Nicholson gyárában. Üzem-
 képes állapotban. 3 db
 használt, 21-es Ganz-hen-
 gerszék, 1 db 2 colos és
 egy 1 1/2 colos erőhajtásu
 vízszivattyú, 2 köliárat
 teljes vasrészei: 100 méter
 2 colos gázcső, 12 fo-
 lvóméter 75 mm trans-
 misszió, hozzá csapárvak
 és különféle sziltárcsák.
 Fochler Péter, V.-Bečke-
 rek. Tökölvi 2900. 3300

Eladó egy 60—70 HP szí-
 vógázmotor, kifogástalan
 állapotban, egy 35 HP
 Dürrkopp Traktor, egy
 5 tonnás Bussing teher-
 autó, 24 db 0—1-es Mol-
 lerup hengerolajzó, né-
 hány fűrészsatu, körfü-
 rész-tengely, motorhűtő-
 szivattyú kisebb motorok-
 hoz, láncos fűrőkészülé-
 kek önműködő szorítás-
 sal. Vállalok tömeg-
 munka-készítést revolver
 és marógépre, Novoth
 gépműhelye Svoboda-ma-
 jam, Bajmok. 4137

Nea-Crem
 legmegbízhatóbb
 arc- és kezápoló
 KORONA GYÓGYSZERTÁR
 VÁROSHÁZA
 SUBOTICA

Tégla, Duna mellett, 150
 ezer db eladó. Érdeklő-
 dők forduljanak ifj. Faze-
 kas Gáborhoz Dubovac
 srez Kovin Banat. 4380

Megvételre keresek 1 db
 6 HP MAV-cséplőt, Gyet-
 vay. Bajmok. 4438

Vöröshagyma
 fokhagyma, egyiptomi, megér-
 kezett, Narancs, citrom, datolya,
 füge, nagyban és kicsinyben
 kapható aas 1.1. in délig 3.
 mőcsésnél, S. botica (Barátok
 templomával szemben.) 4322

KISS ZÁLOGINTÉZETE
 mindenféle értéktárgyakra
 kölcsönt ad. Zálogból
 visszamaradt cirka 500
 méter sötétszürke finom
 gyapjuszövet, szállításra:
 v. férfi női raglán és teli-
 kabátnak való. Ékszerék,
 ruhák, kabátok, fehérne-
 műek és minden más tár-
 gyak állandóan olesón el-
 adatnak. Subotica, I. kör,
 Bogovičeva (Kínizsi) ul.
 12. 5697
 Egészen új söraparát el-
 adó, Sudarevičeva ul. 69.

Eladó fiatal, 8 HP Schuth-
 levort-garnitúra, 10 atm.,
 1 éves, fogaskerekes ala-
 kitás. Egy 15 HP huzatos
 szivógázmotor. Egy motor
 alá való vaskocsi, tehernek
 is megfelel. Egy keveset
 használt, 10 vagonos ten-
 geri-morzsoló. Bálint Ká-
 roly géplakatos, St. Mora-
 vica. 4322

ÉKSZEREK
 inga- és zsebórák, írő-
 készletek, ridikülök,
 cigarettatárcák ezüst-
 ből és alpakkából —
 Nagy választék, olcsó
 árak.
SOK
 ékszerésznél, Rudičeva ul.

Eladó kisebb temetkezési
 vállalat teljes felszerelés-
 sel, keveset használt üve-
 gezett gázskocsival. Bu-
 danovics Jenő, Bajmok. 4346

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!
 GYÁRTJA:
Prva Jugoszlavenska Kemična Fabrika D.D.
 NOVISAD

Balog Lina.
 Eredeti elegáns bútornyakat, műtárgyakat
 kedvező fizetési feltételek mellett 1 gjobban
 beszerezhet **BALOG LINA** cégnél Subotica.
 Tekintse meg állandó kiállításomat.

Subotica-i vlrágzó kereske-
 delmi üzem nagyobbításához
 tökeerős nő- vagy férfitárs
 kerestetik 300.000 Dinnár
 befektetéssel. Tőke bizto-
 sítva. Leveleket „Fényes
 üzlet” jelige alatt „Bács-
 megyei Napló” kiadóhiva-
 talához kérem beküldeni.

Eladó VI. körben polgári
 ház kerttel, nagy udvar-
 ral. Bővebbet Dr. Manu-
 žić Vécó ügyvédnél, 4431

KÜLÖNFÉLE
 Elveszett szerda este a
 Lifka-moziban vagy Lif-
 ka-mozitól a Znoj Jovina
 utcáig egy függő arany-
 óralánc. Megtalálónak tel-
 jes aranyértéket jutalmul
 adom. Cim a kiadóban.
 4426

Különbejáratu két butoro-
 zott szoba egy-két ur ré-
 szére június 1-re kiadó.
 VI. Vukovičeva ul. 10.

Hölgyek figyelmébe!
 Értesitem a t. közön-
 séget, hogy szalonomat
 megnyitottam
 áthelyeztem
Štrossmayerova 22.
 szám alá (Halpiac)
 Kosztümök, ruhák,
 búcsók, legolcsóbban
 és legegységesebben
 készülnek
Hirn Salóban

Vidéki hölgyek és urak
 ékszeriávitást és drágakő-
 foglalást megvárhatják
 Blahánál, Subotica, Edény-
 piac. 4126

Úri családnál elsőrendű
 házikoszt kapható kihor-
 dásra is. Cim a kiadóban.
 4405

Jóforgalmu fűszerüzlet la-
 kással és áruval más vál-
 talat miatt átadó. Cim a
 kiadóban. 4320

Litographált levelezőlapok,
 tájképek, utcarészletek,
 interieurok fénykép után
 lev vagy több színben a
 legolcsóbban. (Gyári árak)
 H. Krájer, St. Konjiza.

Butorozott szobát keres
 lehetőleg különbejárattal
 és teljes ellátással jobb
 családnál két bank tiszt-
 viselő június 1. vagy
 15-re. Cim a kiadóban.
 4436

Nagyobb raktárhelyiséget
 keresek a csirke-piac kö-
 zelében. Schreier Sándor,
 Badaličeva ul. 8. 4384

Lakást két-három szobát
 mellékhelyiséggel kere-
 sek. Cim a kiadóban.
 4435

Vilany zserelő 35 éves, nős,
 szerb, néme, magyar nyelv-
 tudással, állást szerezne val-
 tozatlan, mint főszerelő jobb
 üzemhez. Je en-t-g Jugoszlavija
 legnagyobb üzeméél mint
 mester van alkalmazva. Szí-
 ves megkérde est „4 000 Kw.”
 jeligen a kiadó továbbit. 4444

Kankónál (gennyes folvás-
 nál), hufgyesóbtalmak-
 nál, fehérfolvásnál legjob-
 ban hatnak a már 19 éve
 ismert Larucin-kapszulák
 és nálcikák. — Minden
 gyógyszerháiban és dro-
 gériában dobozonként 20
 dinár árban kapható. Pos-
 tán utánvétellel: Blum
 (Illés) gyógyszerhá, fő-
 postával szemben. 2159

Előnyömdát legjobb raj-
 zokkal legolcsóbban szál-
 lit Bleier Márk Senta.

Gummibélyegzőt bármil-
 ven nyelven készít. Mol-
 nár József Subotica, Fran-
 kopanska ulica 25. Meg-
 rendeléseket a Bácsme-
 gyei Napló kiadóhivatala
 is elfogad.

Kissingeri soványító-
 tablettá ártalmatlan, or-
 vosilag sokszorosan elis-
 mert legjobb szer. Kövér-
 ség és elzsírosodásnál
 használata csodás. Ismét
 kapható a Hercl-drogériá-
 ban Subotica Aleksandro-
 va ulica 1. Postán rende-
 léseket utánvétellel azonnal
 elintéztünk. 1822

F. BACHINGER SUBOTICA
TEMPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ
 Faragott facsil-
 lárok gyártása
 Arany, antik és
 bronz kivitelben.
 Kópkeret különlegességek gyártása.
 Modern kópkeretezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
 Feszületek, szent szobrok és
 aranyozott áruk gyártása
 Bene Sudarevič ul.
 (Bercsényi u.) 34.

SENTÁN
 HIRDETÉSEKET a
 BACSMEGYEI NAPLO
 RÉSZÉRE
Molnár Sz. Vince
 VESZ FEL

Egy pesszimista zsörtölődik

Ira: Baedeker

Abban az antikváriusnál vásárolt kézírathalmazban, amelyből már közltem mutatóanyagot, találtam az alább következő lamentációt. Szó szerinti másolatban közlöm, de a tartalmáért csak a sajtóbiróság előtt felelek.

*

Az ember sokféle.

Bizonyára ezért olyan nehéz művészet az emberismeret.

A kutyaszakértőnek vagy a lóismerőnek könnyebb a dolga. Ezek a nálunk nemesebb szabású lények (nem a kutyaszakértők és lóismerők, hanem a kutyák és lovak) se éppen egyformák, — mégis két egyfajta kutya és két egyazonfajta ló közt az eltérés sokkal kisebb, mint a két ember közötti, s az u. n. szakértő, akinek dolga van velük, könnyebben igazodik el köztük, mint az az embertársunk, aki a *homo sapiens*-szel foglalatosskodik az emberállatok közt. A szegény emberhalandó, aki — állítólag — intelligensnek születik, jutalmul vagy büntetésül ezért egyéniséggel is föl van ruházva, s ezért van az, hogy nehezebben osztályozható, mint a kevésbé értelmes lények, amelyeknél a faji sajátosság dominál. Minket, kétféle állatokat, nem olyan könnyen lehet kasztokba, osztályokba, rendekbe sorozni, mint szerencsésebb állattársainkat, amelyeket a maguk fajtáján belül egyforma jellemmel ruházott föl a Természet.

Oh, az embernek a jellege nagyon komplikált, s a mód, ahogy a jellemzősége megnyilvánul, talán még tarkább, még sokfélebb... A lélek, amely őt az állatkollégáktól megkülönbözteti, az embertársaitól is elválasztja, mert hát nincs két egyforma lélek s az ember örül, ha csak két hasonlót, ha csak két rokonlelkét talál. Némelyikünk ezt keresi egész életében, és némelyikünk hiába keresi... Ezért nem ismerjük mi egymást ki, mi emberurak, s ezért csalódik minduntalan a társaiban a legnagyobb szakértő, az emberismerő is.

De az ember, mert emberekkel akar, és jól akar velük élni, mégis iparkodik, hogy a magához hasonlókkal társasággá tömörüljön. Látjuk a nyájéletnek, a farkasvezetnek, a csordaállapotnak sok előnyét, s azért csoportokba sorakozunk mi is, s a kapocs itt valamely oly közös vonásunk, amely egyéb, apróbb szokásaink és tulajdonságaink fölött uralkodva, bennünket egymáshoz fűz és rokonokká tesz. Így aztán mi »*homo sapiens*«-ek, akik máskülönb idegenek vagyunk egymáshoz, sőt a természetűtől ellenségek — *homo homini lupus* —, testvérek leszünk valamely közös szervezeten, politikai pártban vagy társadalmi egyesületben, esetleg egy klikkben. Az ilyen szövetezés aztán fennáll mindaddig, amíg csak közös az az érdek, amely ezt az embercsoportot egymáshoz kapcsolja.

Semmi se nivellál, semmi se demokratizál úgy, mint az érdek. Azért, ha az ítélkezéshez szükséges objektivitással nézzük az ily egyesülések és csoportosulások alakulását, fennállásukat a feltételeit és működésüknek a rugóit — amely objektivitáshoz persze az kell, hogy az ilyen szemlélő maga ne tartozzon semmi efféle párthoz vagy szövetezethez —, hamarosan be fogjuk látni, hogy a kapocs, amely ezt a sok embert közös munkára összefogja, nem más, mint az érdekek közössége. Tudvalevőleg a legerősebb patentkapocs széles e világon. Mégis, ez a hatalmas egységcsatoló is csak olyanokat tud erősen és tartósan egybeforrasztani, akikben van egy bizonyos, egymással közös lelki harmónia. Ez is erőteljes köztársaság, amely nélkül amaz egymagában talán gyengének bizonyulna.

Érdek tehát? Pusztán érdek? Csakis ez sorakoztathatja egymásmellé kooperációra az embereket? Igen, egy közös

— esetleg erkölcsi — érdek, amelyet az említett lelki harmónia s a velejáró rokon jellemvonások és érzemények támogatnak. A képet, amelyet ezekről a szövetségekről alkotunk magunknak, ez az »enyhítő« körülmény kissé derültebbé teszi, — enélkül az nagyon is sivár volna... Nem pusztán anyagi érdekek ápolásáról van itt szó, — igen sokszor jóhiszemű érdeklődés az, amellyel törekvéseikben vagy alaptulajdonságaikban rokon elemek egymást s a közös ügyüket támogatják. A jóhiszemű s enyhefogva önzetlen érdeklődés e mozgalmakban természetesen a rövidebbet fogja huzni, az együttműködésre rá fogja figyelni, s azok fogják a jó üzletet csinálni, akiket a tevékenységükben kizárólag az érdekük vezet. Mert itt is, mint az egész emberháboruban és világválságban, kétféle halandó van: csaló és megcsalott, — ha erkölcsi szempontból nézzük az embertársainkat. És okos ember meg számár, — amikor értelmi nézőszögből szemléljük őket.

Hogyha párt alakul, egyesek — talán éppen a szervezők — azért csatlakoznak hozzá, mert érdekeiket ennek a csoportnak a kebelében vagy az élén könnyebben vélik ápolhatni és kielégíthetni. Ezek a — rendszeren — köztisztelő álló urak itt a csalók, az okos férfiak. Mások, hangzatos jelszavaknak a hatása s a saját náivabb lelküknek a befolyása alatt lelkesedéssel és bizó jóhiszeműséggel lépnek be az ily kötelekbe s ők itt a megcsalottak, mondiuk enyhébben: a csalódottak, vagy még enyhébben: a számárak. A szemlélőre

Berényi János

Két szó között

Két szó között, a homály forgószela alatt ez történt.

Tölem halk kérdés, rá tiszta csöpp válasz
ajkadról; és utána kék sebekből
szivárgott ránk a vérző, szent hallgatás.
A két szó közt mérföldes mélység hasadozott
ezer fekete darabra és a szívünket
valami tréfás csoda-pók gyémánt-vonással
kötölte össze és ezen bizsergett, szaladt
az est kipréselt sugarának fanyar fénye.
Szemedet a horgoló tüvel egyszerre döfted
a sárga csöndben vonagló friss csipkék közé
és tén a lelkembe is.

Mért láttam akkor

halványágotat oly szeretni valónak,
arcod márványát szikkadt parázsok és hajad
tűzét a hold elé feküdt folyók aranyának?
Te tán nem is tudtad és a fátyolos mesék
partján állunk. A gyerekes csodálat
nagy érzelmének kalácsa fehérlett előttünk
és a lelkünk hűs, vékony madárajakkal
csöpp, tiszta gondolatokat csipegetett
róla. És itkolád, vagy nem tudtad valóban?
hogy mozdulatlanságomban most a harcok
vértezett gyilkosai álltak csatarendbe,
megölte magát bennem a jóság és a vágy
harsonázott, a lélek dobogó vert ijedten,
a szív löra kapott, a vér rohamra
lobogott és a gonoszság szuronyt szegezve
szárguldt a csatákban.

És ez mind ellened

hogy vért dobjanak arcod szoborszinére.
Már ujjongtam: győzők, győzők. Az öröm
torkomba bugyborékolta dobogását,
már csak egy lépésre voltak tőled mindenek
és akkor az ajkáról lehervadt a kiáltás,
a zászlók fonnyadt szárnyakkal görnyedeztek
a fegyverek kiestek a rossz kezekből,
a kürtösök tüdejéből véres hab buggyant
a szíve sárga rémület csörgedezett
és visszafordult a felleges csapat.

Ez történt. S a két közömbös szó a csillagok
álmán is tul megtisztulva a messzeségtől
nevetve ölelkezett a meleg éjben.

nézve aztán szomorúan mulatságos (vagy: mulatságosan szomorú?) látvány az, mikor a pártalapító fezőrök kifejtik programjukat, s eközben nem a maguk lelkéből, hanem eme jóindulatu és vakonhivívő párttagok lelkéből beszélnek, s azoknak az érzelmeit tolmácsolva aratják legszebb szónoki sikereiket és leg-hatalmasabb politikai diadalait. Mikor aztán egy ilyen egyszerű pártmunkás, a lelkesedéstől kipirulva, az ellenzéstől berekedve, a hazafias és esetleg humanitárius, de minden bizonnyal jólhangzó szólamoktól hemzsegő beszéd végén szinte fölmagasztosulva, frázlittasan így kiált föl: »a lelkemből beszélt!« — akkor ez a derék ember nem is sejtí, milyen igazat mondott. Ama fényes dikció valóban az ő ártatlan, könnyenhivívő lelkéből fakadt, abból a forrásból, amelyből az igazi lelkesedés tiszta vize szokott csörgedezni, — nem pedig a népbolondító szónoknak hatalmas melléből. Mert ebben a kolosszális hangbíró mellben talán nincs is lélek. Érdekseltekéből áll ez az egész nagy organizmus... De hát ő itt a magasbrendű ember, éppen azért, mert nincsen lelke ő a superior species, akit nem bánt lelkének a háborgása, ő az Übermensch, aki kormányoz, szervez, vezet és — arat. Ő vezeti a nyáját, a farkát, a csordát, a szürke emberekből álló sokaságot, amely csak úgy eseng, ordít a »hölcs« és »energikus« capo, a kevésbé lelkes, de nagyakarású főember után... Apró létrafokok neki a többiek, akikkel együtt működik, — míg ő maga, a nagy Ego mászik, kuszik, kapaszkodik, s ha kell: gázol ezeken a fokokon, fölfelé — excelsior!

Így látja ezt a folyamatot a pártatlan néző, akinek szemében ez a játék az

erkölcsi ember egyik legszomorúbb tragikomédiája. Itt nincs semmi becsületesség az egyik, és semmi okosság a másik részben. A primitív ember harcában — amikor farkas volt az emberrel szemben az ember — volt valami vad, bestialis, de egyenes becsületesség. A fegyverek akkor se voltak egyformák, mert hiszen az egyik *homo sapiens* erősebb volt, mint a másik, de a harcmodor nyílt volt és becsületes. Ebben a modern és civilizált együttélésben ellenben, amikor a farkasok rókká és kigyókká vedlettek át, nincsen semmi lojalitás és semmi egyenesség. Ki várhatja a rókák és kigyók birodalmában ilyen eredményeket?... Az okosoknak és ügyügyűknek, az önzőknek és a lelkesedőknek eme természetellenes szövetségében csak boldogulók és kihasználta, csak zöldágra vergődtek és alantmaradtak vannak. A róka ravaszágával és a kigyó simaságával győznek azok, akik különben is erősek s a bárányok türelmével, a galambok szelidségével huzzák a rövidebbet, akik amúgy is gyengék voltak... S a létra áll a maga helyén, néhány ember pedig kapaszkodik föl rajta — »karréért csinálni vagy győnt gyűjteni. Aki halad föl rajta, aki egyik fokáról a másikra kuszik, egy pillanatra se gondol arra, hogy ez az alkotmány, ez a létra is husból meg vérből van, — mert az önzőt mindég megjutalmazza a Természet azzal, hogy elveszi tőle az önzésnek tudatát. S ezek a szegény eleven, érző és szenvedő létrafokok nem is sejtik, hogy ők megcsalottak szegény ördögök, akik a lakomának csak a toasztjait hallják, a jóízű fogásait pedig meg se kóstolhatják; nem is sejtik, mert az ügyügyűt mindig megjutalmazza a Természet azzal, hogy elveszi az ostobasága tudatát.

Az is megtörténik, hogy az erők aránya megbomlik, s a szervezők, a létramaszók közé beállít egy-egy nemesebb alak, akinek nem az a harcállása: *ecce ego*, nem az az elve, hogy »előbb jövök én, s hogy aztán mi és ki jön, ahhoz semmi közöm«, — hogy egy párt vagy egyesülés élére kerül egy oly férfi, akinek kiváló szellemi erőit önzetlen szív és közérdekért hevülő jellem koronázza. Szép és ritka látvány, — szép és ritka eset, nagy szerencse ez a közre, a hazára vagy a kérdéses intézményre. Ilyenkor aztán Klío kedvtelve mártja be tollát a ténába, mely a halhatatlanság nedve, s fényes lapjait írja a történelemnek, amelyben, ime, megint szebb korszak nyílt meg.

Azonkép megesik, hogy a tömeg közé, amelyet diadalocsijuk után sétáltatnak azok, akiknek kezében a gyepű és az ostorszár — a »pártzöm« száza, ezrei közé kerül egy, akinek lelkesedő készsége, jóhiszeműsége és ártatlan indulata mellé egy adag tisztánlátás s a szellemi képességeknek valamivel nagyobb foka járul, mint amennyi az éljenzéshez és tapsoláshoz szükséges, — ah, micsoda szomorú, csalódott ember ez aztán! És micsoda kínos szerep, amelyre kárhozható vagy! Ez a szerencsétlen flótás itt a képzelhető legrosszabb helyen — teljesen deplaszírozva — van. A szegény ördög nem használható ott semmire... Nem elég okos, hogy vezessen, s nem elég bárgyú, hogy vezettesse magát. *Quantité négligeable* tehát, nincs rá szükség! Nem való arra a »világi üzlet«-re, amelytől Hamlet undorodott, s amely őt is össze fogja morzsolni. Néki, a derék tehetségtelennék nem lett volna szabad e nehéz szereppel kísérleteznie... A vezetőnek nem látni szívesen, mert sóhajt s felszisszen, amikor a kapaszkodó akarnokok, az erővesek, a Kraftmeyer-ek és az Übermensch-ek körösztilgázolnak rajta. Ezeknek a kitűnő férfiaknak kellemetlen és feszélyező érzés, amikor a létra fölajdul az erőteljes rálépésüktől s a lábuk kíméletlen nyomásától... S a szegény Zwitterding, aki nem tud kaplácslenni, és nem nyugszik bele, hogy

TERE-FERE

üllő legyen, aki nem elég bölcs, de nem is elég buta, ez a szegény lélek nem tetszik a »zöm«-nek se, nem kell a tömegnek se, nem talál magához való tizenegy társat, akikkel tucattá alakulhat, mert a véleményével vagy a kritikájával hozzá mer nyulni, hozzá mer szólni, szentségtelen kézzel, szentségtelen szájjal a bálványokhoz, a tökéletesekhez, a nagyokhoz, a szentekhez, a hivatott vezérekhez!

Szegény jó ember! — jobb lett volna nem születned, vagy ha már születted (amiről igazán nem tehetesz), jobb lett volna a Sophokles tanácsát követned és mingyárt meghalnod, mielőtt meg kellett győződnöd arról, hogy aki nem tud élni, annak kár élni, s hogy aki nem tud csalni, annak csupa csalódás az egész szomorú élete!

Minő szerep az, amit így játszol? Tragikus szerep, mint a meg nem értettek és félretoltaké, a fölöslegeseké, s annál tragikusabb, mert kórikusnak tartják. Jaj neked, aki nem vagy hasonlatos azokhoz, akikkel együtt kell élned, játszandó és dolgozandó! S Te ilyen vagy, a Te érzékeny erkölcsöddel, a kritikus eszeddel! Ha ezek a hibáid nem volnának, kitűnően boldogulhatnál, vezér lehetnél a nyájban vagy a kolomp után indulnál, — mindenesetre meg volna a helyed. Így pedig tönkre kell menned az egyenlőtlen küzdelemben, amelyet meg kell vívnod a nálad erősebbekkel s a nálad gyöngébbekkel. Az erők egyszerűen félretolnak, a gyöngék pedig pártot csinálnak ellened a pártban s a vesztedre törnek. Az emberek napirendre térnek fölötted, észre se veszik a hiányodat, s ha mégis észreveszik, közömbösen vonnak vállat s megegyezéssel állapítják meg, hogy megszabadultak egy fölöslegességtől. Emezek ellenben észreveszik, hogy már nem vagy utban, s még ünnepséget, győzelmi tort is tűnek a bukásodon. Ah, mert micsoda öröm az, megmenekülni egy kényelmetlenségtől, a lekiismeretnek egy ébresztgetőjétől, az állandó erkölcsi számrehányástól! Hogy nem vagy többé benne, megint erősebb lett az egyesülés. Hiszen épp a te kicsi erőd gyengítette, s a távozással megint helyreállt az erők még a gyöngeségek egyensúlya.

Szerepvágyónak, valamitakarónak, sikerretörőknök csak annak szabad lenni, akiben van elég brutalitás vagy ravaszság (az csinálja csak a nagy karriert, akiben mind a kettő megvan!), hogy a maga nagy erejét a másokéval fkozva érvényesítse. Csak az remélhet lenni *valaki*, aki erőszakkal és szívósággal törtet oda, ahol a siker mosolyog, s azok között akar helyet foglalni, akik — csálnak. Mert — ismétlem — csálni kell, vagy férni, hogy megcsalassunk. Nincs másképpen szerep a közéletben.

Akinek pedig nem tetszik a világnak ez a kegyetlen és szomorú rendje, az maradjon otthon a házában (ha van neki) vagy szobájában (ami bizonyosan van), és ne lépjen a fórumra, amely nem az ő számára épült. Otthon nem muszáj se csalni se megcsaltni, — otthon nem kell legyűrni az embertársakat, hogy ők ne súlyoszenek el téged. — otthon nem vagy olyan ur, mint aki a párt vagy az egyesülés élén áll, de olyan rabszolga se, aki a mások palotáihoz kénytelen hordani a súlyos követ. Otthon ur vagy akkor is, ha senkinek se parancsolsz. Kint, a nyilvános élet lármás piacán (ahol az elveket árulják), amely tele van csalókkal, nem érezheted magad urnak. Haza menj hát, mert, édes jó barátom, te nem vagy a közélet embere. Oda — bocsánat az ominózus szóért! — oda csak a politikusok valók.

A szláv lélek. A szláv lélekről — az orosz bolsevizmussal kapcsolatban — sokat beszéltek írók, tudósok, anélkül, hogy pontosabb magyarázatát adhatták volna és túlhaladtak volna az általános szölamok körén. Most ehhez a kérdéshez alaposan és tüzetesen E. Porché szól hozzá, ki évekig élt Moszkvában. Ugy érezzük, hogy ő több homályos pontot szerencsésen megvilágít.

— Az oroszok legmélyebben lakozó ösztöne — mondja — a nomád-ösztön. Ez a szó a karaván és sáttortábor gondolatát ébreszti bennük, de vannak nomádok, kik nem tevéhaton vándorolnak, hanem vonaton. Ezekhez tartoznak az oroszok is. Ők nem hisznek az élet állandóságában. Mintha ma is sátrakban laknának. Életük közös: nyitott ajtó, tárt asztal, nyitott szív, a nomádok véndégszeretete. *Tolsztoj*, ki halála közelétre elhagyja családját és házát, tulajdonképp a muzsikra emlékeztet. A muzsik is állandóan vándorol és e vándorlása közben nem a cél csábítja, hanem maga — az ut.

— A bolsevikiek, amint ők mondják, új rendet teremtettek, de ez az új rend nem jelent egyebet, mint azt, hogy megszerverték az orosz rendetlenséget. Ez a rendetlenség, ez a sajátos, szerves összevisszaság Oroszországban a forradalom előtt is uralkodott. Lenin az elvek embere volt, de igazi orosz, vagyis nomád, minden szilárd sark pont nélkül, tele megalkuvással. Egyáltalán nem hasonlított mesteréhez, *Marx* Károlyhoz.

Az orosz született költő, rendkívül érzékeny, szereti a muzsikát. Van aztán egy tulajdonsága, mely a szláv lélekben — minden széteső volta ellenére is — uralkodik: a részvét szükségé, a fájdalom, a szenvedés önkínzó élvezése, ami talán a keresztényi erkölcs eltorzulása, az áldozat részegsége és láza. Emlékezem egy szép, szellemes, művelt, kifinomodott orosz diáklányra, kiért minden egyetemi hallgató bomlott, egy napon azzal a hírrel lepött meg bennünket, hogy férjhez ment. Kihez? Egy puposhoz. Talán okos volt? Nem, nagyon buta. Gazdag? Nem, egy kopekje sincs. Tehát miért? Mert ez volt a leggyöngébb, mert ez volt a legszerencsétlenebb és a fiatal szépségnek arra volt szüksége, hogy mindent ő adjon neki és ne legyen lekötözve. Azt hiszem, ez magyarázza leginkább, micsoda a szláv lélek

Közönség, írók, könyvek. A londoni közművelődési egyesület kimutatást közöl a mozgókönyvtárakról és a közönségről. Meglepő eredményről számol be. Husz éven belül Londonban a könyvek száma megduplázódott és négyszer annyi gyermek-könyv jelenik meg, mint annak előtte.

Ha azt is figyelembe vesszük, hogy azóta a lakosság növekedett, tagadhatatlan az általános műveltség rohamos emelkedése. Mert könnyű muzeumokat berendezni, könyvtárakat felállítani, de nehéz hozzá közönséget találni.

A mozgókönyvtárak tucatszámra küldik el a gyermekeknek a könyveket »megtekintésre«, hogy közöttük izlésüknek megfelelően választhassanak. Nem ismerik az ajándék-könyvet, mely mindig az ajándékozó izlését tukmálja rá valakire. Így egyéni módon fejlődhet az angol gyermek izlése.

De míg a mozgókönyvtárak eképcemelték az általános olvasottság színvonalát, mozgalom indult meg ellene, még pedig az írók részéről. Ehhez a mozgalomhoz most Franciaország is csatlakozott, hol divatba jöttek a mozgókönyvtárak.

Ernest Charles, a jól ismert bíráló, a francia íróegyesület tagja így nyilatkozik erről:

— Sreelmesnek érezzük a mozgókönyvtárakat, de egyáltalán mindenféle könyvkölcsönzést, Anglia is megszűnt ezt, holott az angol könyveket két világrész olvassa, Európa és Amerika. Az újabb divatnak tulajdonítható, hogy

az angol könyvek még mindig nem érték el azt a példányszámot, mint a franciák. De ha nálunk is könyvtárakkal látják el az olvasókat kölcsönkönyvekkel, irodalmunk menthetetlen elsovrad. Mindenkép jogos a francia íróknak az a követelménye, hogy a kölcsönkönyvtárakban lévő minden egyes példányt adóztassák meg és az adó azé a szerzőé legyen, akit az olvasók ingyen olvasnak.

*

Hogy éheznek Newyork? A tavasz mindenütt az éhínség, nélkülözés, zendülés időszaka. A bőségben fuldokló Amerika gazdag fővárosa, Newyork is szükségét lát, az élelmiszerek hegyláncát közepette fölkapok az álla. Newyorkban telt tálak mellett éheznek a közönség. Hogy miként, azt F. Ferrero így meséli el:

— A mészárosok kirakatában telenek, borjak combjal vöröslenek, a zöldseges üzletek polcai roskadoznak a mindenféle fözeléktől, gyümölcsöktől, az élelmiszeres holtok cifra dobozoktól tarkállanak, melyek egy sorakoznak egymás mellé, mint a könyvtár könyvei, teljes köcsögökkel megrakott vonatok futnak be az óriási fővárosba minden órában, halakat hoznak a tengerből, tavakból, folyamokból. Ki kíván többet?

— A mészárosoknál valóban rengeteg tehenet, borjat látni, de a newyorki szomoruan kérdezi, vajon mikor ölték le őket? Csak fagyasztott hús ez, Chicagóból érkezett s tavaly, vagy tavaly előtt hógött utolsót a vágóhídon. Lehet, hogy jövöre is elteszik. Roppant sok a egyik kup fehér, a másik barna, a hartojás, nagy kupokban halmozják föl. Az madik rózsaszín. Newyorkban a fehér tojást kedvelik. Bostonban a barnát. De hol vannak azok a tyukok, melyek tojták? Kinában? Californiában? Vagy a mexikói öbölben?

— Aztán látjuk a zöldseget, a zöldsegdombokat, melyek sorvadva vágyakoznak szülőföldjük talaja, levegője után. Floridai káposzta, californiai spárga és saláta, texasi bab. Látnak a gyümölcsöket, melyeket még zölden tépték le anyai águkról s számüzetésbe küldték őket messze országokba, hogy elpusztuljanak, antillai málnát, közép-amerikai banánt, argentiniai öszibarackot, délamerikai szőlőt. Az a tej, melyet két napon át szállítanak és fel kell jórallni, hogy meg ne aludjon, a szódabikarbónától sós. A halak úgy hevernek a jégágyban, mint valami boncteremben. Amerikai konyhánk a modern tudomány diadala, az amerikai szakács többé nem művész, hanem egy tudományos laboratórium tanársegéde. Itt nem izletes eledelket követelnek tőlük, hanem a protein, szénhidrát, zsír, vitamin helyes adagolását. Egy amerikai orvosi szaktekintély szerint 275 millió amerikai 40 és 50 év között hal meg és ezt ennek a tudományos konyhának, a haladás ugynevezett diadalának köszönhetik

*

Napoleon ezeregy csókja. Sziléziában a Sagan-kastélyban most földezték egy Napoleon levelet, melyet eddig nem ösmertek. Ez a levél is megerősíti azt a felfogást, hogy a diadalmos császár a legboldogtalanabb, legnyugtalanabb és legföltékenyebb szerelmesek közé tartozott. Lelki harmóniáját teljesen megbolygatta a szerelem. Kétségbeesett kapkodás, tájékozatlanság nyilatkozik meg a levél minden sorában. Cimzése ez: *»Beauharnais polgármesternőnek, Cauteleine-uca Paris».*

— Chationból irtam neked — szól a levél — s elküldtem a meghatalmazást, hogy fölvehesd a pénzt. Minden pillanattal eltávolít téled, imádot kedvesem, minden pillanattal érzem kisebbedni erőmet, hogy elviseljem ezt a távolságot. Folyton rád gondolok. Befáradok képzelődni, hogy mit csinálsz. Ha rád gondolok, szívem elfacsarodik, gyötrődik, fájdalmam egyre nagyobb lesz. Ha vídám vagy s barátaiddal mulatsz, szemre lobbantom, hogy gyorsan elfelej-

tetted a három nappal ezelőtt történt fájdalmas elválásunkat: ekkor kacérnak tartalak és azt hiszem, hogy nincs benned semmi mélyebb érzés. Amint látod, nem könnyű engem megnyugtanni. Drágám, édes kedvesem, ha az villan eszembe, hogy nem érzed magad jól és valami miatt szenvedsz, aminek nem tudom kipuhatólni az okát, megint kinlódok. Átkozom azt a gyorsaságot, mellyel eltávolodtál szívemtől: érzem, hogy csak akkor lehetek elégedett, ha te teljesen nyugodt vagy. A betegségek, az emberek gonoszságai csak akkor hatnak rám, ha számba veszem, hogy téged is elérhetnek, édes kedvesem. Vajha az a szellem, mely engem megvédelmezett a legnagyobb veszedelmek közepette, téged is körülöbögne és föltárna előttem. Jaj, ne légy vídám, légy kicsit szomorú, főképp pedig ne szenvedjen a lelked s ne legyen beteg a tested. Iri nekem, kedves kedvesem, hosszsan s a legerősebb, legigazabb szerelem ezeregy csókját küldöm neked . . .

*

Tolsztoj Leó és a nevetés. Tolsztoj Leó leánya, Tolsztoj Tatjana, ki Budapestén is előadást tartott halhatatlan édesapjáról, folytatja európai körutját. Prágában az előadás után vendégül látta őt az orosz menekültek klubja. Itt Tolsztoj Tatjana több meghitt történeteket mesélt el a nagy íróról:

— Tolsztoj — mindig így nevezi atyját — rendkívül megvetette a pénzt és jólétet. Családjá nem osztozott nézetében, amin ő megütközött. Csodálkoztunk, hogy mi eddig elsőosztályon utazhattunk, a legjobb szabóknál dolgozhattunk s egyszerre úgy kell majd élnünk, mint a parasztoznak. Amig anyánk így gondolkozott, ő feyházakat látogatott, fát fűrészelt. Hazajövet a livrés inasok, vagy a tiszta asztalterítők láttán idegeskedni kezdett, gyakran felsőhajtott, hogy mi boldogságban, örömben élnek, mások pedig nyomorognak. Ezért az egyelőségért senki mást sem okolt, csak önnönmagát és családját.

— Ő a Karenin Annát sohasem tartotta remekműnek. Afféle könnyű regénynek hitte, mely csak arra mutat rá, hogy egy elegáns hölgy Karenin Anna, hogy szeret bele egy tisztbe. Egy napon, mikor Tolsztoj a Föltámadást írta, bementem apám szobájába, de ő nem dolgozott, mint szokott, hanem maga elé meredt. Megkérdeztem, miért nem dolgozik. Ő erre ezt válaszolta: »Nem tudtam eldönteni, hogy házasságot kössek-e főszereplőim, vagy sem, ezért kártyát vettem, a kártya azt mondta, hogy egybekelnek, én pedig azt hiszem, hogy ez sohasem történik meg.

— Apám gyakran panaszkodott, hogy nem tud könnyebb dolgokat írni. Ez nagyon fájt neki. Szerette a humort, az élceit, az adomát. Azt mondta, hogy semmi sem üdítőbb, mint mikor az emberek torkuk szakadtából nevetnek.

*

A rabszolgák hazája. India belsejében még mindig változatlanul áll a Nagrák országa, ahol ma, 1925-ben is rabszolgaságban s a bennszülöttek emberáldozatokat mutatnak be.

Az angol kormányzó most körutra indult ebben az országban s a vad törzs néhány főnökével beszélt is.

Ezek kijelentették, hogy ők bizony rabszolgákat tartanak, semmi szándékuk sincs lemondani a szokásról, melyet sok ezer év óta gyakoroltak őseik.

— Rabszolgák nélkül — mondták — mindnyájan éhen halnánk, nem szánt-hatnánk, nem vethetnénk, nem termelhetnénk gabonát. Az emberáldozatot őseink szelleme kívánja. Nem tagadhatjuk meg az agok bölcsességét, mert vannak olyan istenek, melyek csak az embervérben lelik kedvüket.

Az angol kormányzó fölvilágosította őket, hogy a huszadik században ilyesmi nem helyénvaló, mire egyik törzsfőnök, ki beszélt az angol nyelvet, szerényen és udvariasan megkérdezte tőle, hogy az indusok nem rabszolgá-e az angoloknak és a világháboruban nem mutatott-e be minden nép emberáldozatot?

Erre az angol kormányzó elnémult.

Lyssoform

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

Akik visszajöttek, hogy visszamenjenek

A pusztuló magyarság tragédiája három felvonásban

(Prologus)

Minek is irni már állandóan és véget nem érő lamentációk keretében a pusztuló vajdasági magyarság vérző arénájáról, az elherdált értékek üszkeiről és a jövő generáció halottas kamrájáról. Az irtózatos örvény meg nem pihenve sodorja a bácskai, bánáti és baranyai népet; minden szürke hétköznap taszít rajta egyet, minden rendelet, minden intézkedés, minden törvényalkalmazás siettetni a véget. A vajdasági magyarságon gyógyíthatatlan kór rágódik, amit egy antiszociális végrehajtott agrárreform mérgecsé, aminek hatását az igazi élet problémái iránt érzéketlen, sokszor elfogult tisztviselők nem enyhítik, de fokozzák. Világgá kell tárnunk ezeket a panaszokat, a nyilvánosságnak talán lesz annyi eredménye, mint egy összeverebuvált deputációnak, egy vérszegény interpellációnak, vagy egy választási ígéretnek.

(Incipiatur)

A féktelen fazendaláz tulajdonképpen 1924 tavaszán kezdett gyors ütemben erőt venni a Vajdaságon. Délbácska, a topolai színmagyar járás és Baranya lakossága akkor kezdte követni a tiszamenti magyarság valamivel előbb megkezdett útját. A nyomoruságban tengődő földmunkások egymásután adták el ingóságukat, váltottak utlevelet, szomorú vicinálisok döcögtek ki a magyar falvakból a kivándorlási irodák égése alatt. Harminc, ötven söt százon felüli csoportokban indultak utnak, gyerekkel, foltozott batyuval, padlásokról előkötörasztott régi katonaládákkal megterhelve. A kivándorlás Brazília felé indult meg elsősorban. A délamerikai ültetvényeken betegségek rohanták meg a klímához hozzáidomulni nem tudó vajdasági magyarokat és ott adták tudtukra, hogy hosszú ideig kell ingyen munkával ledolgozniok kiszállításuk költségeit. A fokozottabb nyomorba visszahagyott magyarság közben pusztult, elhagyottan hullt el az újvilág legsötétebb és legzordabb periferiáin. Szívében elsüllyedt és végérvényesen eltemetett reménnyel hagyta el szülőfaluját, ősei sírját, a drága és ragyogó termőföldet. A kivándorlási irodák által betelepített statisztikai adatok szerint a Vajdaságban huszezerre rug a Délamerikába kivándorolt magyarok száma. Hiába festették meg a lapok Brazília hátrányait, falra borsót hánytak azok, akik a valóságnak megfelelő sötét beállításban leplezték le a kivándorlás szédelőit. Szemek György kutaspusztái kiszagára senki sem hallgatott, aki megírta, hogy 40.000 dinárját, szorgalmas munkával megszerzett egész vagyonát províziók nyelték el, utlevelet még sem kapott. Ennek a népek nem volt támasza, segítkezet nem nyújtott neki senki. Hogy miért kellett kivándorolni, arra igen jellemző adataink vannak. Közülük néhány nagyon aktuálisat följegyzünk itt és átadjuk őket a közérdeklődésnek, szaporítására az utóbbi évek teljes és kimerítő kisebbségi életének.

A nyolcvanhatezer holdas beljei uradalom jelenlegi vezetői még a múlt év nyarán százötven magyar kisbérletet dobáltak ki a földjéről. Tudomásukra hozták, hogy az uradalom nem hajlandó többé a két-három holdas parcellákon meghagyni őket. A kisbérletők Ostiek, Sombor, Hódság, Bezdán, Apatin és több város és község lakosságát látták el kerthi veteményekkel. A kilakoltatottak elsősorban kerti gazdaságot rendeztek be földjeiken, valamennyien magyar emberek, akik a bolgár kertészeket is felülmúló szakértelemmel termeltek. A beljei uradalom indokolatlan eljárása annakidején kínos megütközést keltett annál is inkább, mert a bérletők hosszú évszázadok óta bérelték földjeiket. Ez a ténykedése az uradalom vezetőségének nem az első hasonló intézkedése

volt, de nem is az utolsó. Az idén 1925-ben az eddig megtörtéktől is megvonta a bérletet s ezzel 250 főre emelkedett a kenyér nélkül maradt szorgalmas magyar munkás családok száma. Az egyszerű gondolkozási emberek természetesen Brazília felé veszik utiukat, bár onnan a legkétségtelenebb hírek érkeznek. Ez az egyik.

A másik az agrárreform végrehajtásának az a módja, ahogyan azt a Vajdaságban csinálják és amely a reformnak azt az alap gondolatát is meghamisítja, hogy a szegényembereken segítsen a földosztás. Ez az agrárreform becsületlen, dolgos embereket tesz földönfutóvá s foszt meg munkájuk eredményétől. Már megirtuk a feketehegyi Tománovics birtok sorsát, amelyre mindig és következetesen pontossággal a zsellérek munkadíjainak kifizetése előtt tette rá kezét az agrárbizottság. Ezt a birtokot végre is az elmúlt héten parcellázták. Jómódú emberek vették meg jó pénzért. Az ott foglalkoztatott munkások most mehetnek — Brazíliába.

Baranyában és Szlavónia magyar-lakta részén egy hét alatt nyolcezer hold prima termőföldet osztottak föl. Mondani sem kell, hogy magyarok nem kaptak belőle semmit. Nem csoda tehát, ha ennek a népek utolsó mentésüül a vándorbot maradt meg, ha kávéültetvényeken futbaloznak vele a kontinens öszszeverődött sópredékéi, ha Mexikón keresztül tizenkilenc napig szállították leplombált vagonokban őket az észak-amerikai Kanadába, hogy ott valamelyik montreali irodában tizenöt-husz évre szóló uzsora bérszerződést irassanak alá velük. Sajnos erre a modern rabszolga-kereskedésre is letagadhatatlan bizonyítékaink vannak. Ez történt a statisztikában fölemlített huszezer magyarral, akik fölvirágozva, dallal és muzsikával indultak neki az új hazának. Vig gyászindulóval, síró reménnyel, huszezer magyarok elmentek, hogy — visszajöjjenek.

(Peripetia)

És sirva szállingóztak vissza a gyászos hirmondók, leégve, illúziók nélkül, keserű izzal a szájuk sarkában, ahol megfagyott a mosoly, elhalt a nóta és dermedt meredvedett a muzsika. Sirva jöttek vissza és könnyáztatta szemmel és riasztó hírekkel lelkes apostolai és propagálói lettek a délamerikai kivándorlás elleni agitációnak. Házzról-házra jártak. Szenvedéseket zokogtak el. A rossz bánásmódot, a kibírhatatlan étkezést, a senyvesztő klíma könyörtelen gyilkolását, Brazíliai pokolról, lelketlen ügynökökről, keserves utazásról, kolektív levegőről. Beszéltek arról, hogy kenyert csak vasárnap kaptak és hogy kigyómarástól átlag háromszáz ember halt meg évente. Az SHS királyság braziliai ügyvivője hivatalosan megállapította, hogy Anastica nevű telepen egy kétszobás lakásban 127 ember lakik és hogy egy hónap alatt 30 ember halt meg tifuszból. A visszavándoroltak a propagandájukat lelkesen terjesztették ismerőseik körében. Hónapokig kitartottak, de amikor látták, hogy itthon a régi mostohaságot találták, hogy dolgozni nem lehet, hogy nem támogatja őket senki, akkor hirtelen megmozdult a szélsőes tömeg-lélek, egy érthető gesztussal frontot változtatott.

(Materia instituta porro tractatur)

És újra előkerült a muzsika. A vándormadarakká vedlett vajdasági magyarokat újra elűzte a földjük. Muzsikával masiroztak a társadalmi muzsiksorba az elmúlt napokban Szrbobrán község magyarjai. Glavan Jócó községi írnok, aki tehát kinevezett közhivatalnok és egyik becskerekéi kivándorlási iroda megbízottja, összecsiszította a lakosságot, előadásokat tartott nekik a braziliai jólétről és busás ügynökdíjért sikerült a közhivatalnoknak május nyolcadikán

ötven magyar családot liferálni. Glavan, mint községi írnok és mint kivándorlási ügynök talán mégis összeférhetetlen hivatalos, talán mégsem községi tisztviselő hatáskörébe tartozik, hogy a rábizott állampolgárokat Délamerikába csábíthatja.

Az elmúlt napokban a Kishegyeshez tartozó Kutaspusztáról is negyven család indult ki Brazíliába és nagyon sok család van már utrakészen. Szrbobránból tizen, Kutaspusztáról tizennyolcan olyanok, akik már megjárták Brazíliát, akik rossz hírét terjesztették hónapokon keresztül, akik visszajöttek, hogy visz-

szamenjenek. Mert legjobb kivándorlási ügynök az agrárreform.

(Epilógus)

Nekünk, akik harcok és elkeseredett küzdelmek után már nyiladozó örömmel szemléltük a visszatrókat, sürgős és súlyos problémát jelent a halálos veszedelemig fokozódó kivándorlási láz, amelyet egy egészen jelentéktelen intézkedéssel meg lehetne szüntetni azoknak, akik fontosnak tartják az állam polgárainak védelmét s akik az állam legfőbb értékét az emberanyagban látják.

Mesterházy Ambrus

Az eleméri zendülés

— A torontáli krónikából —

Ezt a történetet is a főszoigabíró-tápnat skatulyájába lehet elraktározni. Ártatlanul kezdődött, nagyon kevés jóakarattal intézheték volna el, de aztán elmergesedett, mint sok annyi más, amirehöz ügyetlen kézzel nyultak.

A hőse Dániel Ferenc központi főszoigabíró a múlt század végén, unokaöccse Dániel Ernő egykori kereskedelemügyi miniszternek, aki jámboran, ártatlanul került ebbe a pozícióba, amint azt Mikszáth Kálmán is elnéző fölényvel állapította meg róla. (Ezeket a Dánieleket meg kell különböztetni a régi Torontál másik dinasztiajától, akik *Danielnek* irták a nevüket és nem voltak örmény származatúak. Ebből való László alispán. Kanak, Egér, Fény a vidékük. A Dánielek Eleméren laktak, a hajdani Kiss Ernő aradi tábornok birtokán és még élt Augustza, az öreg nagyszony, Kiss Ernő leánya, Dániel Ernő édesanyja.)

Ezeknek az adatoknak ismeretében már nem lehet csodálkozni rajta, hogy Dániel Ferenc egész ifjan lett főbíró, átugorva sok érdemes, tanult, tapasztalt idősebb tisztviselőt, akik nem vasalták a nadrágjukat, nem hordtak karperecet, a karjukat is rendesen tapasztották a testükhöz, nem csináltak belőle görbült sültcsirke-szárnyat. (Amiből éppen csak a zuza hiányzik.)

Az a zsenge felfogású huszárönkéntes-típus maradt mindig, amelyik néhány külsőség, léhaság, boldog elképzelésében és gyakorlásában éli ki magát. A hivatal nem bántotta nagyon, azt pompásan elvezette Tullies bácsi, aki viszont sose számíthatott önálló járásra. (Valahogyan ne értsék félre, mert járni csak a Tullies bácsi tudott. Én szolgabírói járást értek.)

Dániel Augustza eleméri birtokát a becskerekéi Löwy-cég bérelte, bizonyára kölcsönös megegyezésre. Azonban az uradalom nem élt a faluval a legjobb viszonyban s nem engedte meg, hogy a lakosok a földjén át közlekedjenek. Ez meglehetősen kellemetlen volt, mert a népek — egyaránt a szerb, meg a sváb elem — csak kerülökkel juthatott a maga kis birtokára.

Ha egyszer így van, nem lehet ellentenni. Káromkodások — befelé, méltatlankodások. Erről tárgyalnak a rogalyonokon, meg a nagykorcsmában, mikor a fiatalok a rezesbanda véget érni nem tudó tramramjára járja a táncot, az öregek pedig pergetik a világ folyását egy pohár megáporodott sör mellett.

Megjött azonban a reváns ideje. Aratóskor Becskerekéről megindultak a gazdasági gépek, de csakhamar meg is álltak a falu határában.

— Ti elzártátok a rövidebb utat, amelyen át a földjeinkre juthatunk, kerüljétek ti is.

A gépeket ugyanis a községi legelőn kellett volna keresztülvonsozni. A Dániel-birtokhoz ez volt a rövidebb út.

Akkor elkezdődött a tipikus makacszkodás, egyrészt ostoba emberek megszokott bolondsága, hatalmaskodása, más oldalról a visszafizetés a megbánásért.

Szó se róla, a gépekkel nagyot kellett

volna kerülni, de olyan természetes volt, hogy a falu most adja vissza a kölcsönkenyeret.

— Majd intézünk! — kiabálta az egyik fél.

— Allunk' elébe! — felelte a másik.

Ugyan mi másért főszoigabíró a területen a család csemetéje, mint hogy közbelépjen! Mert hozzá szaladtak első sorban.

Dániel Ferenc ur akkor csendőroket vezényeltetett ki.

— A gépeket át kell vinni a községi legelőn!

— Kell? Hát meglátjuk!

Pillanatok alatt, összebeszélés nélkül, ott állt a határban a két falu népe. Nem is pusztá kézzel, hanem ásóval, kaszával, baltával. De ez csak azért történt, hogy náluk is legyen valami fegyver. A négy csendőr puskával, karddal volt ellátva.

Kettesével ültek a kocsijukon, azaz inkább álltak.

— Indítsák a gépeket! — vezényelte az örmester.

Az ökrök meg se mozdulhattak, nekibőszült elemérik állták el az útjukat.

A csendőr mindig ideges, ha a parancsát nem teljesítik, hát hol marad a tekintélyt! Aztán a beszélgetés, a sok megjegyzés, egyre hangosabb, élesebb, indulatosabb lesz, már van aki megfogja a zsandár-kocsi lovainak hámját, szitkozódás fele szitkozódásra, állítólag elröpi valamerről egy kő, ami csendőrt talál, amire eldördül a puska. Nyomban utána másik három zsandaré is, aztán ismétlődnek és kész a veszedelem.

A levegőt ordítások zaja töltötte be, az izgalom végképpen kirobbant, ami pedig ezután történt, annak a lefolyása alig néhány perccel vett igénybe. Az első kocsi lovai megvadultak a lövésektől, örült erővel elszabadultak s embereken keresztül vágattak neki a vak világnak. A rajta levő két csendőrnek, akik egymásnak támasztott háttal (ez az a bizonyos »vállvetve« frázis) intézkedtek, nem történt bajuk. De a második kocsi két embere bizony ottmaradt. Lekapta őket a helyükből kaszacsapás, azaz a kocsik feletek működésbe, valóssággal roncokká vagdalódtak. Eleméren, ahol mindig szelid nép lakott s a mely közönségesen a büntetőtörvénykönyvnek csak ama paragrafusaihoz szokott botlani, amelyek gáncsot vetnek minden falu népének...

A csendőrgolyók két embert öltek meg, nagyon sokon ejtettek sebet. Volt olyan, amely legyet is stráfolta. A sváb halott a falu legártatlanabb öregje volt, épp a cséplőgép mellett báméskodott és ásitott. A golyó centrumot talált a szájában. Célozva nem lehet ezt eltrafálni.

Becskerekre a szokott tulzással érkezett meg az esemény híre.

— Lázadás van Eleméren, egymást eszik az emberek.

Pedig halotti csend volt ott már egy negyedóra mulva. Mikor a század katonaságot, az egész hivatalos apparátust, szállító kőlvonatot kitérkezett, aig lehetett embert látni az uccán.

A vizsgálóbíró letartóztatott egy csomó embert, estére mindenki hazatért. A közelebről érdekelteket talán csak annyiban ragadta meg az esemény, hogy az általános megtorpanásban igyekeztek a cséplőgépeket átvonszoltatni a községi legelőn. A buza nem várhat, az élet nem áll meg, enni kell, már pedig a haszonbért se fizetik hiába.

A négy halottat eltemették, a falu a maga embereinek csapott parádét, a csendőrség a sajátjának, aztán már csak a hűnyű vizsgálat folyt, amelynek során egyszerre csak nagy szenzáció pattant ki.

Góth Ferenc királyi ügyész, akít bizonyos elemek, amiért kérelmetlenül jldőzic egy sereg intellektuellnek túlságosan intellektuell komiszságát, szereték volna antiszemitanak feltüntetni, — hivatalos hatalommal való visszaélés és gondatlansághól okozott emberölés vétéségé címén vádat emelt Dániel Ferenc főszolgabíró ellen. Mindennek ő az oka!

Hallatlan merészség volt ez — Torontóban. Meg is indult nyomban a megfelelő gépezet Góth leszerelésére. De a klasszikus tudású és megjelenésű öles magas ember áll szilárdul.

— Az Istennek se engedek! Ez a kötelességem.

Megkapta hát felülről az utasítást, megtagadta a teljesítést. Nem vonja vissza a vádat.

Ugy kellett nagyon gyorsan föléle buktatni. Áthelyezték a temesvári ítélőtáblához, hogy a zseniális, karperecet hordó főbírócska, Augusztá nagymama dédelgetett unokája, bajba ne kerüljön. Meri hát a Góth után következő királyi ügyésznek már egészen más lehet a jogi fölfogása. Mint ahogy két egyforma tojás sincs a világon.

Később megbüntettek egy csomó kisembert, meri lázítottak... De a négy halott többé nem támadt fel.

Valamiképpen eleven halott lett, természetesen halála előtt még, Dániel Ferenc is. Torontóban nem volt kilátása karrierre, — sokan álltak előtte, az is sok volt neki, amit kapott, — a darabont-korszakban vállalkozott hát indokolatlan ambíciója különös szerepre. Elment Zalába királyi biztosnak. Ezzel a pünkösdi királysággal aztán egészen betette maga után az ajtót.

Öreg riporter

Milán és Natália szerelmi regénye

A bécsi udvari és állami levéltár titkos anyagából

IX. A király elvállik Natáliától

Mialatt a trónörökös hazahozatala körül folytak a bonyodalmak, Milán tovább dolgozik annak érdekében, hogy véglegesen megszabaduljon Natáliától. Sok gondot okoz neki is, a kormánynak is az a kérdés, hogy melyik bíróság illetékes arra, hogy ebben a kérdésben döntsön.

Chiffre No. 50. Beograd, 1888. július 4.

Sürgöny:

Krisztics abban a kérdésben, hogy a király válópere melyik bíróság elé utaltassék, a király kívánságaihoz csatlakozott és elhatározott, hogy az egész ügyet nem a rendes válópör-bíróság elé, hanem a szinódushoz terjesztik. A király ebben a kérdésben egy bizalmasa útján kikérte a karlócai pátrok véleményét is, aki szintén a szinódus kompetenciája mellett foglalt állást. Ezenkívül Öfelsége és Angyelic érsek az orosz történelemben két precedenst talált a szinódus kompetenciája mellett, az egyik Nagy Péter esete, a másik Konstantin nagyherceg válása a jelen század huszas éveiben. A nisi püspök reggel Wiesbadenbe utazott, hogy a királynénak a király válókérésével szemben emelt kifogásait meghallgassa, ha csakugyan válasra kerül a sor, akkor a szinódus, mint törvényszék, azt igen gyorsan fogja kimondani.

Amit az uralkodók akarnak, arra hamarosan találunk »precedens«-t. Ez a precedens azonban Milán királynak nem sok hasznára van, mert a miniszterelnöknek aggalmjai támadnak.

Chiffre No. 40. Beograd, 1888. júl. 17.

Sürgöny:

Az események kialakulása kissé lassan halad előre. A király ugyan a gyors megoldást tartja kedvezőnek és szeretné, ha a válást a szinódus negyvennyolc óra alatt kimondaná, de ebben a törekvésében ellentállásra talál a saját kormányánál. Krisztics ur ismét régebbi álláspontjára helyezkedett: azon a nézetén van, hogy az egész kérdés a rendes bírósághoz tartozik és úgy látzik, hogy most csökönnyösen kitart a nézete mellett. Nekem az a benyomásom, hogy a kormány ki akarja huzni

az egész ügyet, hogy időt nyerhessen. A királynak valószínűleg engednie kell, mert ő maga hangoztatja, hogy Kriszticsre feltétlenül szüksége van és a kormány megmaradásának szükségessége minden kérdésen felül áll. Ugy látom, hogy az egész kérdés elvesztette akut karakterét és éppen azért arra kérem Excellenciádat, hogy a már engedélyezett szabadságomat megkezdhessem. Természetesen, szabadságom tartama alatt is állandóan rendelkezésemre állok. Hengelmüller.

Hogy Krisztics miért változtatta meg az álláspontját, arra magyarázatot ad a következő jelentés:

72. A—C. szám. Beograd, 1888. júl. 20.

Excellenciás Uram!

A tárgyalások, amelyeket a trónörökös visszatérése óta a király kormányával és a szerb egyház vezető méltóságaival folytat a válás kimondására vonatkozóan, arra az eredményre vezettek, hogy rossz uton haladtak, amikor ennek a kérdésnek az elintézését a szinódusra bízták. A nisi püspök, ki a kérdés régebbi stádiumában egyik előharcosa volt annak a nézetnek, hogy a válás ügye a szinódus illetékessége alá tartozik, Wiesbadenből egész más nézetrel tért vissza és a papság többi része is csatlakozott az ő kételyéhez. Egyetlen kivétel a metropolita, ki azonban odáig megy a királyt szolgáló buzgóságában, hogy ezzel már inkább ártalmas, mint hasznos. Öfelsége kijelentette előttem, hogy a papság egy része hajlandó lett volna a szinódus jogkörét átruházni a metropolitára, ki aztán ily módon a saját felelősségére kimondotta volna a válást. Krisztics Nikola, már eredetileg is ellene volt, hogy ezt a kérdést a szinódus elé utalják, de amikor a klérus hajlandónak mutatkozott ezt a tervet magáévá tenni, nem tért ellene kifogást. Tekintettel azonban a papság töprengő magatartására, visszatért eredeti álláspontjához. A miniszterelnök ebben a nézetében a szerb törvénykönyvre támaszkodik, a mely szerint a király magánügye a rendes bíróság illetékességéhez tartozik és hivatkozik az alkotmánynak egy pontjára, amely kimondja, hogy a törvény előtt minden szerb állampolgár

egyenlő és ebben a tekintetben a királlyal sem tesz kivételt. Ő maga is beismeri a törvény házagságát, amikor a királyi családra vonatkozólag nem intézkedik más alapon Krisztics Nikola abban teljesen egyetért a királlyal, hogy a gyors megoldás kívánatos volna, de kijelenti, hogy még kívánatosabb tekintettel lenni a törvényességre. Véleményem szerint és ezt osztja mindenki, akivel beszéltem, a leghelyesebb volna, ha a király az egész ügy elintézését a kormányra bízná és a kiállott izgalmak lecsillapítására elutazna Beogradból. Amint Excellenciádnak táviratilag jelenteni volt szerencsém. Öfelsége hajlandónak mutatkozik erre a megoldásra. Kijelentette különben előttem, hogy ügyének a rendes bírósághoz való átutalását a királynénak a szinódus illetékessége ellen tett kifogásával fogja megindokolni.

Fogadja Excellenciád legmélyebb tiszteletem kifejezését. Hengelmüller.

A papság »töprengő magatartása«-nak magyarázata, hogy a klérus titkos ellensége Milánnak és nem tudja megbocsátani neki Mihály metropolita száműzetését. A papok különben is legfőbb eszközei a pánszláv eszmének és Mihály metropolita, hiába van Pétervárott, továbbra is nagy befolyást gyakorol a szerb egyház ügyeire.

Közben tovább rettegnek Natália királynétől. Milán a feleségétől való rettegésében újabb apró szívességet kér a bécsi külügyminisztériumtól:

Chiffre No. 68. Beograd, 1888. aug. 25.

Sürgöny.

A külügyminiszter arról értesített, hogy ideérkezett jelentések szerint Natália királyné holnap, vasárnap, vagy pedig jövő csütörtökön Versaillesből elutazni szándékozik. Utazásának célja még ismeretlen, valószínűleg azonban vagy Toblachba készül a királyhoz, vagy pedig ide. Az utóbbi eshetőséget minden körülmények közt meg kell akadályozni és amiatt arra kérjük Excellenciádat, ha Öfelsége a királyné osztrák területre lépne, sziveskedjék őt megfigyeltetni és arra az esetre, ha ide akarna utazni, nyomban értesítést küldeni. Brandis.

Milán végül megunja a sok vitát, amely a körül forog, ki az illetékes a válópereben, ki nem, és erőszakos vázással, igazi autokrata gesztussal oldja meg a gordiusi csomót.

Chiffre No. 74. Beograd, 188. okt. 23.

Miután a miniszterelnök arra a meggyőződésre jutott, hogy a válóper az eddig folytatott uton elháríthatatlan akadályokba ütköznék és hogy a megindított politikai agitáció alól a gyékényt kihuzzák, javasolta a királynak: A válást mondja ki a metropolita, mint a szerb egyház feje, támaszkodva az egyház szokásaira az adott esetekben. A király megfogadta miniszterelnökének tanácsát és a holnapi hivatalos lapban megjelenik a metropolita pásttorlevele, amely kimondja a válást. A pásttorlevél megelőzi a király kéziratát, amelyben felszólítja az egyházfejedelmet, hogy fejezzen be egy olyan ügyet, amelyet eddig alkotmányellenesen és ellentétben a király és családjának előjogaival kezelték.

Hengelmüller

Október 23-án a szerb hivatalos lap közli Milán király keresetét, a melyben házassága fölbontását kéri. A kereset hivatkozik a hétközi kísérletek eredménytelenségére, a szinódus vonatkozására, a konzisztórium törvényellenes magatartására, az állami érdekre és kéri, hogy Milán házasságát, ama teljhatalom

alapján, amely őt, mint a szerb egyház főpásztorát megilleti, oldja föl és a válást mondja ki. Ugyanabban a számban megjelenik a metropolita végzése, amely a kereset indokai alapján a válást kimondja. Az indokolás megemlíti a királynak azt az állítását, hogy a házasság folytatása a fennforgó viszonyok között lehetetlenné vált s azt a tényt, hogy minden fáradozás, amely a kibékítésre törekedett, hasztalannak bizonyult és idézi Krisztusnak azt a mondását, amelyet apostola'hoz intézett, akiknek utódja! a püspökök: »Amit a földön megkötöztök, kötve marad az égben is és amit a földön föloldoztok, föloldódik a mennyekben is.«

A király keresete tehát nyíltan utal arra, hogy az arra illetékes fórumok huzavonája és ellenállása kényszerítette, hogy a metropolitához forduljon. A renitens püspökök különben Milán gyors bosszút állott: azokat, akik vonakodtak attól, hogy a válás kimondásához hozzájáruljanak elmozdította és állásaikat azonnal másokkal töltette be.

Natália királyné, amikor megkapta Theodosius metropolita értesítését a válás kimondásáról, a következő távirattal válaszolt:

»A határozatot megkapva megállapítom, hogy az orthodox szentegyházunk törvényei szerint kötött házasság nem bontható föl egy hivatalos lapban közzétett kommunikációval. Vegye tudomásul, hogy határozatát semmisenk és törvényes értékkel nem bírom tekintem.«

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító és viszontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, automobil-biztosítások
légbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA

(Rossija-Foncière palota)

KÉPVISELETEK MINDENÜTT

3748

MÜLABAK
MUKAROK
EGYENESTARTÓ
FUZÓK, BETEGTOLÓ KOCSIK
SCHÖNBRUNN-nál
Subotica, Paja Kujundzića 20.

Az új

lakástörvény

teljes, hiteles jó magyar fordítása

már megjelent és minden
újságelárusítónál kapható

Az eddigi fordítás házagságát, ellentmondásait és hibáit a lakástörvény teljes magyar fordítása küszöbölí ki.

Drótköteket, szigetelt és csupasz rézhuzalakat, izzólámpaszínókat, antennadrótokat, ólomkábeleket el őrendű minőségben, jutányos áron szállít a

Nevisadi Kábelgyár (Radnička ul. 2.)

Telefon 121 443

Olcsó és jó PAPANOK csak Német Margit üzletében

kaphatók.
Német-trafik
3335 Edény-piac

Szerkesztői üzenetek

G. D. Petrovoseo. *Kiírsz:* eredetileg a párisi tőzsdének az a része, ahol a tőzsdetagek ügynök közvetítése nélkül kötöttek üzleteket. Átvitt értelemben a tőzsdetageknak azt a csoportját jelenti, amely saját szánójára köti az üzleteket

T. S. Noviszad. A deizmus az a világnézet, amely személyes istent és teremtet elismer, de a theizmussal ellentétben a teremtetnek a kész világra való ráhatását tagadja. A deizmus a XVII. században keletkezett a nagy vallásháborúk reakciójaként.

Sz. S. Senta. Ha külföldre költözik, csak minisztertanács engedéllyel kaphatja továbbra is a nyugdíját. Az ön esete nem tartozik azoknak a kategóriáknak egyikébe sem amelyek a jugoszláv-magyar tárgyalásokon szőnyegre kerülnek.

G. A. Tornyospusztá. A legközelebbi gépkezelői vizsgák júniusban lesznek Beeskereken. A vizsga előtt rövid tanfolyamot tartanak, amelyen minden jelöltnek részt kell vennie. Egyébként forduljon a beeskereki Inspekciójához, amely készséggel ad felvilágosítást.

Anonim. A lakástörvény magyar fordítása e napokban jelent meg. Kapható a »Bácsmegyei Napló« minden árusítójánál.

H. O. A vasúti vendéglők bérletére a vasútgazgatóság pályázatot hirdet. Aki a pályázaton részt akar venni, a feltételeket az igazgatóságnál megtudhatja.

K. G. Ada. Ilyesmit a legcélszerűbb apróhirdetés után közzéteni.

Sz. B. A szombori gabonátörzsde megszervezése a kezdés stádiumában van. A megnyitás időpontját még nem állapították meg.

Cs. G. Pancsevón elvégezheti a hiteles szerb-román fordítást. Az ügy iránt érdeklődni fogunk.

Hü olvasó. Semmi külön engedély nem kell hozzá.

Kiváncsi. Annak az államnak itteni konzulátusától kell az utlevelet kérnie, amelynek kötelekébe férje tartozik.

Tunggram. Tudunkkal a kérdezett két kávéház nevét nem változtatták meg.

N. V. Kotoriba. A biztosítótársaságok abban a pénzben fizetik a biztosított összeget, amelyben a fél a díjakat fizette. A biztosított összegek valorizálásáról még nincs döntés.

G. I. Az a kérdés, hogy milyen nyelven kívánja tanulmányait folytatni. Magyar színésziskola csak Budapesten van.

Z. I. Titel. Forduljon Bodrics Miskához, a suboticei zenészegeyesület elnökéhez (Bárány-szálloda), aki készséggel áll rendelkezésére

K. V. Forduljon a zagrebi kivándorlási bizottsághoz (Isellenički Komesarjat Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca Zagreb).

F. L. A sóifővizsgáló-bizottság székhelye Noviszad, vezetője Protics noviszadi mérnök.

R. L. St-Futog Anfak semmi akadály nincs, hogy magyar állampolgárnóvel akár Magyarországon, akár itt házasságot kössön. Minthogy a Vajdaság területén a magyar házassági törvény érvényes az eljárás mindkét helyen ugyanaz. A felek a születési bizonyítványokkal jelentkeznek annál az anyakönyvvezetőnél, ahol házasságot akarnak kötni.

G. E. Novapalanka Bednar W. Wien, Wernhardtstr. 22. Ibeling Fritz Wien, XVIII. Ladenburgg. 9. Elbogen Wilhelm & Comp. Wien, II. Ob. Donaustra. 31. Rothmüller S. A. G. Wien, XX. Handelskai 92. Schön Arnold & Josef Niedermann Wien, II. Pazmaniteng. 28.

H. I. Bóka. Az önkéntes-iskola Nisben van.

N. F. Szentá. Szécs; suboticei bélyegkereskedőnél kaphat felvilágosítást a bélyegek értékéről.

V. K. Jablanka. Még mindig a legjobb utazási kalauz a Baedeker, amelynek a dalmát tengerpartról szóló leírásai az »Österreich« és az »italien« című kötetekben olvashatók. Az egyes adriai helyek is küldenek prospektusokat, ezek azonban inkább a reklám céljait szolgálják.

Nego. Nem tudjuk, mennyi volt az ön keresete a balesetet megelőző egy év alatt, tehát nem vizsgálhatjuk a baleseti járadék megállapításának helyességét. A végösszt egyébként megfelelbezheti a Sredini Ured za Osiguranje Radnika-hoz (Zagreb). Balesetnél végkielégítést csak abban az esetben ad a munkásbiztosító ha a keresetkép telenség nem haladja meg a 20%-ot.

K. L. Mol. Mint amatőr kaphat vezetési engedélyt saját autójára fél szemmel is. A vizsga díja 800 dinár. Kurzust hallgathat az Automobilia suboticei cégnél. A kurzus két-hat hétig tart.

A. A. Staribecsel. A teherautó vámja vámszerződéses külföldről az érték 3%-a cly külföldi államból, amellyel nincs Jugoszláviának vámszerződése, áru értékének 7%-a. Északamerikával nem állunk kereskedelmi szerződésben.

R. F. Sonta. Forduljon Kanada beogradi konzulátusához, ott felvilágosítják.

V. J. Adynak eddig csak egy-két verse jelent meg szerb fordításban. A teljes Ady-fordításra most vállalkozott Manoilovics Tódor, az ismert modern szerb költő.

KERESZTSOROSREJTVÉNY

1	2			8		4	5	6
3				9			7	
			10			34		
		11				12	13	
	14					15	16	
17								
	18					19		
		20	21			22		
27			23	24		25		33
28	30			26				32
29							31	

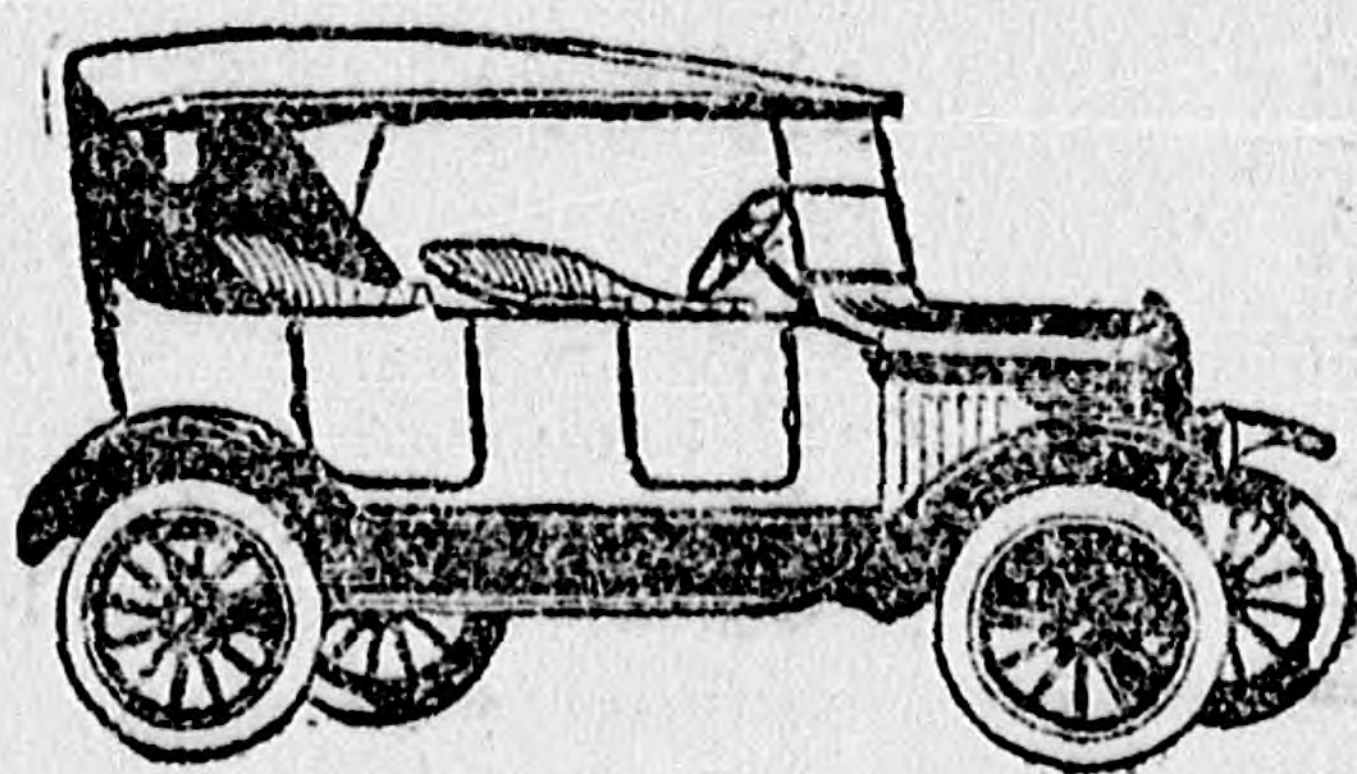
Vízszintes:

1. érc
2. ez teszi élvezhetővé az ételt
4. ital
7. rag
9. az asztalra teszik
10. világtáj
11. személyes névmás
12. házőrző
14. névmás
15. a szegény embert ez is huzza
17. sok harcnak volt oka
18. ige
19. háziállat tartózkodási helye
20. állati hang
22. ige
23. a hőlyeknek különösen fontos
26. a legfontosabb ital
27. kis patak, az emberi testben is van s mint ige is előfordul
29. számjegy
31. kártyakifejezés
32. határozószó

Függőleges:

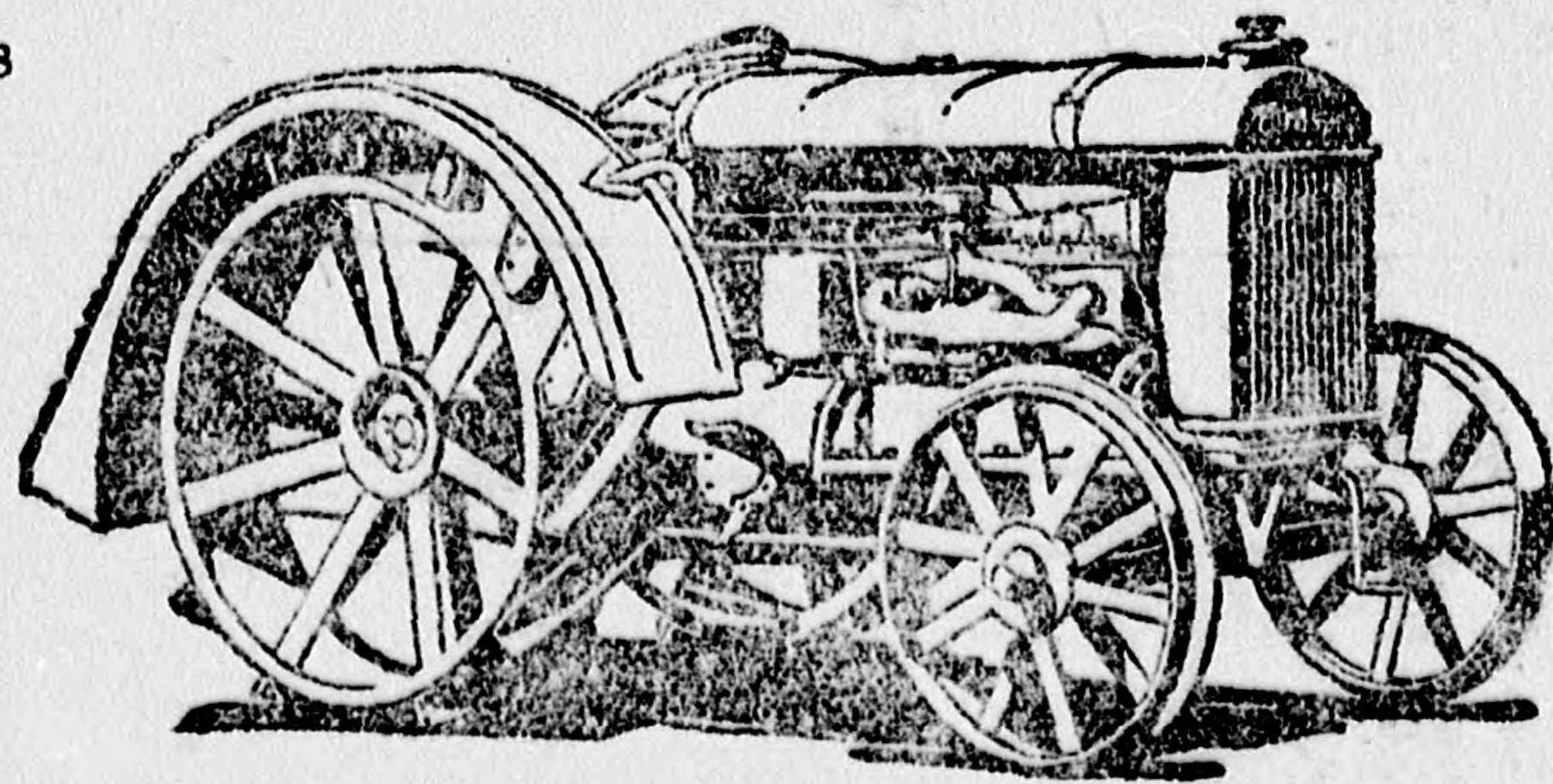
1. a mai világban kevés ember ilyen
2. névelő
5. vigyáz a vagyona
6. állat, amely hátrafelé megy
8. veszedelmes mérég, az ékszerész használja
9. személyes névmás
10. kérdő névmás
11. egy híres szobor jelzője
13. fiatal lányra mondják
14. nem örül, akit ez ér
16. football műszo
21. a jótékony ember teszi
22. határozó szó
24. a papirt e szerint adják el
25. mint 2.,
27. vízenyős hely
30. kisgyerek teszi
32. ha megolvad a hó, ez lesz belőle
33. aki ezt nem teszi, nem is arat
34. személyes névmás

KLEIN GÉZA ÉS FIAI SUBOTICA

Ford teherautók, 10—25 méterig
Omnibuszok, 12—16 személyre
Ford személyautók, nyitott és csukott karosszériával
Ford de Luxe, európai karosszériával
Ford taxiutók, 6 személyre

FORDSON TRAKTOROK

Ferguson ekék
Oliver ekék
Sack ekék
Tárcsás boronák
A Vojvodina legnagyobb alkatrész lerakata

Villanyerőre berendezett javítóműhely amerikai művezetővel

A „CITROËN“ AUTÓ

a francia autóipar vezető márkája. Iparosok, kereskedők, orvosok, gazdáknak stb. legalkalmasabb, mert

beszerzési ára olcsó
üzemköltsége elenyészően csekély
kezelése igen egyszerű

Kapható
 10 és 20 HP, 2—6 ülésel a legmodernebb kivitelben 40 000 dinártól kezdve
 Részletes árajánlattal szolgál

S. AD. ENGL
 SUBOTICA, JELAŠIĆEVA ULICA BR. 2.

Eladó

Vojnits Antalné egyemeletes háza. Bővebbet: Dr. Fischer Jákó és Dr. Kalmár Elemér ügyvédeknel, Subotica.

Ami még nem volt! ♦ Nagy tömeg áru érkezett!

Finom fátyol harisnya 27 D.

• Női keztyű 15 D.

Róna Miksa

Huspiac

4251

Saját érdekében győződjék meg!

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés 1-a keményfából 4400 din.-tól feljebb

Teljes ebédlő berendezés divatos

12.500 din.-tól feljebb

Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott

1950 din.-tól feljebb

„DOMUS” butorgyári-berakati Bernat Pessing
Novisad, Zeljeznicka utca 105-107.
Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN
PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST
KÁRTYAGYÁRAK

kizárólagos képviselője egész Jugoszlávia területére

F. BEDŐ SUBOTICA

Šenoe ul. 19.

Telefon 436.

Teljesítenek a forgalomban levő hamisított bélyegzőjű kártyákra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

KÉPVISELŐKET

(helyi, keleti ügyvivőket és üzletszerzőket) keresünk nagy világcégek által gyártott az egész világon szabadalmazott, új, szenzációs házi használatra való készülékeink és tömegcikkeink eladására. Minden háztartásban, üzletben, vállalatnál nélkülözhetetlenek. Biztos, állandó és fokozódó jövedelmű foglalkozás. Szakértelem nem szükséges, minden szorgalmas ember (nő is) foglalkozhatik az eladással. Szükséges tőke 7000 (hétézer) dinártól feljebb, (arányban a kívánt egyedárusítással joggal felruházott rayon-terület nagyságával). Lehetőleg személyes bemutatkozás:

„ORION” KI- és BEVITELI BIZ. VÁLLALAT
BEOGRAD, Gospodar Jevremova 6. (A Kalimegdan közelében)

Szerb-magyar-német levelezés.

4258

Prima minőségű

BÜKKHASÁB

házhöz szállítva, felvágva, a legolcsóbb napi áron

SPEDICIÓ!

Mindenemű fuvarozás a leggyorsabban és legpontosabban teljesítettik. — Szíves támogatást kér

PALJIC RADOMIR fakereskedő és speditőr SUBOTICA
Szeredi-ut, a teherpályaudvar bejáratánál 3628
Telefon 839

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart, mélyen leszállított árak mellett, a nyár átálakítása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legfinomabb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor- és faárnyagár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

274

A közeledő nyári és fürdőszézonra megérkezett
a második küldemény

Párisban személyesen kiválasztott SELYEM- GYAPJU- és PAMUTÁRU

Rendkívül nagy és dus választék **OTOMAN**-ban és minden más selyemáruban

női felöltőkre méterenkint 245 din.-tól kezdve. Minden más áru is a legmérsékeltebb áron

KONJOVIĆ ÉS NINKOVIĆ BEOGRAD

a Tudományos Akadémia palotája. - Telefon 38-07.

446

Nyaralók figyelmébe!

Perzsa, szmirna és mindenfajta

SZŐNYEG

javítása, tisztítása és megóvása szakszerűen. Kiválóan felszerelt helyiségünkben a megóvás garancia mellett. — Tűz- és betörésbiztonsítással teljes értékben.

Mindenkinek van hibás szőnyege. A legalkalmasabb a nyár a javítások elvégzésére. Vidékről is elfogadjuk. Kívánatra házhöz küldünk.

Mekka szőnyeggyár

Subotica,

Aleksandrova ul. 9. (Halbrohr-ház)

E387

„DAMA”
FEHÉRNEMÜSZALÓN

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműnkre.

Garniturák

anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól a legszebb kézimunkával teljesen készen. Azonkívül hálóingek, jumperleibchenek, kombinék, ingbugyik, ágyneműk, abroszok, stork készülnék a legszebb kivitelben.

Tolstojeva (Óder) ul. 21. sz. alatt

Hogyan védjük meg
szőrméinket a molyok ellen?

Hozza el a lőzismert szücs-höz

Božidar S. Mlinarević-hoz

Subotica, Varosháza alatt

Őrizetbe veszek nyári idényre mindenféle szücs-árut, elvállalok megőrzés végett mindenféle szőrmét kedvezményes áron. A megőrzés végett átadott árukért felelősséget vállalok

Varrógépek

COLUMBIA gramofonlemezek vezérképviselője. — Pharlophon, gramofonlemez, a legjobb kerékpárgumik, mindennemű alkatrészek nagy raktára

„VIKTORIA” nagykereskedés Subotica, Zrinjski trg 2.

Gramofonok. — H. A. Köhler Waffenfabrik special márkája. — A legjobb német gyártmány

Kerékpárok

Kereskedők, hangszerészek, mechanikusok kérjék saját érdekükben nagy árjegyzékünket

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár VARRÓGÉPEK ezekhez alkatrészek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedés Subotica, Jelašiceva ul. 5. Részletfizetésre is

BÉRBEADOK
GABONÁÉRT
8HP magánjáró garniturát
FÖLDVÁRI LAJOS
SOMBOR
Kraljica Marija trg. 1.

BIRTOK
90 hold egy tagba, 2 ház, melléképületekkel, Donji-Miholjac (Szlavonia) közelében
ELADÓ
Csak komoly reflektánsokkal tárgyalok
HINKO SPITZER
SLAVONSKA-POŽEGA
Bővebbet
GRÜNBAUM ALADÁR
SOMBOR (Lloyd) 4461

Órák, ékszerek
feltűnően olcsón kaphatók
Nyilas és Csajkásnál
Subotica, 3554
Strossmajerova ul. 7. Huspiac

KÉKKŐ és RAFFIA
a legolcsóbb napi áron
Kereskedőknek előnyárak
Sugár Manónál
Subotica 3552

ÚJ
CSERÉPKÁLYHÁK
tűzhelyek, jutányos árban kaphatók. Atrakciók és javítások szakszerűen, legolcsóbb árban elvállaltatnak. - Vidéken is e szakmába vágó mindenféle munkát elvállal!
TAKÁCS MIHÁLY
CSERÉPKÁLYHÁS
Subotica, városi zeneda mögött.

STENICIN
a legjobban bevált féreg és POLOSKAIRTÓ
Kezelése egyszerű, nem piszkít. - Kapható
Drogerija Landauer
Subotica. 3009

BOSCH
mágnegyűjtő készülékek javítása. - Delejezés saját egyenáramu magasfeszültségű villamostelepen. Tehercseles. - Tartalékcserektől raktáron
Schmerek Engelbert
Veliki-Becskerek
Etvešova (Magyar) ucca 24.

Mindenkinek érdeke, hogy megtekintse újonnan bevezetett versenyszabóságomat jó minőségű külföldi szövetekből. Egy schievot férfi öltöny mérték szerint 800 dinár. Egy kamgarn férfi öltöny mérték szerint 650 dinár és így feljebb minden izlést kielégítő divat szerint. **PÉTS ISTVÁN** szabó
Vilsonova ulica 35. 4123

Praktikus kupéborndók, kiegészítők bőrből és vászonból, nesseserek, női bőrredikülők, férfi bőr- és cigarettatárcák a legolcsóbb árban kaphatók.
Megrendeléseket és javításokat elfogadok
SCHLAGER HENRIK
bőröndös és bőrúru szaküzlete
Aleksandrova ul. Farkas-ház. 3863

JÉG
kapható minden mennyiségben a
Sombori Hengermalom
r. t.-nál
(Somborski mlín na valjke d. d.)
Szállítható vasuton is. 4260

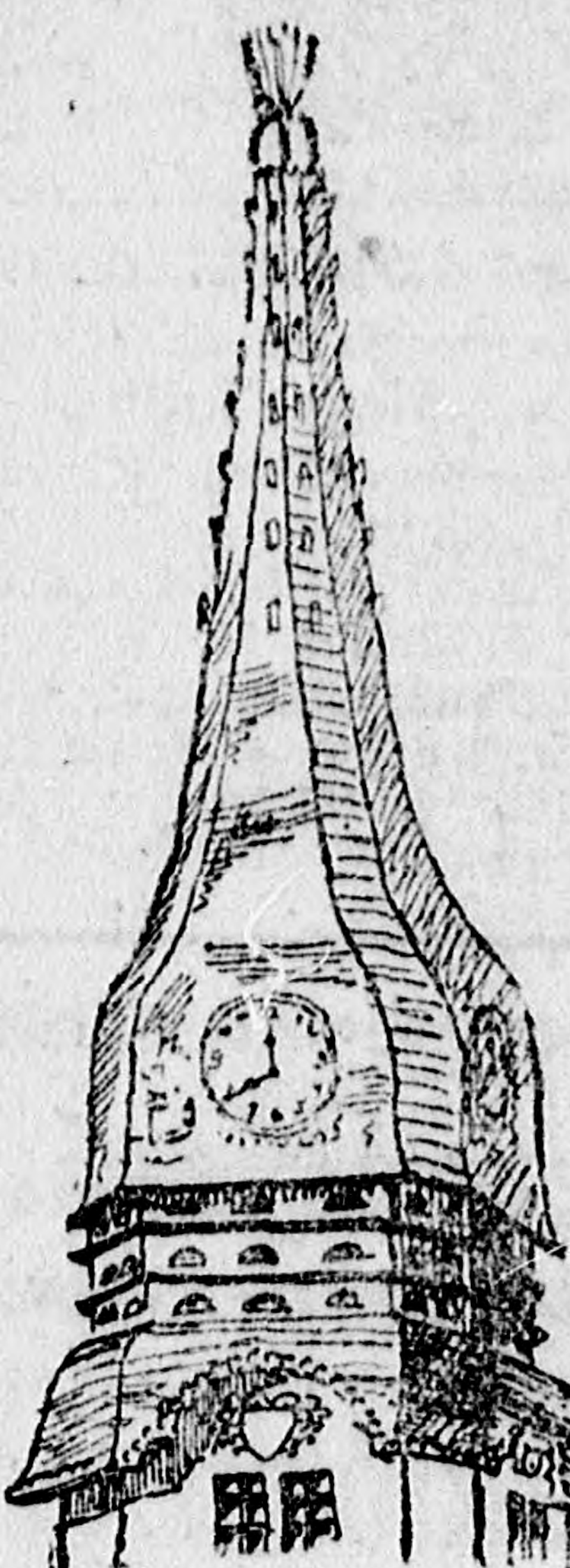
BÖRGARNITURÁKAT
kárpitasmunkákat ugy vidéken mint helyben pontosan és olcsón szállít
NAGY GYULA
Subotica, Sokolska (Gombkő) u. 7. 3435

Suboticán, legjobb helyen levő épületfa és deszkakereskedés
társat keres
„Jela” trg. gradjevno i gorivog drva, Subotica (Mali Bajmok)
Postfach 99. 4228

„ATOM”
SUBOTICA
ALEKSANDRA UL.
Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható
9204

Mérleggyár
J. SEBESTYÉN
Subotica, Palički put 154
gyártmányai legelőkeltebbek, versenyképesek!
Vállal vasszerkezeti és épületlakatos munkát. 3916

Rejtettkép.
—
Hol a toronyór?

A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen a ház lakóit megtalálták 732-en.
Az első díjat, a nagytított fényképet Zságár Ferenc főgépész nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóhivatalba.
A második díjat, egy monogramot 10 különböző facomban, hozzá valófestéssel és dörzsölővel Leopold Sámuel sentai üzletéből Ignjatić Elsa Beograd, Car Uroševa 59. nyerte, aki értesítse a kiadóhivatalt, hogy a monogramot milyen névre óhajtja.
A harmadik díjat, egy doboz Astra körömlakkot Nagy Bertalan suboticiai gyógyszerárúházból Julia Lömer Pančevo nyerte, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóba.

Keresztsoros-rejtvény
A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros-rejtvényt helyesen megfejtették és könyvjutalmat nyertek: Weiss Béla Óakovac, Ud. Ingyin Mihályné Novisad, Batori u. 22., Knezevich Mihály Subotica, Török Klári Sombor. Felkerjük a könyvjutalmat nyerőket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóba beküldeni sziveskedjenek.
Vízszintes: 1. Lei, 4. Aba, 6. Gaj, 8. Öre, 10. Ob, 13. Ital, 16. Abukir, 18. Tév, 20. Uzsoki, 22. Ra, 23. Erős, 26. Gó, 27. Soma, 29. Bon mo, 32. Maja, 33. Ár, 35. Talmi, 37. Bréma, 38. Lá, 40. Atok, 42. Zsába, 44. Erőd, 46. Ha, 47. Óra, 49. Roló, 52. Al, 53. Bravur, 55. Rét, 56. Guinea, 58. Ural, 60. Ég, 61. Éra, 63. Apa, 64. Ito, 65. Int.
Függőleges: 2. Eötvös, 3. Ir, 5. Bölse, 6. Góbi, 7. Abu, 9. El, 11. Ara, 12. Ute, 14. Tutaj, 15. Az, 17. Iró, 19. Ér, 24. Sommás, 26. Goré, 28. Mai, 29. Bu, 30. Markór, 31. Ita, 34. Kar, 36. Liza, 37. Bor, 39. Dara, 41. Terra, 43. Bora, 45. Dorian, 46. Hiú, 48. Avult, 50. Lé, 51. Ott, 52. Aga, 53. Béga, 54. Ur, 57. Nép, 59. Lé, 62. Ri.

MŰBUTOROK
LEGOLCSÓBBAN
ERDÉLYI ANTAL
LAKBERENDEZÉSI VÁLLALATÁNÁL
SUBOTICA, IV. SUDAREVIČEVA ULICA 4. SZÁM 1106

Kölcsönzsákok és kölcsönponyvák kaphatók
Lederer Leó cégnél, Somborban
Ugyanott egy gőzkazán és két vastartány eladó 4423

TÜKÖR-BORITÓ MŰHELY
Toilett, szekrény, kézi, egyszerű és
CSISZOLT
tükröket készít, rongált és vakult tükrök
JAVÍTÁSÁT és ÜVEGCSISZOLÓ
munkát vállal mérsékelt áron
DROBAC SZIMA
VEL-BECKKEREK
(a szerb templom mellett!) 4209

LÓSZERSZÁMOKAT BŐRÖNDÖKET NYÁRI BŐRSZANDÁLOKAT
megrendelésre legolcsóbban készít
Falkenstein Sándor
Subotica
Cmojevićeva ulica 21. Gálffy gyógytár Javításokat vidékiek megvárhatják 4083

Zongora hangolást
és javítást mérsékelt áron vállal vidékre is. Új és használt zongora és harmonium állandóan raktáron 3436
Kromholz Albert
Subotica, Vilsonova ulica 28.

PATKÁNIN
(törv. v.)
Patkányirtószer
Doboza: 12 din. 50 para 1991 Kapható:
Pátkánygyár Vel.-Beckerek Jótálunk az eredményért!

MÉHES
30 olaszmező családdal teljes felszereléssel
eladó
4314
BEGA hirdető és közvetítő, Vel.-Beckerek a főpostával szemben.

Vas- és fémöntvényeket
gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECKKEREK,
a törvényszéki palota mellett. TELEFON 329 700

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. - Cím: „Patent 608”
Cluj (Kolozsvár) 9022
Első számú postafiókberlet.

Irodának
keresünk két-három világos helyiséget lehetőleg emeleten a központban. Cím a kiadóban. 4434

V.-Beckerek környékén
350, 120, 400, 80 holdas földbirtokok, élő és holt felszereléssel — kisebb parcellákban is eladó. Holdja 5—6.000 dinár, 4—5 évi lefizetés. Buzával is fizethető.
4467 **BEGA**
hirdető és közvetítő
VELIKIBECKKEREK

„ORPHEUS”
zenemű- és hangszerkereskedés
Jelašiceva ul. 6.
Mindennemű zeneművek. Opera és operettek zongorakivonatai. Iskolák. Zenekari művek nagy választékban. Elsőrangú és kiváló hangszerek. Valódi Pirazzi hurok 3272

Becskereken
festék, lakk, ecset, kátrány, fedőlemez, és minden festékszakmába vágó áru legolcsóbb
Weiterschan Jánosnál 3154

Börgarniturák
állandó raktára
HIRSCH LÁSZLÓ kárpitósnál Subotica, Paja Dobanovacka 5 ahol mindennemű új és régi munkák legolcsóbban eszközölhetők. 1084

Hengerfurásokat
vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel
Krausz Gyula
vas- és fémöntvény V.-Beckerek Gundulićeva ul. 7. Telefon 329 3778

Géphimzést
Gépazsurt
méterenként 1.50 din.-ért
Pliisszirozást
25 cm. szélességig elvállal
Facsar Szalon
Subotica, Cara Dušana ul. 4376

KEDVEZŐ VÉTELEK
Teherautó, 1 és fél tonnás, komplett 15000 D
Villanymotor, 35 HP, indító kapcsolóval 18000 D
Dinamo, 45 amp. (5 HP) márványgerjesztővel 10000 D
Exenterprés, 15 q nehéz 8000 D
Kovácsanyák 8 din. kg-ja
Megtekinthető
HAMBURGER JÉGGYÁRBAN
SUBOTICA 4429

Megérkezett a színes vászoncipő a **Pálma cipőáruházba** Pašiceva ul. 8 (Weinhut-ház)

Nagy választék gyermekcipőkben „BEBI“ cipőüzletében Karadjordje trg 5. sz. Ugyanott női cipők bármely faconban kaphatók (Neményi fűszerüzlet mellett)

FIAT-TORINO autók

állandóan raktáron
luxus és sport típusok

4404

„AUTOMOBILIA“ GARAGE

Subotica, I. Skadarska 7. Telefon 151

A nagyérdemű közönség figyelmébe!
Naponta friss újdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SÁGI ÉS MARIJANOVICSNÁL

Husplac szerezhet be Városi zenede épület

Eredeti francia VERMOREL-PERMETEZŐK

Leszállított áron kaphatók

Szenes Kálmán vaskereskedésében Subotica

3762

„VESNA“ HAJÓZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG S U Š A K

Rendszeres személy és áruforgalom

DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál: **ALDAN SZVETISZLAV** váltó üzlete **VELIKA-KIKINDA.**

3030

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Mussolini“

Helyesen megfejtették 842-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Krausz Herman Bašahid, 2. Gálffy Ottília Subotica, 3. Torma István Subotica, 1. Luka ul. 5., 4. Löbl Pista Subotica, Nagy Ferenc-telep, 5. Steiner Laura St. Bečej, 6. Zajlon Ilonka Srbobran, 7. Sánta Böske Apatin, 8. Varga Pál Subotica, 9. Décsey Ernő Subotica. Felkérjük a könyvjutalmat nyerteseket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóba beküldeni sziveskedjenek.

Jól berendezett faesztergályosárugyár

(volt Ábel-féle) Kulán (Bácska) szabadkézből, jutányos áron, kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Érdeklődők forduljanak Blanc Ferenc vendéglőshöz vagy dr. Szekely ügyvédhez Kulán

3346

Cipőüzlet megnyitása!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

cipőüzletemet

a „Bela Lala“-hoz, az Apolló épületében Novisadon

(a városházával szemben) megnyitottam. — Állandóan raktáron tartok legkiválóbb minőségű cipőket a legolcsóbb áron. Kérem tekintsek meg a raktáramat vétkötelezettség nélkül.

Kiváló tisztelettel

MAVRO POLLAK

NOVISAD

FIGYELEM! Gyár 720 □-öli telekkel Novisad legszebb helyén szabadkézből kedvező áron **ELADÓ.** Esetleg társulnék is! Cím a kiadóhivatalban 3457

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom Hamburg—Cherbourg—Souphampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Souphampton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal

Kényelem! Gyorsaság! Biztonság! Levelezés minden nyelven.

Jugoszláviai vezérképviselet:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karadjordjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek: Kralja Aleksandra 4. Szigony: „Royal pac“, Boszai, Hercegovina és Dalmácia részére: S. esk. Prometna Banka Sarajevo és Gružban. Szigony: „Prometna Banka“.

CANADIAN PACIFIC

Kanadába és az Egyesült Államokba

legújabb **EXPRESS** gőzhajókkal

3-SZOR HETENKÉNT

Cherbourgól - Antwerpenből - Hamburgból Liverpoolba

Mindenemű felvilágosítást az utazásról, menetdíjakról, továbbá a legpontosabb adatokat földmivesek elhelyezkedésére a kanadai farmokon ingyenesen ad

CANADIAN PACIFIC

Beograd, Wilsonov trg 107
Zagreb, Petrinjska ul. 40

3301

Jókarban levő

teherautót

veszek pótkocsival. Pontos leírást ármejjelöléssel kérek

HIRSCHL OSZKÁR

POTISKISVETINKOLA

4458

Keresünk megvételre

25—30 HP Diesel vagy más rendszerű

nyersolajmotort

Lederer uradalom, Čoka

4468

CSÉPLŐ GARNITURÁK

Heinrich Lanz Mannheim gyártmány állandóan raktáron

Ferrum D. D. Beograd, Skopljanska ulica 18.

Bánáiban írás székhelyű városban, jóforgalmu főfőszűzlettel, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és 100.000 dinár jövedelmű, a főtéren levő **egy emeletes ház** jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál **Dr. Belohorski és Szuzyi** forgalmi irodája Novisad, Safarikova u. 7. I/10.

PALACE-HOTEL

PENSION CRNKOVIĆ

CRIKVENICA

*
Többszörösen kiténtetett, régi jönevű, elsőrendű ház

Teljes panzió 80 dinártól kezdve

JOSIP CRNKOVIĆ

tulajdonos

3504

SZLOVÉNIA GYÖNGYE

ŐSRÉGI RÁDIO-EMANACIÓS HŐFÜRDŐ (38°)

TOPLICE

KOD

NOVOG MESTA
(DOLENJSKE TOPLICE)

Idény május 1-től okt. 1-ig

Posta, táviráda, telefonállomás, vasutállomás
Straža-Toplice a Ljubljana-karlovaci vonalon

Már Krisztus születése előtt a 400-as években ismert gyógyfürdő, amely 1689-ben a Valvasorban is gyakran megemlíttetik, mint „kitűnő hatású gyógyfürdő, amelyet a közelből és a távolból egyaránt felkeresnek a gyógyulást keresők”, azonkívül Sukiye Franjo udvari tanácsos is „őségi csodátevő forrás”-nak nevezi (Prager Presse 155. száma 1925. évi) és a nemrégiben elhunyt világhírű belgyógyász, Dr. B. Eiselt prágai egyetemi tanáralkövetkezésképpen nyilatkozott róla: „egyike Európa legkiválóbb hőfürdőinek.”

GYÓGYIT: mindennemű reumatizmust, női bajokat, éredényelmeszesedést, neuraszténiát, agykori gyengeséget, törés és sérülés után visszamaradt bajokat, bőrbetegséget stb

Bármely itteni kúra életet ad és fiatalít. Minden fürdő közvetlen a forrásnál van és a fürdők közvetlenül a forrásból nyerik a vizet úgy amint a forrásból kibugyog — vízvezeték nélküli.

A szanatórium egész éven át nyitva és egy tető alatt van a fürdővel.

Elektro- és mechanoterápia, dietetikus konyha
Szanatóriumi árak: I. osztály 120 dinár, II. osztály 95 dinár, III. osztály 75 dinár naponként.

A gyógyház étteremmel, szalonnal, parkkal van ellátva; modern komfort, az egész épület ujonnan alakítva. Gyönyörű erdős tájak, gyönyörű kiránduló helyek találkozó pontja.

Prospektusokat és leírást kívánaira készséggel küld az
3721 **IGAZGATÓSÁG**

FIGYELEM! VADÁSZOK! FIGYELEM!

Mielőtt fegyvert vagy bármilyen e szakmába eső árut akar venni vagy javítást eszközölni, forduljon teljes bizalommal cégemhez

Nagy raktár mindennemű fegyver és felszerelési, sport és műszaki árukban, modernül berendezett műhelyekben mind e szakmába vágó javításokat, u. m. cső és távcső szerelések, új agy készíttést és barnítást jótállás mellett elvállalok, vadásztársaság tagjainak nagy engedmény. Királyi löpor eladás! Nagyban és kicsinyben. Árjegyzéket bérmentve küld.

IRSAY JÓZSEF

fegyverműves, sport és műszaki áruk kereskedése
PETROVARADIN, Jelašićeva ul. 43.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA
ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Arajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

NOVISAD

LEGFORGALMASABB UCCÁJÁBAN LEVŐ

SLOBODA

KÖNYVNYOMDA R. T.

**forgalmi tőke hiányában
eladó vagy több évre bérbe-
adandó**

Bővebb felvilágosítással szolgál,
elnök helyett:

Brkics, a Munkásbiztosító igazgatója
NOVISADON

- 1 70 HP. szivógázmotor,
- 2 drb dupla hengersizék,
- 2 pár malomkő felszereléssel,
- 1 drb kopozó, cilinderek és grízlitó,
- malom és gépszijak eladók

Cím: **SCHMOLKA** hirdetőjében
NOVISAD, Futoški put 2.

4455

VILLA-ELADÁS

Kamenicán (Szrem) az iregi országot mentén a Fruska-Gora legszebb völgyében, ahol az ozondus hegyi levegő kellemes nyaralást nyújt és az átfutó hegyi patak fürdőzésre felhasználható. A villa hat szobából áll az összes mellékhelyiségekkel, személyzeti lakással, istállóval és baromfióval és cirka 3 1/2 kat. hold nagyságú területen fekszik, öreg árnyas parkkal, gyümölcsös és veteményes kerítéssel és egy kis szőlőkerítéssel. — Fenti ingatlanhoz csatlakozóan, a patakon túl még cca. hét kat. hold elsőrangú föld, amely két hold komlóültetvény a többi gyümölcsös, veteményes és szántóföld, szintén eladó. A komlóültetvény már a második évben: 1924-ben tizenöt métermáza szárított komlót hozott. Ehhez az ingatlanhoz jár egy komlószárító készülék és egy nagyobb méhállomány, teljesen berendezett és felszerelt méh-házal. — A fenti két ingatlan külön-külön is vagy együtt is olcsón eladó. Mindkét ingatlan vételárának hozama, kellemes nyaralás mellett 20-25% kamatozást biztosít

Közelebbi felvilágosítást ad a tulajdonos

Schwarz József Novisad, Hal-tér 11.

FUCHS FRIEDRICH

épület-, géplakatos és mechanikus
NOVISAD, FUTOŠKI PUT 92.

Elvállal mindennemű automobil, motor és mezőgazdasági gép javítást. Minden gyártmányu magas és alacsonyfeszültségű mágnes javítást és tekercselést, az összes fémek és ötvözetek hegesztését.

Eladó: 1 drb. 29/30 HP. eredeti szivógázmotor, 1 drb 15 HP 2 ütemű nyersolajmotor, 1 drb 2.5 HP. benzinnmotor, 1 drb 5 tonnás Daimler és 1 drb 3 tonnás olasz Fiat teherautó, 1 drb 15 HP eredeti Hoffher benzín magánjáró hatos cséplővel és elevátorral. Fentiek garantált üzemképes állapotban vannak.

Simon László és Társai

gépműhely, vas- és rézöntőde

Subotica, VI. kör, Tolstojeva ulica 27-29.

KÉSZIT: mindentféle gazdasági gépeket u. m. morzsoló, szecs kavágó, borprések, borszivatyuk, malom-berendezési vasrészeket. Minta szerint vagy rajzok után vas- és rézöntvényeket. Magánjáró alkatrészeket és minden e szakmába vágó javításokat a legjutányosabb áron.

Nyomdagépek javító műhelye

Beethoven szimfoniák, Wagner, Mozart, Schubert és az összes klasszikusok művei elsőrendű hangszerelésben. — A legújabb operettek: Marica grófnő, Nótás kapitány valamint modern táncok és kuplék, u. m.: Chili Bom Bom, Sahara, Umberafen toj, toj, toj, kaphatók nagy választékban

„VIRTORIA”

varrógép, gramafon, kerékpár üzletében
SUBOTICA, ZRINJSKI TRG 2.
(Sugár Manó fúszerkereskedése mellett)

**Parkettázatok
figyelmébe!**

Bármily mennyiségű

1-a tölgyparkettát

azonnal szállítok 4462
sombori raktárból

Spitzer Hermann
Sombor

Telefon: 228 és 229

MAGOMOBIL

a mi utainkra a legideálisabb kiskocsi! — Az Alföld—Alpesi turaut kiskocsi győztese Magomobil üzeme a legolcsóbb! Egyesíti magában a nagykocsi kényelmét és a kiskocsi gazdaságosságát! Mielőtt autót venni óhajt, tekintse meg a „MAGOBIL”-t az alábbi helyeken:

Vezérképviselőt:

VULKAN-GARAGE

Zwirschitz Károly Sombor. Telefon 250—249

Képviselőt a Bánát részére:

SIMPLON-GARAGE

Sándor Tibor Senta

4450

**FALAPÁT
FAVILLA
KASZA**

és mindenféle
szerszámnyeleket
prima bükktábol és
nyirfaseprőket

nagyban, jutányosan,
azonnal, Suboticáról szállít

MIRKO BECK

Kuća Litka Bioskop

A legolcsóbb üzlet **ENGLER ALBERT** harisnya áruháza, Štrosmajerova ulica 8.

PÜNKÖSDI OCCASIO

10 pár elsőrendű selyemflór női harisnya
2 pár hibánélküli selyem női harisnya

Összesen 240 dinár.

SZEMÜVEGEK
MINDEN KIVITELBEN
Schvab Albert
órász,
ékszerész és optikusnál
VEL-LEŐKEREK
Aleksandrova utca
Fali és zsebórák, modern,
izléses ékszerek.
JAVÍTÁSOK pontosan.

Napernyőkészítés
átalakítás
Hollán Ernő
Barátok temploma mellett

Most nyílt meg!
Berkes József
Üveg-
és porcellán kereskedése
SUBOTICA
Zrinjski trg 9. István utca sarkán
nagy gyűmölcsipar
Üveg és porcellán áruk
nagy választékban.
Versenyképes árak.
Épület üvegezés és
2625 képkerekezés.

**Szerezzen meggyőződést, hogy
az S. H. S. legnagyobb**

Ford

THE UNIVERSAL CAR

és
Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

alkatrészek és felszerelési cikkek raktárát

Földvári Bélánál találja

Stari-Bečej — Telefon 83.

S. K. F. GOLYÓSCSAPÁGYAK MICHELIN GUMMIK
VACUUM AUTÓ és MOTORLAJOK

Vidéki megrendeléseket aznap teljesítik.

**Legolcsóbban
vásárolhat**

új és használt benzín, szivó-
gáz és nyersolaj-motorokat
minden nagyságban. Külön-
féle ma'omgépeket, henger-
székek, hámozógépek, tararok
stb.

Petrás László

gépjavító műhelyben

Veliki Bečkerak

Ceteova (Német) ul. 48.

Vállalok mindenféle
motor, gép és kazán-
javításokat.

Autogén hegesztést.
Csereüzletek.

Kedvező fizetési feltételek.
3156

Saját készítmény!

Allardó nagy raktár!

Legújabb divatu
modern

cipőkben

Márkó Pressburger

vezet

Külön mértékesztály! Szak-
szerű orobpád munkái!

Aleksandrova utca 5
Bárány-szálloda mellett!

Cipőkülönlegességek
párisi divatlap szerint

RÓKA

divat cipészetében

Subotica, Pašičeva u. 9.

PRIMARIUS

Gyár, iroda és műszaki osztály:
Majšanski vinogradi 137. Telefonszám: 885.

Első Suboticaí Vegyészeti Iparművek

„PRIMARIUS“ gyártmányaink felülmulhatatlan minőségben
gyártatnak, egymint:

„PRIMARIUS“ padlólemez, higienikus, könnyen és tisztán
kezelhető, legnagyobb strapát álló, nyáron hűvöset,
télen pedig meleget tart, a legolcsóbb és a járás rajta
kellemes.

„PRIMARIUS“ tűzmentes börtetlemez a legvihartállóbb, leg-
erősebb, legolcsóbb és mindenütt kapható. — Csak

„PRIMARIUS“ márkát fogadjon el!

„PRIMARIUS“ kátránylemez minden vastagságban.

„PRIMARIUS“ szagtalan, kavicsos vagy sima szigetelőlemez
és kátrány szigetelőlemez.

„PRIMARIUS“ kátránytermékeink: karbolineum, kreolin, kar-
bololaj, karbolsav, szurkok. — Továbbá víztől desz-
tillált I-a sziléziai kőszénkátrány állandóan raktáron.

„PRIMARIUS“ törvényesen bejegyzett tengelyvédjegyü spe-
cialis uszó és

„PRIMARIUS“ kocsikenőcs és

„PRIMARIUS“ gépszir. — Minden hordón, dobozon és lá-
dán rajta van a

„PRIMARIUS“ tengely védjegy. — Mindenütt csak ezt vegye,
más gyártmányt ne fogadjon el!
Műszaki osztályunk vállal

„PRIMARIUS“ lemezzel való fedést, új és régi tetők bevo-
nását és régi zindelytetők bevonására is a legkitünőbb
és ami a fő, a legolcsóbb, sok évekre szóló garanciával.
Különleges amerikai rendszerű szigeteléseket is vállalunk.
Saját érdekében cselekszik, ha szükségletét csakis

„PRIMARIUS“ gyártmányokból szerzi be.

Lisztes és egyéb **ZSÁKOK** új és használt, ma gyári áron alul. **UJ PONYVÁK** ugyancsak gyári áron alul, rendelésre bármely méretben 24 órán belül elkészülnek. **ZSINEGÁRU** Minden minőségben nagyban, gyári árban. **KOMLÓZSINEGEK** és valódi amerikai **SISAL MANILLA**.

Kéveköztöző SHS területen legolcsóbban beszerezhető.

AVRAM SCHIFF

zsák-, ponyva-, zsinagnagykereskedő, ponyva- és zsákkölcsönző
 Futoški put 4 **NOVISAD** Telefon 403
 Sürgönycim: JUTEŠIF. — **Fiókok:** BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21
 Zagreb, Triest, Budapest, Bécs

Kérjen árajánlatot!

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Táviratcim: Mühlenbau

Elő és egyedüli jugosláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és malomberendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítéseket és rekonstrukciókat a legjobban bevált rendszerünk alapján.

Szabadonlengő forgatyu nélküli siksziták, melyek alkalmasak kisebb malmok részére is.

Allandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszékek, budai „Meteor“ malomkövek, konkolyozó hengerek (trieurók)

Mindenféle selyem-szifaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselet Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

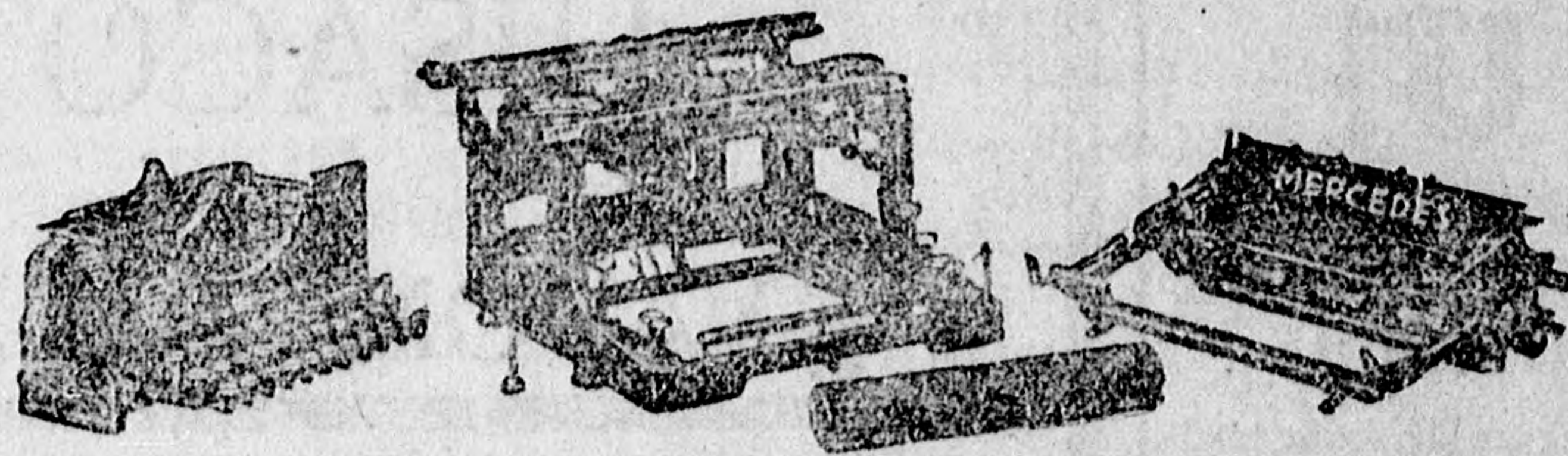
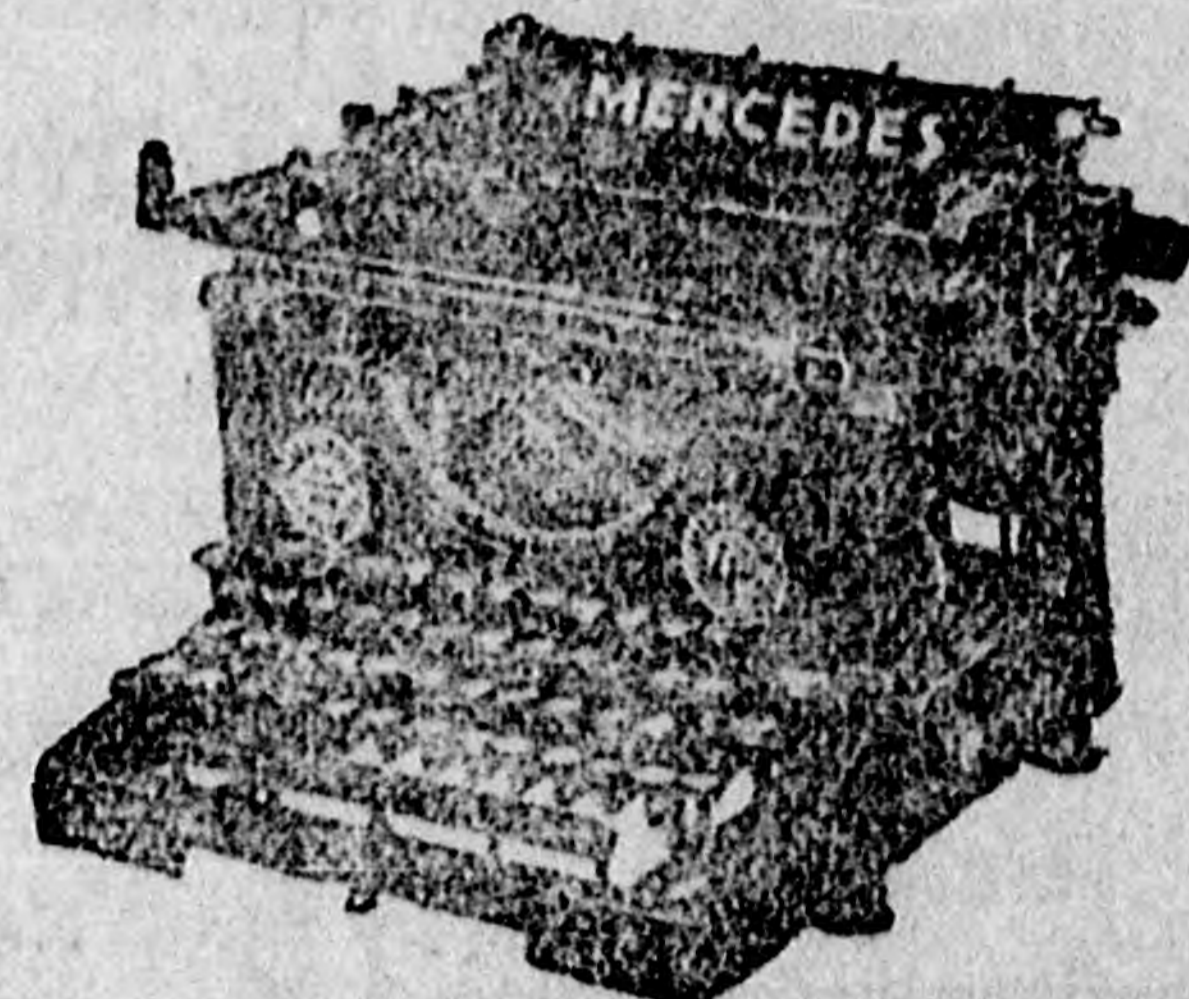
Novisad, Jovana Kubotića ul. 9.

Ganz-hengerszékek egyedüli bizományi lerakata a Bánátban
 Kívánatra árjegyzékkel, referenciákkal és mérnöki kiküldéssel szolgálunk.

6797

CSAK MERCEDES

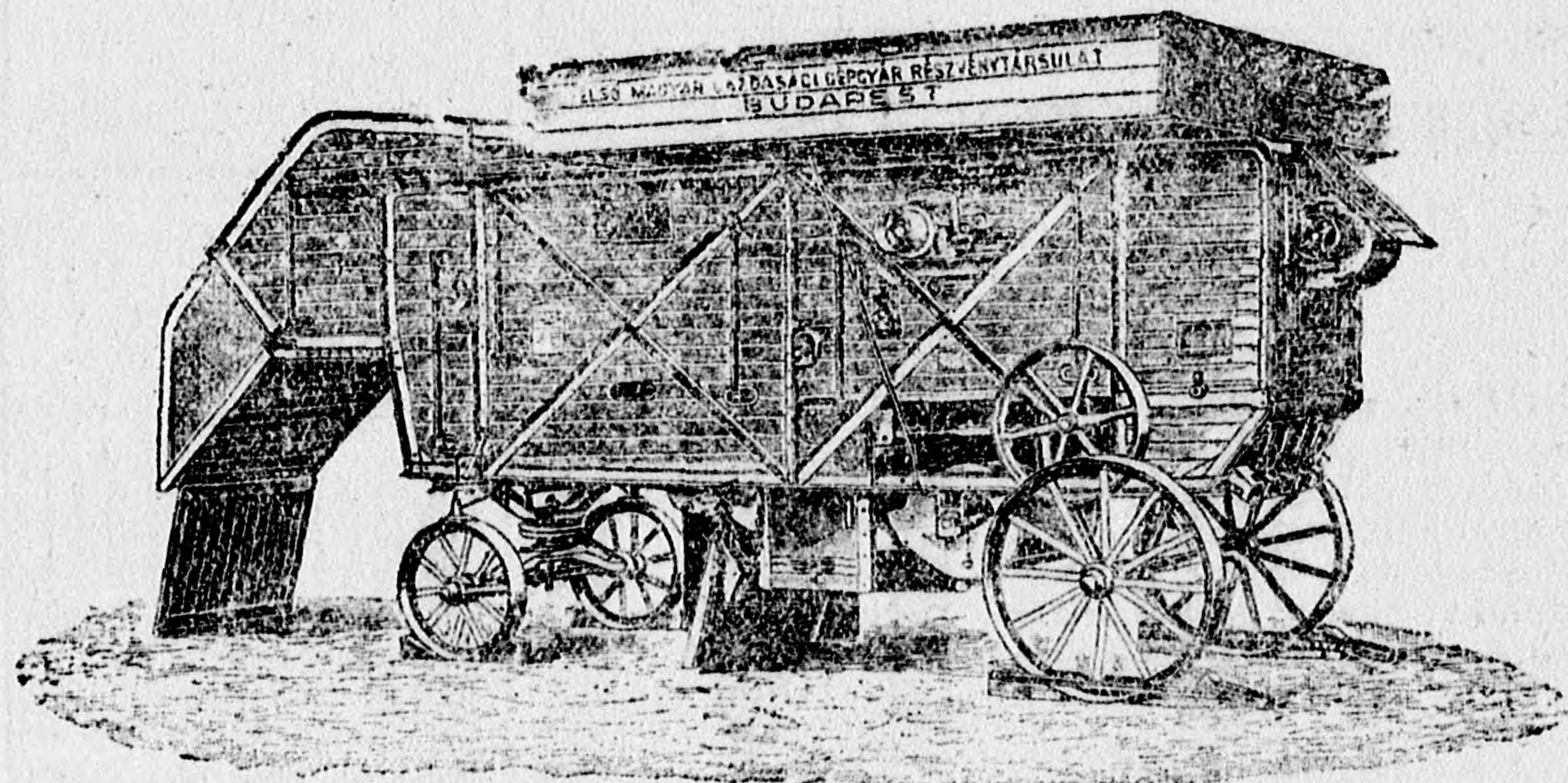
kicserélhető betűzetű
 írógépen írjon, mely
 így szétszedhető:

SHS. vezérképviselet WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Jugoszláviai Vezérképviselete

Allandó raktáron tart: Cséplőgarnitúrákat, utimozdonyokat, gőz- és szivógőznemű lokomobilokat, legújabb szerkezetű acélrámás, gyűrűs csapágyas cséplőket és egyéb gazdaság gépeket, eszközöket és motorokat.

DANICA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK GYÁRI LERAKATA OSIJEK

Telefon 404. Raktár: DESATIČINA 27. Sürgönyc. Danica Industrija

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár Manchester (Anglia)

Modern, kompressornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

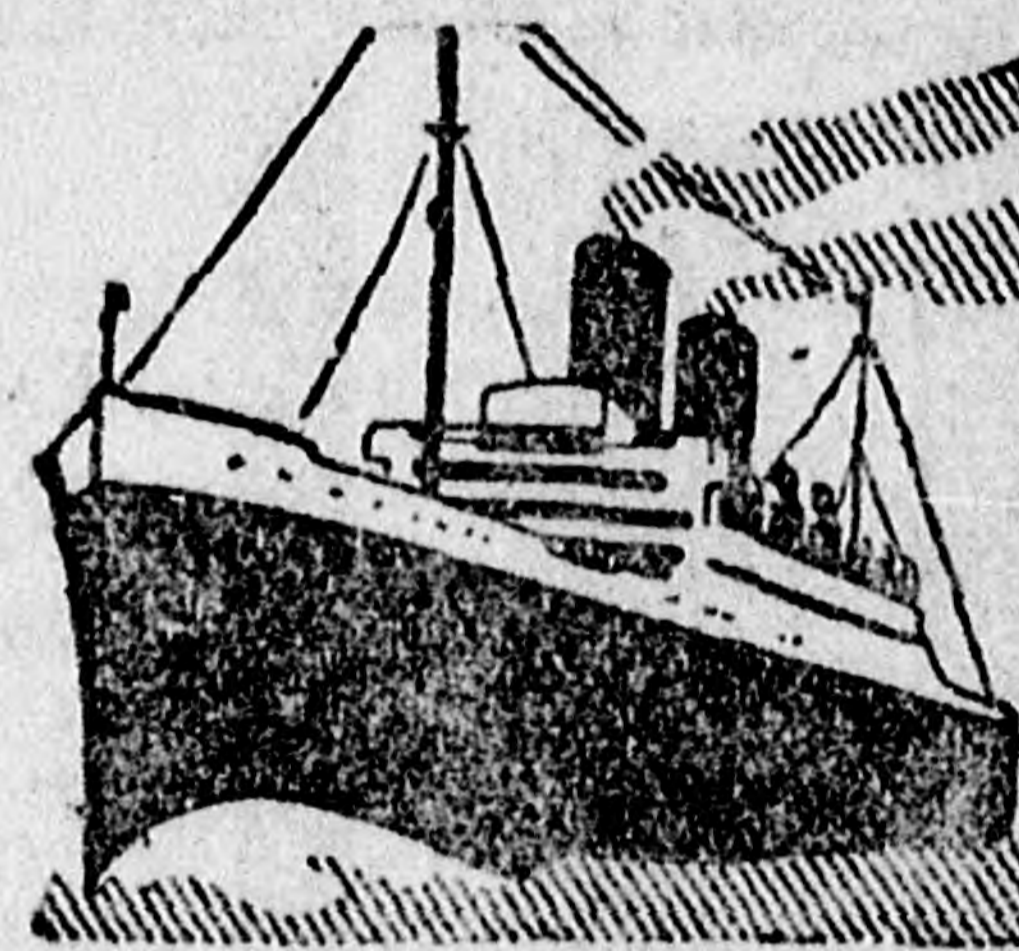
faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben. Felülmúlhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás. Kedvező fizetési feltételek

Képviselet: **BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ** BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36. 1624 Telefon: 3592.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
 Északamerikába
 Középamerikába
 Délamerikába:
 Braziliába
 Uruguayba
 Argentínába
 Peruba, Chilébe stb.
 Ausztráliába

Utazási idő
 Zagreb-Genova
 20 óra

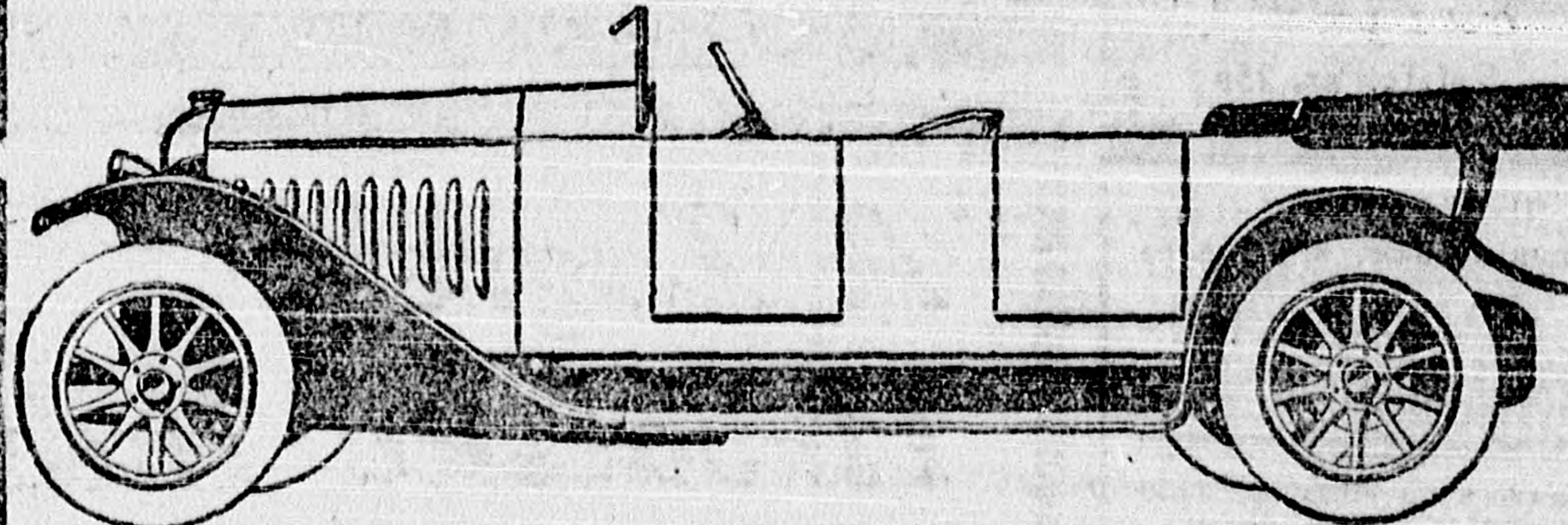
A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Jugoszláviai vezérképviselet „TRANSOCEANIK“ Jugoszláviai Utazási és Szállítványozási R. T. ZAGREB, Poljanska ul. 6.

Kitűnő konyha

„METEOR“ ügynökség és információs iroda Vel.-Bečkerek Wilson tér 3. Sürgönycim: Transoceanik V. Bečkor

MEGÉRKEZTEK RAKTÁRRA

a „PEUGEOT“ 2-4 ülékes, „OPPEL“ sport 4 ülékes és „STUDEBAKER“ 6 hengeres autók. „PEUGEOT“ motorbiciklik és kerékpárok Vojvodinai vezérképviselet és lerakot. Viszonyképviseletet adok.

J. MAMUZIĆ SUBOTICA, SUDAREVIĆA ULICA BROJ 9.

EREDETI MWM-BENZ KOMPRESSORNÉLKÜLI DIESELMOTOROK

5—500 lóerő teljesítményekre NEHÉZ, KÖZÉPNEHÉZ és KÖNNYŰ KIVITELBEN a LEGTÖKÉLETESEBB ÜZEMGÉPEK villamosművek, malmok, hajók és műhelyek részére

Vezérképviselet: **BARDOŠ i BRACHFELD, NOVISAD** Zeljeznička ul. 105-107

Gyári új, eredeti Hoffherr-Schranz & Clayton-Schuttler-worth

magánjárom cséplőkészletek, kukoricamorzsolók, daráló

Me. Cormick amerikai, javított szerkezeti

kévekötő aratógépek

Me. Cormick

kévekötő alkatrészek

Me. Cormick

Traktörök

Me. Cormick

amerikai

Standard-manilla

Raktárról rögtön szállíthatja a képviselő:

Braun Marcel cég

Veliki-Bečkerek

Telefon 108.

A VILÁGHIRŰ és ELIEMERTEN LEGJOBB

OBILIĆ-KASZA

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSSEN

MINDEN DARABÉRT JÓTÁLLÁS KÜLÖN JÓTÁLLÓ LEVÉLLEL

BARZEL D. D. SUBOTICA

Törv. védve

HIBÁS KASZÁK KICSERÉLTETNEK FŐLERAKAT:

LOROMOBILOR

WOLF-LANZ
600 HP-ig teljesen újak vagy generáljavitva gyári garanciával

bérbe is

KERETFÜRÉSZEK, FÜ-RÉSZGÉPEK Pini & Kay Wien vezérelésű, SZIVÓGAZMOTOROK kompresszornélküli DIESELMOTOROK, NYERSZLAJMOTOROK Motorenfabrik Darmstadt vezérelésű, MALONGÉPEK, ÖRLŐ-JÁRATOK 32-43 coll. Kedvező fizetési feltételek. Szállítás kompl. felszerelve

Brada Fischer D. D.
Zagreb, Pantovčak 16

UJ

butor és kosárfonó műhely!

Előállít saját készítésű kerti butorokat, virág és növényalkalmazást, irodai butorokat, mindennemű kézi kosarakat, fonott székeket, asztalokat, gyékény, szalma vagy vesszőből, a legmagasabb igényeknek megfelelően

versenyképes áron javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközöl

Major és Társa
Subotica, Cara Dušana ul. 6
Vass Ádám vendéglőjével szemben.

Szép

**BOGNÁRFÁT
KÖRIST
SZILFÁT
TÖLGYFÁT
TÜZIFÁT**

azonnal szállíthat

BAUDSLAU PAPAÍ
fanagykereskedő
OSIJEK I.
Telefon sz. 256

Nemcsak érdekes megbízható

UJSÁGOT KAP

hanem

egy VADONATUJ AUTÓT vagy TRAKTORT

IS NYERHET

ha május 1-től kezdve félve előfizet a BACSMEGYEI NAPLO-ra

Előfizetési ár félve 270 dinár

Azok, akik nem előfizetők, hanem naponta olvassák a lapot, szintén részt vesznek a sorsolásban, ha április 1-től minden megjelenő szám címlapját beküldik a kiadóhivatalba.

Nagy Varias A. Rokus
asztalosmester
VI., Vukovićeva ulica 38
(Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész butorait.

Kisebb építkezéshez szükséges ajtó és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt áraitól tessék meggyőződni!

HIRDETMÉNY!

Telefon sz. 508

A SUBOTICAI VILLAMOSVASUT ÉS VILÁGÍTÁSI RT.

fényesen berendezett városi üzlete, hétfőn, azaz folyó hó 25-én megnyitja és felkérjük a n. é. közönséget, hogy beálló szükséglet esetén, városi üzletünket, amelyet költséget nem kímélve, a fogyasztó közönség kényelmére berendeztük, saját érdekében felkeresni el ne mulassza, mert árúinkat kizárólagosan világ-hírű gyárakból óriási mennyiségben szerezzük be, miáltal a legjobb anyagot abszolút versenyképes áron a közönségnek rendelkezésére bocsájtjuk.

Ez alkalommal szives tudomására adjuk a n. é. fogyasztó közönségnek, hogy világítási osztályunkat is a városi üzletünk külső és belső berendezett irodai helyiségekbe helyeztük át (Kostina ulica 1., Dr. Vladislav Manojlović és Dr. Joso Manojlović urak házába), amiért is feltérjük mindenkit, aki a világítás és csatlakozás ügyekben felvilágosítást kíván, hivatalommal oda fordulni sziveskedjék, ahol is a legelőzékenyebb olintérés biztossággal

Teljes tisztelettel
a Subotikai Villamosvasut és Világítási R. T. igazgatósága.

UJ! UJ!

Bőrkereskedők
figyelmébe!

Bőrlerakat!

Tvarnica
preradivanja koža
Draguljeb Mitojković
i drugovi
Subotica, Zmaj Jovina ul.
1. szám.

Ha jó, gyors és biztos munkát akar, szeresse be

„PATENT PRIMA“

szőlőtermelőző gépet

kézrel könnyen szétcsapható gummi szelepe nincs, javításra nem szorul, 5 évi jótállás

M. KOLTER
réz és fémárny keverékese
Subotica, VI., Ciril Metod trg 9. (Nagytemplom és csirkepiac között)

Nőtlen
molnársegédet
több évi gyakorlattal keres

nagyobb kereskedelmi malom.

Ajánlatok fizetési igények megjelölésével a következő címre küldendők:

„POSAVINA“
umjetni mljn Sisak

UJI UJI

Első román-csehszlovák variete társulat

Minden este 9 órai kezdettel a **„TRI BRATA“**-ban volt „Tri Sešira“-ban nyolc variete előadás Kolosszális amerikai műsor Kellemes italok és ételek

Kerthelyiség!

Jó minőségű
zsebórák
80- din.-tól feljebb kaphatók

Markovics Ferenc
ékszerésznél Sombor,
Kralj Petra ul. 6.

A Zagrebi Hrvatska Industrija Katrana

gyártmányai:

„Ruberoid“ és kátrány fedellemez
parafás szigetelőlemez, köszénkátrány, karbolineum,
kátrány és kovácsszurok, facement, karbolsav-nyers,
tovotta-gépszir, köszénkátrány desztillált és közönséges stb., stb.

Képviselet és lerakat:

Piuković & Comp. Subotica

Sürgöncim: „Moravia“ — Telefon: 3-32.

Ékszer, órák
cigarettafűtőreák
ridikülök
legelőzőbbak

REPOVICS-nál
Subotica, Aleksandrova ul.
Buff cabora üzlet mellett
Tanonc felvétetik.